

T.C.
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

**İLK VE ORTAÖĞRETİM OKUL YÖNETİCİLERİNİN SPORA
YÖNELİK FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ**

Handan SÜMER

TEZ DANIŞMANI

DOÇ. DR. SERKAN HACICAFEROĞLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

RİZE-2021

KABUL VE ONAY

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Handan SÜMER'in hazırladığı “İlk ve Ortaöğretim Okul Yöneticilerinin Spora Yönelik Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi” başlıklı çalışma Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 29/06 /2021

Doç. Dr. Serkan HACICAFEROĞLU (Danışman)

Prof. Dr. Arslan KALKAVAN

Doç. Dr. Murat KUL

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'ne/...../2021 tarihinde teslim edilen bu tez Enstitü Yönetim Kurulu'nun/...../2021 tarih ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Doç. Dr. Ahmet YANIK

Enstitü Müdürü

BEYAN

Bu tez çalışmasının Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Hazırlama ve Yazım Kılavuzu standartlarına uygun olarak hazırlanarak yazıldığını, tezin akademik ve etik kurallara bağlı kalınarak gerçekleştirilmiş özgün bir bilimsel araştırma eseri olduğunu, tezde yer alan ve bu tez çalışmasıyla elde edilen tüm bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve kullanılan kaynakların kaynaklar listesinde yer aldığını, tezin çalışılması ve yazımı aşamasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

Handan SÜMER

TEŞEKKÜR

Tez dönemi süresince ilgi ve desteğini esirgemeyen; samimiyetle, özenle ve sabırla her sorumu cevaplayan inanan, beni cesaretlendiren, akademik çalışmalarıyla her zaman örnek olan; bilgisinden, deneyimlerinden ve bakış açısından yararlanmaktan mutluluk duyduğum ve her zaman duyacağım kıymetli danışman hocam Doç. Dr. Serkan HACICAFEROĞLU'na en içten teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmamın her aşamasında bana yardımcı olan Rize Milli Eğitim Müdürlüğüne, sabır ve ciddiyetle anketleri dolduran değerli okul müdürlerimize ve müdür yardımcılarımıza şükranlarımı sunarım.

Son olarak eğitim hayatım boyunca her zaman sevgi ve sabırla benim yanımda olan, desteklerini esirgemeyen ve bu süreci tamamlamamı sağlayan aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

Sayfa

İÇ KAPAK SAYFASI

KABUL VE ONAY

BEYAN

TEŞEKKÜR

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

v

TABLolar DİZİNİ

vii

ŞEKİLLER DİZİNİ

viii

KISALTMA, SİMGE ve FORMÜLLER DİZİNİ

ix

ÖZET

x

ABSTRACT

xi

1.GİRİŞ ve AMAÇ

1

2.GENEL BİLGİLER

7

2.1. Farkındalık

7

2.1.1. Farkındalık Türleri

8

2.1.2. Beden Eğitimi ve Sporda Farkındalık

9

2.1.2.1. Beden Eğitimi ve Sporda Farkındalık Alanları

9

2.1.3. Spor Farkındalığı

9

2.1.4. Farkındalık Hakkında Spor Alanında Sınıflandırılabilir Bazı Çalışmalar

10

2.2. Yönetim

13

2.3. Eğitim yönetimi

14

2.4. Okul Eğitiminin Amaçları

16

2.5. Okul Eğitiminin Görevleri

17

2.6. Eğitim Kurumu Yöneticiliği

17

2.6.1. Okul Yöneticisi

18

2.6.1.1. Milli Eğitim Bakanlığına Göre Okul Yöneticiliği

18

2.6.1.2. Okul Yöneticisi Olma Şartları

19

2.6.1.3. Okul Müdürü

19

2.6.1.4. Müdür Yardımcısı

20

2.6.2. Dünyada Okul Yöneticiliği

20

2.6.3. Türkiye’de Okul Yöneticiliği

22

2.6.4. MEB 2023 Eğitim Vizyonunda Okul Yöneticiliği

26

2.6.5. Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğü	27
2.7. Eğitim ve Spor İlişkisi	28
2.7.1. Spor	29
2.7.2. Eğitim	30
2.8. Ders Dışı Sportif Etkinlikler	31
2.8.1. Ders Dışı Sportif Etkinlikler ve Okul Yönetimi	32
2.8.2. Okul Yönetiminin Sportif Faaliyetleri Çerçevesinde Yapması Gerekenler	33
2.8.3. Ders Dışı Sportif Etkinliklerle İlgili Yasal Düzenlemeler	34
2.8.4. Ders Dışı Sportif Etkinliklerde Karşılaşılan Sorunlar	34
3. GEREÇ ve YÖNTEM	36
3.1. Araştırmanın Modeli	36
3.2. Araştırmanın Evreni	36
3.3. Araştırmanın Örneklemi	36
3.4. Araştırma Tekniği ve Protokol	37
3.5. Veri Toplama Aracı	37
3.6. Verilerin Analizi	39
4. BULGULAR	41
4.1. Okul Yöneticilerinin Bireysel Değişkenlere Göre Dağılımlarının İncelenmesi	41
4.2. Okul Yöneticilerinin Ölçeğin Maddelerine Vermiş Oldukları Cevapların Dağılımları ve Spor Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi	46
5. TARTIŞMA	63
6. SONUÇ ve ÖNERİLER	76
6.1. Öneriler	79
7. KAYNAKLAR	80
EKLER	
EK 1. Ölçek Formu	93
EK 2. Etik Kurul Raporu	95

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo No	Sayfa
Tablo 1. 2019 Yılı Okul /Kurum Yöneticisi Personel Durumu	36
Tablo 2. Spor Farkındalığı Ölçeği Faktörlerinin Deseni	37
Tablo 3. Okul Yöneticilerinin Spor Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi Çalışmasında Kullanılan Ölçeğin Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme (SBBAE) Alt Boyutundaki Tanımlayıcı Bilgiler	47
Tablo 4. Okul Yöneticilerinin Spor Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi Çalışmasında Kullanılan Ölçeğin Sosyal ve Bireysel Fayda (SBF) Alt Boyutundaki Tanımlayıcı Bilgiler	49
Tablo 5. Spor Farkındalık Ölçeği Alt Boyutlarının Okul Yöneticilerinin Cinsiyet Değişkeni İlişkisi ve Mann Whitney-U Testi Sonuçları	50
Tablo 6. Spor Farkındalık Ölçeği Alt Boyutlarının Okul Yöneticilerinin Yaşları Değişkeni İlişkisi ve Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	51
Tablo 7. Spor Farkındalık Ölçeği Alt Boyutlarının Okul Yöneticilerinin Medeni Durum Değişkeni İlişkisi ve Mann Whitney-U Testi Sonuçları	53
Tablo 8. Spor Farkındalık Ölçeği Alt Boyutlarının Okul Yöneticilerinin Öğrenim Durumu Değişkeni İlişkisi Ve Mann Whitney-U Testi Sonuçları	54
Tablo 9. Spor Farkındalık Ölçeği Alt Boyutlarının Okul Yöneticilerinin Çocuklarının Sporla İlgilenme Durumu Değişkeni İlişkisi Ve Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	56
Tablo 10. Spor Farkındalık Ölçeği Alt Boyutlarının Okul Yöneticilerinin Sporla İlişki Durumu Değişkeni İlişkisi ve Kruskal Wallis-H Testi ile Bonferroni Testi Sonuçları	57
Tablo 11. Spor Farkındalık Ölçeği Alt Boyutlarının Okul Yöneticilerinin Okulda Beden Eğitimi Öğretmeni Durumu Değişkeni İlişkisi Ve Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	59
Tablo 12. Spor Farkındalık Ölçeği Alt Boyutlarının Okul Yöneticilerinin Federasyon Faaliyetlerine Katılım Durumu Değişkeni İlişkisi ve Kruskal Wallis-H Testi, Bonferroni Testi Sonuçları	61

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil No	Sayfa
Şekil 1. Okul Yöneticilerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları	41
Şekil 2. Okul Yöneticilerinin Yaşlarına Göre Dağılımları	42
Şekil 3. Okul Yöneticilerinin Medeni Durumlarına Göre Dağılımları	42
Şekil 4. Okul Yöneticilerinin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımları	43
Şekil 5. Okul Yöneticilerinin Çocuğunun Sporla İlgilenme Durumlarına Göre Dağılımları	43
Şekil 6. Okul Yöneticilerinin Sporla İlişki Durumlarına Göre Dağılımı	44
Şekil 7. Okul Yöneticilerinin Okulda Beden Eğitimi Öğretmeni Durumuna Göre Dağılımı	45
Şekil 8. Okul Yöneticilerinin Okul Sporları Federasyonu Faaliyetlerine Katılım Sağlayan Aktif Spor Dalları Durumuna Göre Dağılımı	45
Şekil 9. Okul Yöneticilerin Cinsiyet Değişkenine Bağlı Olarak SBF İle SBBAE Puanlarına İlişkin Düzeyleri	51
Şekil 10. Okul Yöneticilerin Yaş Değişkenine Bağlı Olarak SBF İle SBBAE Puanlarına İlişkin Düzeyleri.	52
Şekil 11. Okul Yöneticilerin Medeni Durum Değişkenine Bağlı Olarak SBF İle SBBAE Puanlarına İlişkin Düzeyleri	54
Şekil 12. Okul Yöneticilerin Öğrenim Durumu Değişkenine Bağlı SBF İle SBBAE Puanlarına İlişkin Düzeyleri	55
Şekil 13. Okul Yöneticilerin Çocuğunun Spor İle İlgilenme Durum Değişkenine Bağlı Olarak SBF İle SBBAE Puanlarına İlişkin Düzeyleri	57
Şekil 14. Okul Yöneticilerin Sporla İlişki Durumu Değişkenine Bağlı Olarak SBF İle SBBAE Puanlarına İlişkin Düzeyleri	59
Şekil 15. Okul Yöneticilerin Okulunda Beden Eğitimi Öğretmeni Durumu Değişkenine Bağlı Olarak SBF İle SBBAE Puanlarına İlişkin Düzeyleri	60
Şekil 16. Okul Yöneticilerin Federasyon Faaliyetleri Durum Değişkenine Bağlı Olarak SBF İle SBBAE Puanlarına İlişkin Düzeyleri	62

KISALTMA, SİMGE ve FORMÜLLER DİZİNİ

EDD: En Düşük Değer

EYD: En Yüksek Değer

F: Frekans

ICP: Uluslararası Okul Yöneticileri Konfederasyonu

ISSPP: Uluslararası Başarılı Okul Yöneticileri Projesi

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

MWU: Mann-Whitney U

N: Birey Sayısı

OECD: Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı

Ort.: Ortalama

ÖSYM: Ölçme Değerlendirme ve Yerleştirme Merkezi.

p: Anlamlı değeri

SA: Seçenek Aralığı

SBBAE: Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme

SBE: Sağlık Bilimleri Enstitüsü

SBF: Sosyal ve Bireysel Fayda

SFÖ: Spor Farkındalık Ölçeği

SPSS: (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı) Statistical Package for the Social Sciences

SS: Seçenek Sayısı

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

Vd. : Ve Diğerleri

ÖZET

İlk ve Orta Öğretim Okul Yöneticilerinin Spora Yönelik Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi

Bu çalışma 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde bulunan farklı ilk ve ortaöğretim devlet okullarında görev yapan okul müdürü ve okul müdür yardımcılarının spora yönelik farkındalık düzeylerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğünde ilk ve ortaöğretim devlet okullarında görev yapan basit tesadüfî örnekleme yöntemiyle seçilmiş 242 okul yöneticisinden oluşturmaktadır. Çalışmada gerekli olan verileri toplayabilmek amacıyla “Spor Farkındalığı Ölçeği (SFÖ)” kullanılmıştır. Verilerin analizlerinde Kruskal-Wallis H testi ile Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. Anlamli ikili karşılaştırılmalarda çoklu mukayese testlerinden Bonferroni düzeltmesi testi kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda katılım sağlayan okul yöneticilerinin ölçeğin tüm alt boyutları açısından spor farkındalık düzeylerinin orta üstü düzeyde olduğu belirlenmiştir. Spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme alt boyutunda bulunan “Çocukların gelişimleri için sporun faydalı olduğunu düşünürüm” maddesine ve sosyal ve bireysel fayda alt boyutunda bulunan “Sporun insanın sosyalleşmesine katkı sağladığını düşünürüm” maddesine daha fazla puanla katılım sağladıkları belirlenmiştir. Ayrıca erkek okul yöneticilerin kadınlara göre, evli olan yöneticilerin bekârlara göre daha fazla, 36-40 yaş aralığında olan okul yöneticilerinin diğer yaş guruplarında bulunan yöneticilere göre daha fazla, yüksek lisans mezunu yöneticilerin diğer eğitim guruplarında bulunan yöneticilere göre daha fazla, çocuğu sporla ilgilenen okul yöneticilerinin ilgilenmeyen yöneticilere göre daha fazla, sporla ilişkileri olan yöneticilerin olmayan yöneticilere göre daha fazla, okulunda beden eğitimi öğretmeni bulunmayan okul yöneticilerinin, okulunda beden eğitimi öğretmeni bulunan okul yöneticilerinin göre daha fazla ve okullarında 5 ve üzerinde spor faaliyetlerine katılım sağlayan okul yöneticilerinin daha az spor faaliyetlerine katılım sağlayan okul yöneticilerine göre daha fazla spor farkındalığı içerisinde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca cinsiyet ve daha fazla takımla okul sporları federasyonu faaliyetlerine katılım sağlayan yöneticilerin anlamlı bir farkın olduğu diğer değişkenlerde ise olmadığı saptanmıştır.

Anahtar kelimeler: Spor, Farkındalık, Öğrenci, Sporcu, Okul Yöneticisi

ABSTRACT

Sports Awareness of Primary and Secondary School Administrators Examining the Levels

This study was conducted to examine the awareness levels of school principals and assistant school principals working in different primary and secondary public schools within the body of the Rize Provincial Directorate of National Education in the 2019-2020 academic year. General screening model was used in the research. The sample of the study consists of 242 school administrators selected by simple random sampling method, working in primary and secondary public schools in Rize Provincial Directorate of National Education. In order to collect the necessary data in the study, the "Sport Awareness Scale" was used. Kruskal-Wallis H test and Mann-Whitney U test were used in the analysis of the data. Bonferroni correction test, one of the multiple comparison tests, was used for pairwise comparison of groups with significant differences. Statistically, the error level was accepted as $p < .05$ and the significance level was Alpha (α). Based on the answers given by the participating school administrators to the scale questions at the end of the study; It was determined that the sports awareness levels of the managers in terms of all sub-dimensions of the scale were above medium. It was determined that they agreed with the items of the scale "I think sports are beneficial for the development of children" and "I think sports contribute to the socialization of people" with more points. In addition, male school administrators are more likely to be married than to single school administrators, school administrators who are in the 36-40 age range more than administrators in other age groups, graduate school administrators are more likely to have school administrators whose children are interested in sports than administrators from other education groups. The school administrators who do not have a physical education teacher at their school participate more than the administrators who are not interested in sports, more than the administrators who do not have a relationship with sports, more than the school administrators who have a physical education teacher at their school, and less participation in the sports activities of the school administrators who participate in 5 or more sports activities It has been determined that the school administrators are more aware of sports than the school administrators who provide. In addition, it was determined that there was a significant difference between the gender and the managers participating in the school sports federation activities with more teams, but not in other variables.

Keywords: Sports, Awareness, Student, Athlete, School Administrator

1.GİRİŞ ve AMAÇ

Farkındalık hâlindeki kişi veya kişiler yeni bilgilere açıktır. Kendilerine yeni bilgiler ilave edip olayları birçok açıdan ele alırlar (Langer, 1989). Bu minvalde farkındalık durumu, dikkatin yargısızca anlık ve içgüdüsel bir şekilde uygulamaların akışına yöneltilmesi kişinin kendini daha iyi tanıyarak doğruları bulmaya yönelten bir uyanma süreci olarak tanımlanmaktadır (Kabat-Zinn, 2005).

Farkındalık, bireylerin tüm duyularıyla yaşadığı çevreyi anlamlandırmasının yanı sıra kavranması gereken bir şeye dikkat etmesi, bilinmesi gereken şeylerden haberdar olmaları ya da hassasiyet göstermeleri durumudur (Kağıtçıbaşı, 1999). Yapılan araştırmalar, yüksek farkındalıkların davranış tutumlarının ilişkisini kuvvetlendirdiği görülmektedir. Özellikle çağdaş spor bilincinin topluma kazandırılması, sporun topluma yaygınlaştırılması, sporun sınırsız değerlerinin topluma kabullendirilmesi, sağlıklı bir spor kültürünün oluşumu ve sağlıklı nesillerin yetiştirilebilmesi durumu spor farkındalığının toplumun her alanında oluşmasından geçmektedir. Bireylerin gelişiminin başlangıç noktasının; farkına varmaktır (Karakuş, 2008).

Toplumda sorumluluk alacak kişilerin iyi alışkanlıklar kazanmasında, toplumlar arası ve bireyler arası sağlıklı ilişkiler kurulmasında sporun küçük yaşlarda başlanmasının büyük bir önemi vardır (Kotan vd., 2009).

Bu minvalde eğitim kurumları toplumun gelişmesi ve ilerlemesinde büyük bir paya sahiptir. Milli eğitimin ana amaçlarından biri sayılan “sağlıklı nesillerin yetişmesi için öğrencilerin kültürel, fiziksel ve sosyal anlamda en yüksek düzeyde yetiştirmek, insanlığa yararlı, iyi ve verimli vatandaşların yetiştirilmesini sağlamak” da sporun yaygınlaşmasını sağlayan olumlu etkenlerdendir.

Çocukluk döneminden başlayan hareketsiz yaşam tarzının özellikle sağlık problemlerine neden olduğu, bilhassa gelişimi ve büyümeyi olumsuz yönde etkilemesinden dolayı, gelişim çağındaki çocukların hareketsiz yaşam tarzlarının ortadan kaldırılması gerekmektedir (Hekim, 2016). Günümüzde çocukların, gençlerin ve yaşlı insanların, beden ve ruh yapısının gelişmesinde, en uygun ve önemli eğitim araçlarının ilk sırasında spor gelmektedir (Yetim, 2014). Spor, bireylerin fizyolojik anlamda gelişimine katkı sağlarken, benlik gelişimine de müspet katkı sağlayacaktır (Aydemir, 2014).

Nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi uzun ve nitelikli bir eğitim sürecini gerektirir (Gedikoğlu, 2005). Ülkemizdeki çocukların zamanının büyük bir çoğunluğu okullarda geçmektedir. Bu nedenle mevcut eğitim sisteminde çocuklara spor alışkanlığını kazandırma misyonunu okullar yürütmektedir. Yani eğitim ve spor beraberdir. Eğitim ve spor birbirinden beslenen ve birbirini destekleyen olgulardır. Bu sebeple bazı öğrenciler için başarılı bir spor, hayatın başlangıcı iken bazı öğrenciler için ise dersten öteye geçemeyen bir süreç, olabilmektedir.

Ortaöğretimdeki okullarımızda milyonlarca öğrencimizin zihinsel ve ruhsal eğitimlerin yanı sıra fiziki eğitimlerinin de gerçekleştirilmesi, eğitim anlayışının bir parçası olduğu kadar, sporunda vazgeçilmez hedeflerinden birisidir.

Ders dışı spor etkinlikler okul sporlarını da kapsar, beden eğitimi dersinin yanında öğrencilerin sağlıklı yaşam alışkanlığı kazanmalarında mühim bir isteklendirme aracıdır. Bu tür aktivitelerin öğrencilerin fizyolojik gelişimlerine katkı sağlamalarının yanında ve yaşam boyu öğrenme ve spor yapma alışkanlığı kazanmalarına yardımcı olacaktır. Spor etkinlikleri bu dönemlerde imkânlar doğrultusunda genç bireylerin vizyonları ve kişilik gelişimlerini olumlu yönde etkiler. Sporun toplumsal boyutu açısından bakıldığında aile ve hemen sonra okul, spor başarısının sağlanmasındaki en önemli kurumlardır. Okulun ve okul yöneticilerinin spora karşı olumlu tutumları öğrencilerin spora karşı ilgisini artırır. Eğitim kurumlarındaki yöneticiler sporun farkında oldukları sürece sporun, gençlerin ve öğrencilerin dünyasına katkılar sağlayacaktır. Okul yöneticileri, okulun sportif etkinliklerine katılım sağlamaları açısından oldukça önemlidir.

Konu ile ilgili araştırmalarda etkili okulun ve başarının en önemli anahtarlarından birisinin okul yöneticileri olduğu göstermektedir (Balcı, 2002; Bakay ve Kalem, 2009; Duranay, 2005; Oral, 2005; Şişman, 1997). Kurumun başarılı olmasını sağlayan, dengeleri kuran eğitimde başarılı sonuçlar elde etmeye sebep olan paydaşların başında okul yöneticileri gelmektedir. Bu sebeple okul yöneticisiyle diğer paydaşların ilişkilerinin önemini ortaya koymaktadır. Okul yöneticileri, bir eğitim yöneticisi olarak toplumsal taleplere cevap verebilmek için siyasal gelişmeler, kültürel değerler ve insan doğası hakkında devamlı bir öğrenme gayesi içerisinde olmalıdır (Özçelik, 2019).

Bu bağlamda okul yöneticilerine, gençliğimizi; fikir ve ruh sağlığının koruyan, kendine güvenen, çalışkan, dürüst ve disiplinli cesaret ve mücadele güçleri gelişmiş, vatan

ve millet sevgisi kazanmış, milli birlik ve beraberlik duyguları gelişmiş bireyler olarak yetiştirmeleri ve toplumsal yaşamımıza katmaları için büyük görevler düşmektedir.

Dolayısıyla bütün bu bilgiler ışığında araştırmamızda; 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesindeki farklı ilk ve ortaöğretim devlet okullarında görev yapan okul müdürü ve okul müdür yardımcılarının spora yönelik farkındalık düzeylerinin incelenmesi ile spor niteliklerine bağlı olarak eğitimde kalite yaklaşımlarına katkıda bulunacağı düşünülmüştür. Genel eğitimin önemli bir parçası olarak kabul edilen spor, temelde eğitim ile ortak yanlarının çok olmasından dolayı birlikte ele alınarak değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Önemi

Topluma modern spor bilincinin benimsetilmesinde, topluma yaygınlaştırılmasında, sağlıklı bir spor kültürünün şekillenmesinde, sağlıklı nesiller yetiştirilebilmesinde toplumun spora karşı olan farkındalıklarının yeteri düzeyde olmasıyla alakalıdır. Spor kültürünün oluşması, sağlıklı nesiller yetiştirilebilmesi ve sporun evrensel değerlerinin topluma benimsetilmesi öncelikle toplumun her kesimindeki bireylere spor farkındalığının oluşması eğitim ile mümkün olabilecektir.

Bu bağlamda bu çalışma ile yeni bir görüş olan spor farkındalığı ölçeği aracılığıyla ilk defa okul yöneticilerinin spor farkındalıklarının değerlendirilmesi ve böylelikle yeni öneriler getirilmesi açısından önemlidir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma Türkiye'deki Spor Teşkilatlarına destek veren, öğrencilerin erken yaşta spor ile tanışmalarını sağlayan ve Okul Sporları Federasyonuna okullarında hazırladıkları farklı spor dalları ile destek veren Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet okullarında çalışan ilk ve orta öğretim okul yöneticilerinin spor ve spor paydaşları hakkındaki algı düzeylerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın Problemi

Milli Eğitim Bakanlığı taşra teşkilatı bünyesinde yer alan Rize Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilköğretim ve ortaöğretim devlet okullarında görevli okul müdürü ve okul müdür yardımcılarının spor paydaşları ve spor hakkındaki farkındalık düzeyleri nedir?

Araştırmanın Alt Problemleri

Farklı okullarda görev yapan okul müdür ve müdür yardımcılarının spor hakkındaki farkındalık algı durumları SBBAE alt boyutlarına göre değişkenlik göstermekte midir?

Farklı okullarda görev yapan okul müdür ve müdür yardımcılarının spor hakkındaki farkındalık algı durumları SBF alt boyutuna göre değişkenlik göstermekte midir?

Araştırmanın Hipotezleri

1. Okul yöneticilerinin spora yönelik farkındalık ölçeğinin SBBAE alt boyutuna göre algı durumları düşük düzeydedir.
2. Okul yöneticilerinin spora yönelik farkındalık ölçeğinin SBF alt boyutuna göre algı durumları düşük düzeydedir.
3. Cinsiyet durum değişkenine göre okul yöneticilerinin spora yönelik farkındalık ölçeğinin tüm alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık yoktur.
4. Yaş durum değişkenine göre okul yöneticilerinin spora yönelik farkındalık ölçeğinin tüm alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık yoktur.
5. Medeni durum değişkenine göre okul yöneticilerinin spora yönelik farkındalık ölçeğinin tüm alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık yoktur.
6. Öğrenim durumu değişkenine göre okul yöneticilerinin spora yönelik farkındalık ölçeğinin tüm alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık yoktur.
7. Çocuk durumu değişkenine göre okul yöneticilerinin spora yönelik farkındalık ölçeğinin tüm alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık yoktur.
8. Sporla ilişki durumu değişkenine göre okul yöneticilerinin spora yönelik farkındalık ölçeğinin tüm alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık yoktur.
9. Görev yaptıkları okullarında beden eğitimi öğretmeni durumlarına göre okul yöneticilerinin spora yönelik farkındalık ölçeğinin tüm alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık yoktur.
10. Görev yaptıkları okullarının federasyon faaliyetlerine katılım durumlarına göre okul yöneticilerinin spora yönelik farkındalık ölçeğinin tüm alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Araştırmanın Varsayımları

Çalışmaya katılan farklı ilköğretim ve ortaöğretim devlet okullarında çalışan okul müdürü ve okul müdür yardımcılarının spor farkındalığı ölçeği maddelerini samimi ve ciddiyle yanıtlamışlardır.

Veri toplama araçları, araştırmanın amacına ulaşmasında elde edilecek veriler için yeterlidir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmanın sınırlılıkları şunlardır:

2019-2020 eğitim ve öğretim yılı Rize Milli Eğitim İl Müdürlüğü merkez ve ilçe sınırları içerisinde bulunan ilk ve orta öğretim devlet okulları ile sınırlıdır.

Örnekleme yer alan farklı ilk ve ortaöğretim devlet okullarında çalışan okul müdür ve okul müdür yardımcılarının görüşleriyle sınırlıdır.

Kullanılan ölçme araçlarıyla ve toplanan bilgilerle sınırlıdır.

Tanımlar

Okul: Eğitim öğretim sisteminin gaye ve amaçları doğrultusunda öğrencilere bilgi, yetenek ve davranışların kazanmış olduğu yerdir (Balcı, 2005).

Yönetim: Bir örgütü amaçlarına ulaştıracak işleri yapmak için bir araya gelen insanları örgütleyip eşgüdümleyerek, eyleme geçirme süreci olarak tanımlanmaktadır (Başaran, 2000).

Eğitim: Ferdin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve bilgili olarak değişim meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1972).

Okul Yöneticisi: Eğitim sisteminin planlarını, politikalarını, gelecek planlarını göz önüne alarak (Açıkalın, 1998); okulda gerçekleşmesi beklenen değerleri belirleyen ve ortaya koyan, insan kaynaklarını motive eden, müspet yönde okul iklimi ve kültürü gerçekleştiren, kurumunu temsil eden ve yöneten kişi olarak tanımlamak mümkündür (Şişman, 2012).

Eğitim yönetimi: Eğitim alanına ilişkin siyaset, karar ve amaçların gerçekleşmesidir. Eğitim yöneticileri bu tarz şeyleri gerçekleştirirken insan ve madde

kaynaklarını koordine ederek karar vermek ve öbek çalışmalarını yönlendirmek için genel yönetimin teori, prensip, teknik ve yöntemlerinden yararlanmasıdır (Kaya, 1999).

Spor: Beden eğitimi faaliyetlerini özelleştirerek çeşitli branşlarda somutlaşmış, üst düzeyde yapıldığında psikolojik, fiziksel, teknik ve estetik özellikleri lüzumlu kılan yarışmaya dayalı ve katı kurallarla çevrili bir etkinliktir. Görünürdeki en çarpıcı amacı kazanmak ve yarışmaktır (Aracı, 1999).

Farkındalık: Toplumsal sorunlara karşı ilgisiz olmamak, çözüm bulabilmek amacıyla toplumsal sorunları araştırıp öğrenme ve bireysel olarak topluluğu meydana getiren her alana karşı sorumlu olabilmektir (Şahin, 2009).

2.GENEL BİLGİLER

2.1. Farkındalık

Farkındalık kavramı, 1970’li yıllarda Jon Kabat-Zinn’ in emekleri ile psikoloji yaşamına girmiştir. Farkındalık, dikkatin ihtiyari bir şekilde ve yargısızca anlık deneyimlerin akışına yöneltilmesidir (Kabat-Zinn, 2005). Farkındalık Pali dilinde ortaya çıkmış bir kavramdır. Farkındalık teoriği sırasında duygular, düşünceler ve bedensel duyular anlık akışları içerisinde izlenir. Farkındalık, en çok budist psikolojisinden doğmasına rağmen varoluşçuluk, yunan felsefesi, batı avrupa öğretisindeki doğallık ve amerika’daki hümanizm benzer biçimde bazı felsefi ve psikolojik geleneklerden gelişen fikirlerle kavramsal akrabalığı vardır. Farkındalık bilinçle ilişkilendirilebilen bir kavramdır. İç ve dış etkenleri algılayan bilincin radarını farkındalık oluşturur. Bilinç, farkındalık ve dikkati ihtiva eder. Dikkat ise bilinçli farkındalığa odaklanma halidir. Birey çevrenin yoğun dikkatine maruz kalmadan da nesne ya da olayların farkına varabilir. Bilinçli farkındalık bulunulan zamandaki yaşanmışlıkların farkında olunmasıdır (Brown-Ryan, 2003).

Farkındalık bilinci eğitilerek; geçmiş zamanda kalmak veya gelecek için sürekli endişelenmek yerine, şimdiki zamanın nasıl yaşanıla bilineceğinin keşfedilmesinde yardımcı olabilir. Etkili bir farkındalık ile kişinin kendi farkındalığını dikkati, kasıtlı bir halde ve aleni kalpli bir merakla şimdiki zamana yönlendirmek yardımıyla ortaya çıkan bir bilinç oluşturula bilinir. Farkındalık düşüncelere, duygulara ve bedensel duyulara odaklanıp, bilinci geliştirerek; bunlarla fazlaca daha iyi bir halde baş etmeyi sağlar. Kişilerin, özellikle gerginlik yaratan, ömür deneyimleri karşısındaki hislerini ve düşünce biçimlerini değiştirmeye imkân tanıyan, beden-zihin bütünlüğü temeline dayalı bir eğitimidir. Yaşantıyı bütünüyle görebilmek, dışsallaştırabilmek, yargılamamak, deneyimin akışını özgür bırakabilmek, şimdiye odaklanmak ve yaşantıyı kabullenebilmek bireylere ruhsal eğitimler kazandırılması hedeflenen temel becerilerdir (Çatak ve Ögel, 2011). Eski derin düşünce pratiklerinin derin kökleriyle ve son bilimsel gelişmelerin uyumlu bir harmanıdır. Karmaşık ve gürültülü dünyamızda hepimiz için dinginliği, huzuru ve barışı bulmaya destek olacak değerlere doğru rehberlik eder (Germer, 2004).

2.1.1. Farkındalık Türleri

Literatür incelendiğinde farkındalık türleri aşağıdaki şekilde ifade edilmeye çalışılmıştır.

Zihinsel Farkındalık

Zihin; kaynağı beyin olan zeki bir organizmada, zihinsel ve fiziksel davranışı etkileyip yönlendiren bilgili-bilinçsiz süreçlerin tamamıdır (Langer, 1989). Bilinçli farkındalık, dikkatin o anda olup bitenlere anlık anlayabilen, bununla birlikte esnekliğin ve yaratıcılığın ortaya çıkışını kolaylaştıran bir zihinsel süreçtir (Langer, 1989). Kabat-Zinn için ise bilinçli farkındalık; kişinin o anda, dıştan yahut içten gelen uyarıcıları eleştirmeden, yargılamadan, merak, şefkat anlayış ile izlediği bir zihinsel süreç olarak tanımlamıştır (Erden, 2018).

Bedensel Farkındalık

Bedenimizde olup biten ve o andaki durumumuzu anlayabilmek için bedenimizde çok sayıda alıcı bulunmaktadır. Ayağımızda hissettiğimiz kramp, midede yanma veya baş ağrısı gibi. Genel olarak bedenimizde acı ve rahatsızlık olduğunda daha çabuk bir farkındalık oluşurken, rehavet ve gevşeme şeklinde olanlarla ilgili farkındalıklar daha geç oluşabilmektedir (Akkoyun, 2005).

Duygusal Farkındalık

Duyguların sözel veya sözel olmayan dille açığa vurulması sürecidir. Kişinin kendisinin ve diğerlerinin duygularını tanıma kabiliyeti olarak tanımlanmaktadır. Duygusal farkındalık duygunun yaşanması ve ifadesinden değişik olarak, o andaki his hakkındaki malumat sahibi olmayı içermektedir. Duygusal farkındalık olmadan insanın kendi iç dünyasındaki ihtiyaçlarını ayırt etmesi ve kendini tanıması oldukça zordur (Lane ve Schwartz, 1987).

Bir başka tanımla kişinin duygularıyla alakalı hitabı, bu duyguları anlaması ve test etmesi için en kısa yoldur (Lane vd., 1990). Duygusal farkındalık kavramı kendi duygularını ve başkalarının duygularını idrak etme olarak iki boyuttan oluşmaktadır. Bireyin kendi duygularının farkında olması, onun kendisini tanıması ve kişilerarası ilişkilerini düzenlemesinde etkilidir. Duyguların iyi ifade edildiğinden daha mühim olanı

bireyin duygularını ayırt etmesi ve tercih etmiş olduğu şekilde duygularını anlata bilmesidir.

2.1.2. Beden Eğitimi ve Sporda Farkındalık

Bu alanındaki farkındalık duyuşsal, bilişsel ve devinişsel alanlarında yer alan geçmişten geleceğe uzanan ama ferdin yaşantısının anındaki seçiciliğini ifade ettiği süreçtir (Eski, 2010). Birey tüm duyu organlarını kullanarak kendisi ya da çevresi ile temasa geçerken neleri düşündüğünü, hissettiğini, bildiğini, ayırt edebilir ve bunları istekleri ve gereksinimleri doğrultusunda yaşantısının anında uygulayabilir.

Beden eğitimi ve spor alanında farkındalık, kişinin devinişsel becerileri, bilişsel yeterlikleri ve duyuşsal özellikleri ile alakalı kendinden haberdar olma, fark etme, farkında olma, farkına varma durumlarını ifade etmektedir.

2.1.2.1. Beden Eğitimi ve Sporda Farkındalık Alanları;

Literatür incelendiğinde Beden Eğitimi ve Sporda farkındalık alanları aşağıda ifade edildiği görülmüştür.

Bilişsel Farkındalık

Beden eğitimi ve sporu öğrenme alanlarında kullanılan bu kavram, kural, ilke, taktik ve stratejik bilgileri edinme yollarını ifade eder (Eski, 2010).

Duyuşsal Farkındalık

Beden eğitimi ve spor alanları ile ilgili daha önceki yaşantılardan elde edilmiş tecrübeler sonucunda zihinde oluşan alaka, istek, tasarruf, kaygı, reaksiyon, kaygı, korku şeklinde düşünce ve hislerin bilincinde olunması durumudur (Eski, 2010).

Devinişsel Farkındalık

Beden eğitimi ve spor alanı ile ilgili duyuşsal ve zihinsel süreçlere bağlı kalarak doğal ve sosyal çevre şartlarında meydana gelen fiziksel aktivitelerin bilincinde olunması sürecidir (Eski, 2010).

2.1.3. Spor Farkındalığı

Spor farkındalığı; sporun bireysel ve sosyal faydalarını öğrenme, başka kategorilerle ilişkilendirme, hayata transfer ve bu konular ile ilgili bireyin bilinçlendirmesidir (Uyar, 2019). Spor yoluyla farkındalık ise, toplum tarafından yeterince

bilinmeyen fakat toplumsal yaşamda üzerinde özenle durulması ihtiyaç duyulan mevzulara spor yöntemiyle dikkat çekmek ve spor camiasını bilgilendirmek, bu mevzulara olan ilgiyi canlı tutarak toplumda kalıcı tutumlar geliştirmektir (Uyar, 2019).

Dünya çapında hızla yayılan monoton yaşamın; toplumun, sağlığa ve ekonomisine olumsuz geri dönüşleri olabilmektedir. Bu durumun telafi edilmesi konusunda spor ve sporun paydaşları önemlidir. Bu bağlamda yaşam sürecinde sporun öneminin daha fazla anlaşılması, sağlıklı ve farkındalığı yüksek nesiller yetiştirilmesi için insanların spor hakkında bilgilendirilmesi gerekir. Teknoloji ve sosyal medyanın da etkisiyle değişik mecralarda farkındalık ile ilgili çalışmalar yapılmakta, yeni iletişim araçlarının kapsama alanı sayesinde edinilen bilgiler süratli bir şekilde topluma ulaşması sağlanabilmektedir. Bireyin sporda bilinçlendirilmesinin, bireysel ve sosyal açıdan topluma sağlamış olduğu veya sağlayacağı kazançlar günümüz dünyasında önemli bir yer tutmaktadır.

Spor kanalıyla farkındalık daha ziyade çoğul bir anlamı çağrıştırmaktadır. Spor farkındalığı için yapılan çalışmalar spor hakkında insanların bilinçlendirilmesi ve camia tarafınca öğrenilmesi davranışların hayata geçirilmesi konusunda önemli sosyal araçlardan biridir. Sosyal medyanın yenilenmesi gereken bir kişinin içselleştirilmesi, benimsenmesi gerekir.

2.1.4. Farkındalık Hakkında Spor Alanında Sınıflandırılabilir Bazı Çalışmalar

Aşağıda spor farkındalığı konusundaki bazı çalışmalar ve çalışmaların sonuçlarına yer verilmiştir.

Uyar (2019) tarafından toplumun spor farkındalıklarının belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmanın ilk aşamasında farkındalık ölçeği geliştirilmiştir. Çalışmanın ikinci aşamasında ise geliştirilen ölçek vasıtasıyla, toplumun spor farkındalıkları bazı değişkenler açısından değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda ölçeğin geneli, spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme ve sosyal ve bireysel fayda alt boyutlarında cinsiyet, yaş, meslek, eğitim durumu çocuk sahibi olma, gelir düzeyi, sporla ilişki düzeyi ve ailede sporla uğraşan birey olma durumu değişkenlerine göre istatistiki olarak anlamlı farklar olduğu görülmüştür.

Ağca (2019) tarafından yapılan araştırmada genç sporcular için geliştirilen diyalektik davranış terapisi odaklı duygu düzenleme eğitiminin, sporcuların duygu

düzenleme ve bilinçli farkındalık becerileri üzerindeki etkisini incelenmiştir. Araştırmanın alt amacı ise; sporcuların sürekli kaygı düzeylerinde, algıladıkları performans düzeylerinde ve duygu durum profillerindeki olası etkilerini incelenmiştir. Analizler sonucunda, deney ve kontrol grupları arasında dışsal işlevsel olmayan duygu düzenleme (EİDDÖ) ve iç görü kavrayışı (bilinçli farkındalık testi) boyutlarında deney grubu lehinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Deney grubunun kaygı düzeyi, eğitim öncesine göre anlamlı şekilde düşmüş ve algıladıkları performans düzeyleri anlamlı şekilde yükselmiştir. Araştırma sonucunda, duygu düzenleme eğitiminin, genç sporcuların, kabullenme becerilerini, algılanan performans seviyeleri, duygu durum profillerini geliştirme ve kaygı seviyelerini düşürme yönünde etkili olduğu bulunmuştur.

Örer (2020) tarafından Ankara ili Çankaya ilçesinde ortaöğretim kurumlarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin uyguladıkları öğretim programına ilişkin farkındalıkları ve öğretim programlarından yararlanma durumları incelenmiş, ayrıca öğretmenlerin öğretim programlarından yararlanma durumları ile değişime karşı tutumları ile aralarında bir bağlantı olup olmadığını belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmanın bulgularına göre; araştırmaya katılan öğretmenlerin değişime karşı tutumları ile öğretim programlarından yararlanma durumları cinsiyet, uygulanan eğitim programı ve hizmet yılı değişkenlerinde farklılık göstermektedir. Bu sonuçlara ek olarak, öğretmenlerin değişime karşı tutumları ile öğretim programlarından yararlanmaları ve tüm alt boyutları ile aralarında düşük pozitif ve düşük yönde bir bağlantı olduğu görülmektedir.

Kesler (2020) elit olarak spor yapan güreşçilerde bilinçli farkındalık, sürekli optimal performans duygu durumu, spora katılım motivasyonu ve stres düzeylerinin incelenmesidir. Araştırmaya katılan erkek ve kadın sporcuların bilinçli farkındalık ölçeği sonucunda elde ettikleri puanların ortalamaları ile aralarında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Serbest stil ile grekoromen stil sporcularının stres puanlarının ortalaması ile aralarında istatistiki açıdan anlamlı farklılıklar bulunamamıştır. Sporcuların spor yaşı ile bilinçli farkındalık puanlarının ortalamaları ile aralarında istatistiki açıdan anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Elit güreşçilerin bilinçli farkındalık ve stres puanlarının ortalama düzeyde olduğu, motivasyon puanlarının ise ortalama düzeyin daha üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Erkek güreşçilerin kadın güreşçilerden daha yüksek bilinçli farkındalık ve optimal performans duygu durumu puan ortalamalarına sahip oldukları tespit edilmiştir. Serbest ve grekoromen stil güreşçiler arasındaki stres puan

ortalamalarının benzer olduğu, bilinçli farkındalık düzeylerinin ise farklılık gösterdiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Akbulut (2020) tarafından Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü çalışanlarının iş yeri rekreasyon farkındalıklarını ve rekreasyonel etkinliklere katılımını kolaylaştıran faktörleri bazı değişkenlere göre incelemek amacıyla yapılan araştırmada, personelin iş yeri rekreasyon farkındalık algıları orta seviyenin üzerinde, serbest zaman kolaylaştırıcı algıları orta seviyede olduğu görülmüştür. Çalışma sonucunda araştırmaya katılan personelin iş yeri rekreasyon farkındalık algısı toplam ölçek puanlarının ve kişisel esenlik ve sosyal uyum alt boyut puanlarının cinsiyet durumuna göre anlamlı bir farklılığın olduğu, serbest zaman kolaylaştırıcıları genel ölçek ve alt boyut puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Çalışma sonucunda cinsiyet değişkeninin iş yeri rekreasyon farkındalık algısı üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir. Medeni durum, öğrenim durumu ve ev içerisinde yapılan aktivitelere katılma durumu değişkenleri iş yeri rekreasyon farkındalık algısı ve serbest zaman kolaylaştırıcı algısı üzerinde etkili değildir. Serbest zamanı değerlendirme biçimi genel olarak iş yeri rekreasyon farkındalık algısı ve serbest zaman kolaylaştırıcı algısı üzerinde etkilidir. Rekreatif etkinliklere sık sık katıldığını belirten katılımcıların serbest zaman kolaylaştırıcı algıları yüksektir. Katılımcıların iş yeri rekreasyon farkındalıkları artarken serbest zaman kolaylaştırıcı algıları da artmaktadır.

Bebek (2000) tarafından kadınların bedeni beğenme tutumları, rekreasyon farkındalık düzeyleri ve arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılan çalışmada kadınların bedenlerini beğenme tutumları ve rekreasyon farkındalık düzeyleri ve haz-eğlence, sosyal-başarı, kendini geliştirme, alt boyutları yüksek düzeydedir. Rekreasyon farkındalıkları ile yaş ve aylık gelir değişkenleri ile aralarında düşük düzeyde de olsa bir ilişki görülmüştür. Ayrıca kadınların bedenlerini beğenme tutumları ile eğlencilen farkındalığı düzeyleri arasında istatistiki açıdan düşük düzeyde de olsa anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir.

Polat (2019) tarafından yapılan üniversite öğrencilerinin kış sporlarına yönelik farkındalık düzeylerinin bilişsel, duyuşsal, psikomotor gibi çeşitli alanlarındaki değişkenler açısından karşılaştırılarak incelenmesi amacıyla yapılan çalışmanın sonucunda üniversite öğrencilerinin kış sporlarıyla ilgili farkındalık düzeylerinin çeşitli sosyo-demografik değişkene bağlı olarak etkilendiği ve değiştiği söylenebilir.

Yaşar (2019) tarafından yapılan çalışmada, üniversitelerin spor eğitimi alan öğrencilerinin kariyer farkındalıkları algılarının tespit edilmesi incelenmiştir. Araştırmaya katılan erkek üniversite öğrencilerinin mesleki kariyer farkındalıkları algıları kadın katılımcılara oranla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya dâhil olan üniversite öğrencilerinin yaşları arttıkça mesleki kariyer farkındalık algılarının da arttığı tespit edilmiştir. Ayrıca aylık gelirleri yüksek üniversite öğrencilerinin mesleki kariyer farkındalıkları aylık geliri az olan üniversite öğrencilerine oranla daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yıldız (2019) tarafından yapılan spor liselerinde okuyan öğrencilerin modern olimpiyatlar hakkındaki farkındalıkları isimli çalışmada spor liselerinde okuyan öğrencilerin neredeyse tamamı spor ile uğraşmaktadır ve kendilerine sorulduğu vakit hedeflerinin en üst noktasında olimpiyatlara katılım bulunmaktadır. Çalışma içerisinde öğrencilere olimpiyatların tarihi, önemli kişileri, simgeleri ve dünyaya kazandırdığı etkileri konusunda sorular sorulmuştur. Bu sorulan sorular neticesinde İstanbul sınırları içerisinde okuyan öğrencilerin kendilerine en üst hedef olarak belirlemiş oldukları bu konuda çok da bilgi birikimine sahip olmadıklarını, bu konu hakkında farkındalıklarının düşük seviyede olduğu sonucuna ulaşıldığı görülmektedir.

Yukarıda ifade edilen çalışmalardan da anlaşılacağı üzere, spor farkındalığı ile alakalı çalışmalara bakıldığında, doğrudan sporla sınıflandırılabilir çalışmaları tek bir spor dalına veya alanına yönelik olarak hazırlandığı, bu kategoride yapılan çalışma sayısının az olduğu görülmüştür.

2.2. Yönetim

Yönetim, ortak bir amacı gerçekleştirmek amacıyla madde ve insan kaynağını etkili bir biçimde kullanmak ve belli bir amacı gerçekleştirmektir (Aydın, 2005). Yönetim, örgütün amacını gerçekleştirmek için örgüt madde ve insan kaynaklarının güdülenmesi, örgütlenmesi ve değerlendirilmesi sürecinin tamamıdır (Balcı, 2005).

Yönetim, örgütün hedefe ulaşmak için tüm kaynak ve olanakları kullanma bilimi ve sanatı (Erdoğan, 2008), ortak bir amacın gerçekleştirilmesi için belirlenen yöntemin amacı bireylerin seçimi ve birlikte nasıl çalışacakları, aralarındaki iş bölümünün nasıl yapılacağı ve eş güdüleneceği ile alakalıdır (Karip, 2004).

Literatüre bakıldığında yönetim kavramının farklı birçok tanımı yapılabilmektedir. Farklı yaklaşım ve ifadeler ile yapılan yönetim tanımlarının ortak yönlerine bakıldığında; (Taymaz, 2003);

- ❖ Örgütü belirlenen amaçlara ulaştırmak ve uygun biçimde yaşatmak,
- ❖ Örgütün ihtiyaç duyduğu madde ve insan kaynaklarını sağlamak ve güçlü bir şekilde kullanmak,
- ❖ Örgüt için belirlenen politika ve kararları uygulamak ve yapılmasını sağlamak,
- ❖ Örgüt çalışmalarını geliştirme izleme ve denetleme olarak ifade edilebilir.

Bu bağlamda yönetimin görevi insan ve madde kaynaklarını verimli ve etkili biçimde kullanmak, toplumsal ve bilimsel değerler doğrultusunda gelişmesini sağlamak olarak ifade edilebilir.

2.3. Eğitim Yönetimi

Eğitim yönetimi, işlevi ve amacı bakımından kamu ve iş yönetiminden farklı olduğu ifade edilmektedir. Eğitim yönetimini diğer kurum yönetimlerinden farklı kılan eğitimin kendisine karşı olan özgünlüğüdür (Aydın, 2005).

Eğitim yönetimi, toplumun eğitim gereksinimlerini karşılamaya yönelik kurulan tahsil örgütünün belirlediği amaçları geliştirmek, yaşatmak ve etkili işletme sürecidir (Başaran, 1996).

Kamu yönetiminin özel alanı eğitim yönetimidir ve bu alan eğitim örgütünü belirlenen hedefe ulaştırmak için insan ve madde kaynaklarını sağlayıp, etken bir halde kullanıp, alınan kararlara ve belirlenmiş olan politikalara uygulanması olarak ifade edilmektedir (Taymaz, 2003).

Eğitim yönetiminin temel kaynağının insan olması, dolayısıyla kendine özgü özellikleri bulunmasıdır. Bu özellikler aşağıda belirtilmiştir (Kaya, 1991; Taymaz, 2003):

- Dolaylı veya doğrudan olarak eğitim, insanla alakalı hizmettir. Eğitim örgütleri insanlar içindir ve eğitimin bu yönüyle insanlara yeni davranışlar kazandırır ya da insanların davranışlarını değiştirir.
- Eğitimin temel amacı eleştirel bir tutum geliştirmektir ve bu amaç eğitim kurumu olan okullardan beklenir.

- Eğitimin örgüt başarılarını değerlendirmeyi engelleyen etmenler vardır.
- Eğitim, kendisini denetleyen güçlerin yapısı bakımından diğer örgütlerden farklıdır. Bu nedenle eğitimin yöneticileri farklı baskı altında bulunurlar.
- Okul çalışanları çoğunlukla mesleki eğitim almışlardır. Öğretmenler yönetici kadar eğitim almışlardır ve öğretmenler bu yönleri ile okul yöneticilerinin etkileme yönünü azaltmaktadır.
- Eğitim kurumlarının yapısı ve örgütlenmesi dikkat gerektir. Okullar diğer örgütlerden farklı bir bölüm olarak anlaşılmamalıdır. Eğitim kurumları ülkede yaygın olan eğitim sisteminin bir ögesidir.
- Eğitim sistemi temelinin içinde yer aldığı çevre insanıdır. Bu sebeple çevrenin etkilerine açıktır ve bu çevrenin şartlarını karşılamak zorundadır.
- Eğitimle ilgilenen çalışanların ve doğrudan veya dolaylı olarak denetleme sayısı fazladır. Eğitimi farklı bireyler ve baskı grupları kendi menfaatleri doğrultusunda etkilemeye çalışır. Okul yöneticilerine bu konuyla alakalı farklı baskı yaptırımını uygularlar.
- Bu eğitim sisteminden toplumun beklentisi dengeli değildir. İlgi düşük, beklentiler yüksek olabilmektedir.
- Eğitim kurumları olan okullar; idarecilerini öğretmenlerden seçmektedir ve bu seçilenlerin çoğunluğunun okul idareciliği hakkında deneyimsiz ve yönetim bilimi çerçevesinde öğrenim almamış olmaları yönetim açısından sorun teşkil etmektedir.
- Eğitim kurumlarının merkezi sisteme bağlı oluşu, yörenin ve çevrenin ihtiyaçlarını karşılama zorunluluğu olmasına rağmen güçleştirmektedir.

Yukarıdaki bilgiler ışığında eğitim kurumu yönetimi ve okul yönetimi birbirinin yerine yanlış biçimde kullanıla bilinmektedirler. Eğitim kurumu yönetimi, okul yönetimi ifadesine göre daha geniş bir kavram olup, insan bilimi olarak sosyal bilimlerin diğer gelişmelerden de etkilenen disiplinler arası bir araştırma alanıdır (Şişman ve Turan, 2004).

Eğitim kurum yönetimi ile eğitim sistemi eğitimin tamamıyla alakalıdır. Eğitim sistemi okulları kapsayan üst düzey sistem konumundadır ve eğitim yönetimi bütün bu sistemi çözümlemeyi ve birleştirmeyi amaçlar (Taymaz, 2003).

Sistem yaklaşımında okul sistemin alt sistemi olarak görülmekte, okul yönetimi de eğitim yönetiminin alt sistemi olarak değerlendirilmekte. Okul işleyiş, örgüt olarak eğitim

yönetiminin bir değişkenidir ve okulun eğitim kurumlarından ayıran en önemli özelliğinin hammaddesinin insan olmasıdır.

Bu sistemde eğitim yöneticiliği ile okul yöneticiliği farklı bir meslek alanlarıdır ve bu bağlamda yeterlilik alanları da ayrıdır. Örgüt yapısı değerlendirildiğinde, okulların dışında Milli Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra kurumlarının eğitim yönetimi ve bu kurumlarda görev yapan yöneticileri eğitim yöneticisi olarak tanımlana bilinir. Ayrıca eğitim yöneticiliğinin okul yöneticiliğini de kapsadığı unutmamalıdır (Taymaz, 2003).

2.4. Okul Eğitiminin Amaçları

Eğitimin amaçları ülkelerin yönetim ve eğitim felsefelerine göre değişmektedir. Eski Roma ve Yunan'da eğitimin gayesi, vatandaşları siyasi otoriteye bağlı yetiştirmek olarak görülürken, Ortaçağ eğitiminde dini bir gaye olarak görülmüştür. Eğitim Rönesans'tan sonra laik bir nitelik kazanmış ve bu süreçte eğitimin temel amacı, bireye mutlu bir yaşam hazırlamak olarak düşünülmüştür (Şişman ve Turan, 2004).

Rönesans eğitiminin temel özelliği bireyi ve bireysel gelişime vurgu yapmasıdır. Rönesans döneminin düşünce temelini oluşturan aydınlanma hareketinin temel amacı, insanları mit, hurafe ve ön yargıların temsil ettiğine inanılan eski düzenden kurtararak, aklın ve bilimin, bilimsel düşüncenin egemen olmasını sağlamaktır (Çınar, 2002).

Eğitim, amaçlı bir girişimdir. Okullarda planlanan eğitimsel etkinlikler, önceden hazırlanmış ve belli bir amaca yönelik olmak zorundadır. Bir toplumda eğitimin amaçlarının kaynağı, o toplumun eğitim felsefesidir. Bu felsefe bir toplumun yetiştirmek istediği insan tipini, geleceğe yönelik oluşturmak istediği toplum tasarımı ifade etmektedir (Demirtaş, 2016).

Eğitimin amacı ülkemizde 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda özel ve genel amaçlar olarak ifade edilmiştir. Ülkemizdeki eğitimin genel gayesi soyut kavramlardır. Bu kavramlar iyi yurttaşlar, iyi insanlar, akıllı tüketiciler, üretici bireyler olarak özetlenebilir. Eğitimin özel amaçları ise, her okul kademesinde öğrencilere kazandırılması düşünülen bilgi, beceri, davranış ve tutumları içine alır. Eğitimin amaçları hiyerarşik bir özellik taşır (Demirtaş, 2016).

2.5. Okul Eğitiminin Görevleri

Geleneksel manada bilgi ve bilginin aktarıldığı yer denilince ilk olarak okul akla gelmektedir. Okulun görevleri aslında eğitimin görevleridir. Fakat günümüzde eğitime yönelik yapılan tartışmalar, eğitimin işlevine ve tanımına yeni bir bakış açısı ortaya koymuştur. Eğitimle ilgili yeni tanımlar ve söylemler, eğitimi da çocukların potansiyelini ortaya çıkaran, topluma kazandıran çift yönlü bir etkileşim süreci olarak ifade etmektedir (Şişman ve Turan, 2004).

Eğitimin hangi görev ve işlevlerini yerine getireceği, eğitimin amaçları yoluyla belirlenir. Eğitim işlevi kapalı ve açık işlev olarak gruplanabilir. Kapalı işlev, yasal metinlerde konu edilen amaçlardan bahsedilmemekle birlikte, eğitim kurumlarının uygulamalarında bireylerin kazandırması istenilen statü gibi vb. işlevleridir. Açık işlev ise eğitimle alakalı yasal metinlerde konu edilen amaçlarda bahsedilen işlevlerdir (Bursalıoğlu, 2002).

Okul eğitiminin görevleri bireysel, sosyal, ekonomik ve politik olarak belirtilmiştir (Şişman ve Turan, 2004).

Bu görevlere değinilecek olunursa;

a) Okul eğitiminin kültürel-sosyal görevleri: Bireyi sosyalleştirmek, bireye içinde bulunduğu toplumun kültürünü benimsetmektir. Eğitim; bireyin sosyal becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlar, toplumsal bütünleşmeyi oluşturması, bireyin yaşadığı toplumun üyesi haline gelmesi ve sosyal rollere hazırlanması beklenmektedir.

b) Okul eğitiminin politik görevleri: Toplumun ihtiyaç duyduğu beyin ve insan gücünü yetiştirmek.

c) Okul eğitiminin bireysel görevleri: Bireyler tarafından öğrenme ve gelişimi, bireylerin bütün yönleri ile kendini geliştirmesi beklentisini gerçekleştirir.

2.6. Eğitim Kurumu Yöneticiliği

Okul, bireylerin aile ortamında aldığı yaşama dair bilgi ve becerilerin üzerine bireyleri geleceğe hazırlayan, milli değerlerimiz ışığında iyi vatandaş olma becerilerini kazandıran, topluma adaptasyonunu sağlayan, formal eğitim süreçleri, programları ve kademeleri olan, resmi veya özel eğitim kurumudur. Eğitim kurumlarında verilen eğitimler, sosyal ortamlarda edinilen örtük öğrenmelerde olduğu gibi taklit ve rastgele öğrenilmiş davranış veya bilgilerin aksine planlı ve formal bir süreçtir (Öztabağ, 1970).

Eğitim kurumu, girdisi ve çıktısı insan olan, faaliyetlerin yürütülmesinde insanın etkili olduğu bir kurumdur (Aydın, 1994).

Eğitim kurumu yöneticiliğinin faaliyet alanlarını Milli Eğitim Bakanlığı sisteminin genel ve özel amaç ve hedefleri belirlemektedir. Faaliyet alanlarını ise Milli Eğitim Bakanlığı sisteminin genel ve özel amaç ve hedefleri belirlemektedir. Eğitim kurumu yöneticiliği, yönetsel süreç ve uygulamaların eğitim kurumunda yürütülmesidir (Bursalıoğlu, 1999). Faaliyet alanlarını ise Milli Eğitim Bakanlığı sisteminin genel ve özel amaç ve hedefleri belirlemektedir. Eğitim kurumu yönetimi, eğitim yöneticisinin okullardaki iş ve işlemlere yön vermesidir (Bursalıoğlu, 1999). Eğitim kurumu yöneticiliğini başta okul müdürü olmak üzere müdür yardımcıları, zümre başkanları ve öğretmenler üstlenebilmektedir (Celep, 2004). Eğitim kurumu yöneticiliği, okuldaki yönetsel faaliyetlerde planlama, iletişim, karar verme, örgütleme, koordinasyon ve görüş adımlarının gerçekleştirilmesini sağlayan bir mekanizmadır. Bu sebeple eğitim kurumu yöneticilerinin, okulun çevresi, kültürü ve ihtiyaçlarına göre belirledikleri bir yönetim tarzı kullanması, okulun hedef ve amaçlarına ulaşmasında faydalı olabilir.

2.6.1. Okul Yöneticisi

Okul yöneticisi, Millî Eğitim Bakanlığının amaçları doğrultusunda, eğitim ve öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinden mesuldür. Okul yöneticisinin bazı görevleri, acil müdahale prosedürlerini ve emniyet protokollerini geliştirmektir.

2.6.1.1. Milli Eğitim Bakanlığına Göre Okul Yöneticiliği

Okul Yöneticisi: “657 sayılı kanunun 88. Maddesi ve 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 37. Maddesi gereği okul müdür ve müdür yardımcılığı görevini Millî Eğitim Bakanlığı şartlarına uygun tüm okul türünde ikinci vazife olarak yürütürler” denilmektedir (Resmi Gazete, 2018).

Okul yöneticisi atamasında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullara öğretmen olma zorunluluğu bulunmaktadır. Okul yöneticiliği bir görev öğretmenlik ise bir unvandır. Bunun yanı sıra yöneticilik görevlerinin yanında birde derse girme zorunlulukları bulunmaktadır. Kararnamede; “Görevlendirilen müdür, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcıları örgün ve yaygın tahsil kurumları farkı aramaksızın haftada 6 saat derse kadar fiilen derse girer” (Resmi Gazete, 2006) denilerek öğretmenliğin yöneticilikten öncelikli bulunduğunu göstermektedir.

2.6.1.2. Okul Yöneticisi Olma Şartları

Milli Eğitim Bakanlığı atama sınav uygulamasını yürütmekte ve bu süreci devamlı yenilemektedir. Okul yöneticilerini belirleme yönetmeliği zaman zaman yazılı, ara sıra sözlü bazı dönemlerde de her ikisinin bir arada olduğu bir süreci izlemektedir.

30455 sayılı ve 21.06.2018 Tarihli Resmi Gazetede okul yöneticiliği için çıkarılan yönetmeliğe bakıldığında;

Öğrenim kurumları yöneticisinde genel olarak aranan şartlar;

- Kadro pozisyonun öğretmen olması.
- En azca yükseköğretimden düzeyinde mezuniyet.
- Aynı türde ki öğrenim kurumuna atana bilme şartlarına sahip olma ve okutacağı ders yükünün aylık karşılığını karşılar vasıfta olması.
- Zorunlu hizmetin gerekmediği yerlerde çalışabilmek için mevzuatın ön görmüş olduğu mecbur hizmet bitirme şartlarına vakıf olmak.
- Yazılı imtihan itibarıyla tarihinin son günü son dört yıl içinde adli ya da idari tahkikat sebebiyle yöneticilikten alınmamış olmak üzere olduğunu belirtmektedir.

Yukarıda belirtilen şartları taşıyan öğretmenler Ölçme Değerlendirme ve Yerleştirme Merkezinin (ÖSYM) yapmış olduğu yazılı ve Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumlarına Yönetici Seçme Sınavı'ndan (MEB-EKYS) “100 puan üstünden 60 puan almalı ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından yapılan sözlü sınavdan 100 puan üzerinden 60 puanlar alanlar başarılı sayılır hükmünce atamaları yapılır (Resmi Gazete, 2018).

2.6.1.3. Okul Müdürü

Her kurumda yöneticiye ihtiyaç olduğu gibi eğitim kurumlarında da bir yöneticiye ihtiyaç vardır. Milli Eğitim Bakanlığı kurum yöneticiliği tanımında müdür;

“Müdür; ilk önce öğrenci, eğitim öğretim, idari, çalışan, mali, taşınır mal, resmi yazışma, taşınır mal, eğitim, yatılılık, bursluluk, eğitici, güvenlik, sosyal etkinlik, beslenme, temizlik, bakım, düzen, koruma, halkla ilişkiler, nöbet iş işlemleri gibi görevleri ve yükümlü olduğu diğer görevlerin okulda yapılmasından sorumlu kişidir.”

“İlgili mevzuata bağlı kalmak şartıyla okul öncesi ve ilköğretim eğitim kurumları ile ve diğer personelle beraber müdür tarafından idare edilir” (Resmi Gazete, 2014).

2.6.1.4. Müdür Yardımcısı

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda liderlik görevini okul müdürleri üstlenirken genel iş ve işlemlerden okul müdür yardımcıları sorumludur. İlgili mevzuat tanımına göre “ Okul müdürünün ve varsa müdür başyardımcısının okulda bulunmadığı durumlarda müdürlük görevine okul müdür yardımcısı bakar. Okul müdürünün vereceği görevlerden müdür yardımcısı mesuldur (Resmi Gazete, 2014).

Okul müdür yardımcıları, okul müdürünün vereceği görevlerin haricinde okuldaki günlük akışı kontrol etmek, günlük nöbet tutmak gibi görevleri de mevcuttur. Okul müdürüne göre daha fazla iş yüküne sahiptirler. Okul müdür yardımcısı okuldaki akışı ve işleyişi okul müdürünün denetiminde yürütülmektedir. Okul müdür yardımcısının mevzuat hükümlerince sorumluluk yetkisi okul müdürünün verdiği sınırlar içerisinde bellidir.

Görevlendirilecek müdür yardımcısında aşağıda belirtilen şartlardan en az birini taşımalıdır:

- Öğretmenlikte geçirilen hizmet süresi adaylık öğretmenlik dâhil asgari iki sene görev yapmış olmak,
- Asgari süreye bakılmaksızın bakanlığın şube müdürü kadrolarında veya üst unvanda görev almak,

Hizmet süresi aramaksızın kurucu okul müdürlüğü, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı ya da müdür yetkili öğretmen olarak görevde bulunmak olarak sıralanmaktadır (Resmi Gazete, 2018).

2.6.2. Dünyada Okul Yöneticiliği

Okul yöneticileri, okulun bilimsel nitelikli amaçlarını yerine getirmesini sağlayan eğitim liderleri olduğu kadar, bir işletme ve örgüt olan okulu, yöneten kişilerdir. Değişen koşullarda okulları bilimsel nitelikli başarıyı artıracak ve idame ettirecek okul yöneticilerini bulmak ve görevde tutmak bütün dünyada sıkıntılı bir durumdur. Okul ve eğitim sistemleri kapitalizmin etkisi ile bir kriz içindedir ve bu kriz yerkürenin her köşesini

etkilemektedir. Eğitim sistemi içinde bu krizin etkilerini üzerinde en çok hisseden kişiler ise okul yöneticileridir (Türkiye Okul Yöneticileri Raporu, 2019).

Değişen koşullar, okulları zor ve karmaşık yapılara dönüştürmüştür. Bu durum mesleğe daha kalifiyeli yöneticilerin kazandırılmasını gerektirmiştir. Dolayısıyla yetenekli yönetici adaylarını görevin gerektirdiği yetkinlikleri kazandıracak öğrenme ve gelişme süreçlerini yapılandırmak, meslekten ayrılmasını önlemek, mesleğin zorluğuyla ahenkli bir özlük hakkıyla onu mesleğe almak, mesleğe çekmek ve karşılaştığı güçlüklerde motivasyonunu yüksek tutmak bütün dünyanın okul yöneticileri ile ilgili tartıştığı temel konulardandır.

Yöneticilik bir taraftan demokrasi, gelecek, kalkınma, zenginlik gibi maddi kavram ve olgularla ilişkili iken öteki taraftan, öğrenim, okul, malumat, fazilet, geleneksel ve içsel çağrışımları fazlaca kuvvetli olan kavramlarla ilişkilidir. Bu durum okul yöneticiliğini, toplumun her kesimi için güçlü bir anlam kümesi ile ilişkilendirmektedir.

Diğer taraftan sözleşmeli istihdam, artan hesap verebilirlik ve okul giderlerinin okullar tarafından karşılanmasına yönelik düzenlemeler, okul yöneticisi bulma zorluğu oluşturmuştur. Okul yöneticilerinin iş alımı, meslekte tutunmaları ve ustalaşmış gelişimlerine ilişkin geliştirilen yaklaşımlar ve bu yaklaşımların süregelen biçimde sorgulanması uluslararası arenada tahsil sistemlerinin temel uğraş alanlarından biri olmuştur.

Kimi ülkelerde okul yöneticiliğinin günümüzde ve geleceğinde sorun olan konular ulusal bir araştırma mekanizmasıyla incelenmektedir. Okul yöneticilerinin hayat boyu öğrenme felsefesi ile mesleklerini sürdürmelerini sağlamak için ulusal liderlik enstitüleri kurulmuştur. Okul yöneticiliğinin profesyonel bir meslek olarak kabul edilmesini ve bireylerin bu doğrultuda kendilerine has profesyonel öğrenme ve kariyer geliştirme planları yapmalarına katkı sağlamıştır (Karataş vd., 2019).

Petzko, Clark, Valentine, Hackman, Norn ve Lucas, (2002) birçok ülkede yaptıkları çalışmalarında okul yöneticilerinin karşılaştıkları problemleri aşağıdaki gibi sıralamışlardır;

- İş tatmini ve kariyer gelişiminin önünde birçok engeller olduğu,
- Büyüme faaliyetlerinin profesyonel, sürekli ve eş güdümlü olmadığı,

- Okul yöneticisinin yetiştirilmesi için gerekli hazırlık programlarının olmadığı veya varsa da bu programların yeterli olmadığı,
- Okul yöneticisi olarak kalifiye eleman bulmada zorluklar yaşandığı,
- Çoğu profesyonel okul yöneticilerinin yöneticilik mesleğini, olması gerektiğinden daha erken dönemlerde bırakmaları.

Okul yöneticiliği konusu bu ve benzeri sebeplerden, Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) gibi uluslararası kuruluşların da gündemine aldıkları, uluslararası raporlar hazırladıkları ve üzerinde çalışmış oldukları bir mevzudur. Okul yöneticiliği alanında güçlü uluslararası inisiyatifler ve araştırma grupları da oluşmuştur.

1990’larda kurulan Uluslararası Okul Yöneticileri Konfederasyonu (ICP) ve 2000 yılların başında çok uluslu bir araştırma grubu tarafından yönetilen Uluslararası Başarılı Okul Yöneticileri Projesi (ISSPP), buna benzer girişimlerin iki güçlü örneğidir. Okul yöneticilerinin ustalaşmış gelişimleri söz konusu olduğunda milli veya yöresel farklılıkların gözetilmesi gerekse de ulusların ortak araştırmaları sonucu ortaya çıkan uygulamalardan faydalanmak ülkemizde bu mesleğin profesyonelleşmesi için bir engel olabilir (Türkiye Okul Yöneticileri Raporu, 2019).

2.6.3. Türkiye’de Okul Yöneticiliği

Okul yöneticilerinin profesyonel gelişim ve kariyerleri için yapılması gerekenlere geçmeden önce ülkemizde okul yöneticiliğinin ne çerçevede gerçekleştiğini incelemek faydalı olacaktır.

Bu bağlamda Türkiye’deki okul yöneticiliğinin durumu, bölgesel sorunların odağında kalmakta küresel gelişme, tesir ve bunalımlarla yüzleşmekte ve uygar eğitim sistemimizin kendi politika, mevzuat, prensip ve teamülleri arasındaki gerginlikleri aşmaya çalışmaktadır. Bir taraftan da dünya ile benzeştiği kadar kendine has koşulları ve sorunları ile de ayrıışmaktadır (Karataş vd., 2019).

Millî Eğitim Bakanlığının eğitim kurumlarına atama gerçekleştirirken yönetici görevlendirme yönetmeliği ’ne göre atamaları gerçekleştirmektedir. Bu yönetmeliğe göre; okul yöneticisi olarak görevlendirilmek için genel şartlar belirlendiği gibi müdür ve müdür yardımcısı olabilmek için ayrı özel şartlar da oluşturulmuştur (Resmî Gazete, 2018).

Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında yönetici olmak isteyen eğitimciler, ilgili yönetmeliğe göre görevlendirme yapılarak ilgili pozisyonlarına yerleştirilirler. Yönetici olarak görevlendirilmek için belirlenen genel şartlar sırasıyla aşağıda belirtilmiştir:

- Yükseköğretim mezunu olmak.
- Bakanlık kadrolarında öğretmen olarak görev yapıyor olmak.
- Görevlendirme yapılacak olan öğrenim kurumu ile aynı türdeki eğitim kurumlarından birine öğretmen olarak atanabilecek özellikte olmak ve eğitim kurumlarında aylık karşılığında okutabileceği ders bulunmak.
- Yazılı imtihan başvurusunun son günü itibarıyla, son dört sene içinde adlî ya da idarî tahkikat sonucu yöneticilik görevi üstünden alınmamış olmak.
- Zorunlu çalışma gerektiren yerler dışındaki eğitim kurumu yöneticilikleri ilgili mevzuata göre mecbur çalışma yükümlülüğünü tamamlamış, erteletmiş ya da bu yükümlülükten muaf tutulmuş olmak.

Bakanlığın yönetici kadrolarında yer alan şube müdürü veya daha üst unvanlı kadrolarında çalışanlar ya da adaylık periyodu dâhil minimum iki yıl öğretmen olarak çalışmış olanlar müdür, kurucu müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı yâda müdür yetkili öğretmen olarak görev alanlar, müdür yardımcılığı görevine atanabilirler. Buna nazaran daha önce müdür olarak çalışanlar; kurucu müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı veya müdür yetkili öğretmen olarak toplam minimum bir yıl görev yapanlar ya da bakanlığın şube müdürü veya daha üst ünvanlı kadrolarında vazife alanlar müdür olma şartını yerine getirmiş olurlar. Müdür yardımcılarının da benzer halde belirlenen üç şarttan en az birine haiz olması şartı aranır.

İlk defa okul müdürü olarak görevlendirilecek adaylar hem yazılı hem de sözlü sınav sonucuna göre değerlendirilirler. Müdürlük hususi şartları arasında öğretmen olma şartı bulunmadığından, öğretmenlerin doğrudan müdürlük yapamayacağını vurgulamak gerekir.

Atamaların yapıla bilinmesi için ÖSYM tarafından hazırlanan yazılı sınav test şeklindedir ve adayların 100 puan üzerinden en az 60 puan almış olması beklenir. Sözlü sınava girecek adayların belirlenmesinde yazılı imtihan puanlarının sıralaması dikkate alınır.

Yazılı sınav konuları ve ağırlıkları aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

- Genel kültür ve genel yetenek: %35,
- Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi: %10,
- Değerler eğitimi: %5,
- Eğitim ve öğretimde ahlaki değerler %5,
- Tahsil bilimleri %35
- Mevzuat %10

Yönetici değerlendirme yönetmeliğinde yazılı sınava ilişik duyurunun bakanlık web sitesi üzerinden en az 30 gün önce yapılacağı belirtilmiştir. Bu ilan müracaat bilgilerini ile sınava dair bilgileri içerir. Yazılı sınavda en yüksek puanı alan adaylardan adım atmak suretiyle, alınmak istenen idareci sayısının üç katı kadar aday sözlü sınava davet edilir.

Sözlü sınav sırasında adaylar şu başlıklar altında değerlendirilir:

- Yazılı imtihan mevzuları (%20),
- Bir mevzuyu kavrayıp özetleme, anlatım yeteneği ve muhakeme gücü (%20),
- Temsil yeteneği, liyakati ve tutum ve davranışlarının göreve uygunluğu (%20),
- Özgüveni, ikna kabiliyeti ve inandırıcılığı (%20),
- İlmi ve teknolojik gelişmelere açıklığı (%20).

Okullara yapılan okul yöneticileri görevlendirmeleri dört senelik süre ile yapılabilirler ve aynı unvanda ve aynı kurumda sekiz yıldan fazla kalamazlar. Ortak hükümler maddesi altında okul türlerine ve tahsil kurumundaki öğrencilerin cinsiyetine göre değişkenlik gösteren düzenlemeler bulunur. Bu düzenlemeler dışında yapılan görevlendirmelerin rekabete dayandığını ve sözlü sınavın uygulandığını söylemek gerekir. Yöneticilere ilişkin belirli bir tahsil henüz resmi olarak bulunmamaktadır. Okul yöneticisi olarak görevlendirilecek ve sözlü sınavda başarıya ulaşmış olan adaylar, başvurularını elektronik ortamda yapar ve en fazla 20 tercihte bulunabilirler. Görevlendirmeler her iki sınavda alınan puanların hesaplanmasının peşinden puan üstünlüğüne göre gerçekleştirilir.

Yazılı sınavın ağırlığı %80, sözlü sınavın ağırlığı %20'dir. Müdür ve müdür yardımcıları, il milli eğitim müdürünün teklifi ve valilik onayının arkasından görevlendirilirler. Adayların puanlarında eşitlik olması durumunda sırayla yazılı imtihan puanı, sözlü imtihan puanı, yönetici olarak hizmet süresi ve öğretmenlik meslek deneyimi yüksek olan aday seçilir. Yine eşitlik olması halinde de kura çekilir. Bu noktaya kadar müdür ve müdür yardımcılarının görevlendirilmesi ayrımı yoktur, ancak ilk kere müdür olarak görevlendirilecek adayların çalışma alanları ile atanmak istedikleri okul türleri içinde bir ahenk olması bu adaylara ek beş puan daha kazandırır. Yeniden görevlendirilme Müdür ve müdür yardımcılarının yine görevlendirmeleri, ilk kere görevlendirilecek yöneticilerden önce gerçekleşir. Dört yıllık görevini tamamlayan okul yöneticileri, kendi kuruluşlarında ya da farklı bir kurumda dört yıl daha çalışmak için başvurabilirler. Kurumlarında sekiz senelik vazife süresini dolduran yöneticiler ise farklı bir öğrenim kurumuna aynı unvan ile yeniden görevlendirme isteğinde bulunabilir. İlk kere başvuranlardan farklı olarak tekrar görevlendirmelerde adaylar en fazla 10 öğrenim kurumu tercih edebilmektedir. Yeniden görevlendirme isteyen müdürler, emek harcama alanları ile atanmak istedikleri okul türleri içinde bir ahenk olması halinde ek beş puan daha alırlar. Kurumunda dört yılı tamamlayıp yine aynı kurumda kalmayı talep eden müdürlere değerlendirme formu puanına ek olarak 4 puan daha verilir. Müdürlerin görevlendirmeleri, il milli eğitim müdürünün teklifi ve valinin onayı ile gerçekleştirilir. Puanların eşit olması durumunda alanında doktora derecesine, öteki alanlarda doktora derecesine, yönetim alanında yüksek lisans derecesine, öteki alanlardaki yüksek lisans derecesine, yöneticilik kıdemine ve öğretmenlik hizmet puanına bakılır. Eğer eşitlik bozulmaz ise kura çekilir. Müdür yardımcılarının tekrar görevlendirilmesinde aynı kurumda kalmak isteyen dört yıllık müdür yardımcıları ayrıca dört puan alırlar. Müdürlerde olduğu gibi puan üstünlüğüne göre belirlenir ve eşitlik durumunda müdürlerde uygulanan işlem uygulanır.

Yöneticilerin yeniden görevlendirilmesinde kullanılan değerlendirme formu, kişisel bilgiler, ödüller, cezalar etkinlikler ve hizmet bölümlerinden kaynaklanır. Her kısımdan oluşturulan değerlendirme kriterlerinin farklı puan değerleri bulunur. Adaylar topladıkları puanlara göre değerlendirilir.

2.6.4. MEB 2023 Eğitim Vizyonunda Okul Yöneticiliği

Vizyon belgesinin gündeminde olan pek çok konu doğrudan okul yönetimi ile ilişkili olduğundan okul yöneticilerinin sorumluluklarına ve yetiştirilmesine dair hedef ve beklentileri görmek mümkündür. Son zamanlarda okul yöneticiliğinin profesyonelleşmesi için sivil bir hareketlenme olmakla birlikte Milli Eğitim Bakanlığı'nın Güçlü Türkiye İçin 2023 Eğitim vizyonu belgesi de bu hareketliliğe katkıda bulunmuştur. Vizyon belgesinde, insan kaynaklarının geliştirilmesi, veriye dayalı yerinden yönetim, okulların finansmanı ve kurumsal teftiş hizmetleri gibi konular yasallaştırıldığı takdirde yöneticilerin yetiştirilmesi ve mevcut okul yönetiminin güçlendirilmesi konusunda somut adımlar atılabilir. Okul yöneticilerinin vaktinin önemli bir kısmını alan bürokratik işlerin azalması, yöneticilerin profesyonel gelişme alanlarında daha aktif olmasına katkı sağlayabilir. Okul bazında veriye dayalı planlama ve yönetim sistemine geçilmesi ve bununla öğretmenler ve okul yöneticileri üzerindeki bürokratik iş gücünün azaltılması hedeflenmektedir. Okul yöneticilerini ilgilendiren diğer bir husus atamalarda yeterliliklere dayanan yazılı sınav uygulaması ve bu sınavın yanında başka nesnel ölçütlerin kullanılmasıdır. Yöneticilerin atanmasında var olan görevlendirme işlemlerinden farklı bir yöntem izleneceği belirtilmiş ve bunun ilk adımı olarak 12.01.2019'da yapılan değişiklikle yazılı sınav yapılacağı ve bu sınavda yönetsel becerilerin ağırlık olacağı hükme bağlanmış, atama adımları belirlenmiş ve görece nesnel ölçütler netleştirilmiştir. İnsan kaynaklarının geliştirilmesi ve yönetilmesi bölümünde okul yöneticilerinin mesleki becerilerinin geliştirilmesine değinilmiştir. Lisansüstü eğitim derecesine dayanan bir atama sistemi için yükseköğretim kurumları ile iş birliği yapılması vurgulanmıştır. Lisansüstü öğrenim ile desteklenen bir mesleki gelişim anlayışı, sistemi ve modelinin oluşturulacağı belirtilmiştir. Okul yöneticiliğinin, pek çok farklı ülkede olduğu gibi yüksek lisans düzeyinde mesleki uzmanlık becerisine dayalı profesyonel bir kariyer alanı olarak yapılandırılacağı belirtilmiştir. Bu bölümün en çarpıcı hedeflerinden biri öğretmenler ve yöneticiler için dikey ve yatay kariyer uzmanlık alanları oluşturulmasıdır. Lisansüstü seviyedeki öğretim programları kariyer basamakları için bir araç olarak kabul edilmiş ve programların asıl amacının yöneticilik becerilerinin geliştirilmesine yönelik olacağı vurgulanmıştır.

Okul yöneticilerinin profesyonel gelişimine dair yapılan araştırmalar ve uygulamalar, gelişimin sürekli olabilmesi için farklı besleyici kanalların kullanımını vurgular. Vizyon belgesinde genel olarak insana, eğitime, okula ve sisteme bakış açısı;

sorunları tanımlama biçimi, çözüm için bütüncül yaklaşımı, belli bir takvime bağlı olan sistematik bir uygulama vadetmesi beklentilerin bir karşılığı olacağı inancını güçlendirmiştir. Eğitimin veriye dayalı yönetimi konusunun merkez teşkilatından okul düzeyine kadar her kademedede uygulamak üzere önlemler alınması ve sistemler geliştirilmesi de bilimsel, etkili ve tarafsız bir kamu yönetimine zemin hazırlayacak uygulamalar olmuştur.

Vizyon Belgesi okul yöneticileri konusunu da bu anlayışla ele almıştır. Okul yöneticiliğinin profesyonel bir uzmanlık olduğunu tespit etmesi, yetiştirilmeleri ve seçimlerine yönelik bilimsel ve objektif yöntemler geliştirmesi, okul yöneticilerinin özlük haklarının iyileştirilmesinin takvime bağlanması ve en önemlisi okul yöneticiliğinin kapsayan bir öğretmen meslek kanunun hazırlanacağını vadetmesi okul yöneticiliğine yönelik sağlıklı ve doğru bir bakış açısını ortaya koymaktadır. Okul yöneticilerinin seçimi, ÖSYM tarafından gerçekleştirilen, yönetsel becerileri öne çıkaran bir yazılı sınava bağlanmış, görevlendirilecek okul yöneticileri için bir temel eğitim planlanmış ve bu yaz ilk uygulamasının gerçekleştirileceği açıklanmıştır. Okul yöneticilerinin liyakat ve ehliyet ilkelerine göre seçiminin sağlanması amacıyla, mülakatta yazılı sınav puanından düşük bir puan verilmeyeceği söylenmiştir. Diğer taraftan 2023 Eğitim Vizyonu belgesi ile belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesinde uygulamaların sahadaki etkisini ve öğrenci, öğretmen ve velinin inancını artırmada okul yöneticileri kritik konumdadırlar. Okul yöneticilerinin bu kritik konumları ve rolleri, bu son hamlenin oluşturduğu tedirginliklerin ve belirsizliklerin aşılmasında hayati önemdedir. Bütün bu değişim gerginliğinin odağındaki okul yöneticileri kendilerini yetkin, hazır ve mücadele edebilir hale getirecek arayışlarını artırmaktadırlar. Okul yöneticileri, diğer ülkelerdeki meslektaşlarıyla karşılaştırıldığında mesleğe ve okula daha istekli, kamusal sorumluluk almaya daha yatkın gelişmeye açık ve daha fedakâr bir görev anlayışına sahip oldukları söylenebilir olmayacaktır (Brifing Dosyası, 2019).

2.6.5. Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Tarihi süreç içerisinde Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bakıldığında İlköğrenim bakanlığı Osmanlı Devleti döneminde 17 Mart 1857 tarihinde Maarif-i Umumiye Nezareti olarak kuruldu. 1869 senesinde yayınlanan Genel Eğitim Tüzüğü ile öğrenim bir devlet meselesi olarak ele alınarak vilayetlerde ilk kez maarif müdürü başkanlığında vilayet maarif meclisleri, ilçelerde ise maarif komisyonları kuruldu. O dönemde kaza (ilçe) olan

Rize’de de maarif komisyonu kuruldu. Komisyonun ilk başkanlığını ise dönemin müftüsü yapmıştır.

23 Nisan 1920’de Ankara’da TBMM açıldıktan sonra hükümetin 2 Mayıs 1920 tarih ve 3 Sayılı yasası ile “Maarif Vekâleti” oluşturulmuştur. 1923 yılında İstanbul’da bulunan maarif nezareti kapatılarak Ankara’da kurulan maarif vekâleti banliyö teşkilatı illerde maarif müdürlükleri ve ilçelerde maarif memurlukları olarak düzenlenmiştir.

20 Nisan 1924’ te ise Rize il oldu ve bu müessese maarif vekâleti ’ne bağlı olarak Rize maarif müdürlüğü olarak kurulduğu görülmektedir.

İstanbul, Ankara, İzmir, Edirne, Konya, Antalya, Adana, Sivas, Trabzon, Erzurum, Elazığ, Van ve Gaziantep illeri bölge merkezi olarak seçilerek Türkiye çapında 13 öğrenim bölgesi belirlendi ve Trabzon Maarif Eminliğine (Bölge Eğitim Müdürlüğü) Rize Maarif Müdürlüğü, bağlandı. Türkiye Maarif Teşkilatı 22 Mart 1926 tarih ve 789 Sayılı Teşkilat Kanunu ile bölgelere ayrılarak her bölgede bir Maarif Eminliği (Bölge Eğitim Müdürlüğü) kuruldu.

Millî Eğitim Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı birleştirilerek 179 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamesi ile Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı kurulduğundan aynı ad altında İlçe ve İl Millî Eğitim Gençlik ve Spor Müdürlükleri oluşturuldu. 14/12/1983 tarihinden itibaren, Rize İl Millî Eğitim Gençlik ve Spor Müdürlüğü olarak görevini sürdürmüştür.

24/01/1989 tarih ve 356 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Gençlik ve Spor Müdürlüğü, Millî Eğitimden ayrıldığından yeniden Rize İl Millî Eğitim Müdürlüğü olarak hizmet vermeye başlamıştır. 1992 yılında 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunla yapılan düzenleme ile ilçe ve il teşkilatlanması son şeklini almıştır. 1996 yılına kadar Cumhuriyet Meydanındaki eski Hükümet Konağında faaliyet göstermiş, 1996 yılında yeni valilik binasının 3. katına taşınmıştır (Brifing Dosyası, 2019).

2.7. Eğitim ve Spor İlişkisi

Eğitim ilk çağlardan günümüze kadar bireyin yaşamını kalıcı olarak etkileyen faktörlerden biri de spordur.

Her kesimde bireyin yaşamında eğitimin vazgeçilmezliği kadar sporun da toplumlar üzerinde dayanaklılığı ve üretkenliği arttırdığı bilinmektedir (Karasüleymanoğlu, 1995).

Eğitim, bireyleri bir araya getirerek hayatın ortak paydasında birleştirdiği gibi spor eğitimi de tıpkı bu amaçla fertleri yaşamın ortak yönlerinde bir araya getirir. Nasıl ki eğitimin amacı bireydeki duyar bilincini uyandırmaksa spor da kişinin fizyolojik ve psikolojik becerilerini kazanması açısından, gelişmesinde ve değişime açık olmasında önemli rol oynar. Spor, zekâ ve olasılığın farklı zaman ve durumlarda ortaya çıktığı bir oyundur. Bireyin gelişiminde önemli rol oynayan spor aynı zamanda yaratıcı vasfı geliştirmesi yönüyle onu toplumsal hayata hazırlar (Erkal vd., 1998).

Sporun en önemli boyutlarından biri eğitim kapsamında olmasıdır. Spor eğlendirirken öğretene ve eğiten özellikte olması yönüyle ele alındığında eğitimin en üst seviyeye ulaşması için gerekli olan araçlardan belki de en faydalı ve en ihtiyaç duyulan parçasıdır. Spor bireyi ve toplumu dinamik yapıda tutması açısından eğitimin tüm faaliyetlerinden yararlanmaktadır (Öztürk, 1998).

2.7.1. Spor

Eğitimin bir parçası olarak spor, toplumsal barış, sağlık ve huzur için insanın kişiliğine ve bütünlüğüne katkıda bulunacak şekilde değerlendirilmelidir. Bireyin sosyal ihtiyaçları arasında, sevilme, ait olma, tanınma ve kabul edilme isteği bulunur ve bireyin bu ihtiyaçları karşılandığında, topluma uyumu kolaylaşacaktır. Sosyal tatmini yaşayan bireyler mesleki yönden eğitime, toplumsal idealleri benimsemeye ve toplumsal gelişmeye katkıda bulunmaya hazır durumdadır (Erdemli, 2008). Eğitiminin amaçlarının temelinde insan vardır.

Spor, beden eğitimi faaliyetlerini özelleştirerek çeşitli branşlarda somutlaşmış, üst düzeyde yapıldığında fizyolojik, psikolojik, estetik, teknik özellikleri gerekli kılan yarışmaya dayalı ve katı kurallarla çevrili bir etkinliktir. Sporun bilinen en etkili amacı, beden eğitimi ile birlikte taşıdığı benzer amaçlar dışında, yarışmak ve kazanmaktır (Arıcı, 2001).

Genç bireylerin okul dönemlerinde yaptıkları sportif aktiviteler öğrencilerin bedensel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimlerini olumlu etkilediği gibi yaşam boyu spor alışkanlıklarının temelini de kazandırır. Evin içinde ve okul yaşamında iletişim kuramayan ve sosyal olmayan çocukların, spora başladıktan sonra arkadaş sayısının artması ve sporun gerektirdiği paylaşımlar ile sosyalleştiği anlaşılmıştır (Otrav, 2005). Aynı zamanda oyun oynama, eğlenceli fiziksel aktivite, dinlenme ve gevşeme gibi alışkanlıkları sağladığı gibi bir taraftan da demokratik bir toplum yaratma, bağımsızlık

gibi davranışları da kazandırarak, eğitimin genel ve özel amaçlarına katkıda bulunur (Çam vd., 2005)

Spor, insanın salt bedeni değil, bütünlüğünü eğitmek için gerekli bir araç ve eylemdir. Diğer bir ifade ile sporu; eylem yetisi, kendine güveni sağlama, sorumluluk alma yaratıcı olma, performans, oyun, macera, sağlık ve zindelik ile toplumsal özellikleri geliştirme amacıyla yapıldığı söylenebilir (Grössing, 1991). Diğer yandan spor eğitimi bir kültürlenme etkinliğidir ve belli bir süreç sonunda bireyin davranışlarında istendik değişme meydana getirir (Demirhan, 2004).

Spor eğitimi bireylerde spor kültürünün oluşmasında katkı sağlar. Spor kültürü birikimine sahip olan birey düzenli spor yapar, nitelikli seyirci olur ve spor üzerine konuşur (Demirhan, 2004).

Sporun insanların beklentilerine yanıt vermesi, gelişen toplum, teknoloji ve uygarlıkla birlikte değişik alanlarda insanların yetilerini sergilemesine olanak tanımaktadır. Bu durumda spor, özgün bir yapı göstererek kendi eğitimini yaratmaktadır (Şahin, 2005).

Sporun doğru ve sağlıklı bir spor eğitimi ile toplumda yaygınlaşması sağlanmadıkça, sporda bozulmalar ve özünden uzaklaşmalar kaçınılmazdır. Spor insana önem verilen ve hangi düzeyde yapılırsa yapılsın insana özen gösterilmesi gereken bir olaydır. Sporun doğru yapılabilmesi için sağlam ve dinamik bir spor kültürü, bunun için de doğru bir spor eğitimi gerekli olduğu unutulmamalıdır (Erdemli, 2008).

2.7.2. Eğitim

Eğitim kavramı, geçmişten bugüne kadar çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Eğitim tanımını yapanların ortak felsefi ve ideolojik görüşleri, kişilerin ilgi alanları ve popülasyon içerisindeki sosyolojik mensubiyetleri göz önüne alındığında çeşitli şekillerde tanımlanabilen, sübjektif anlama sahip olan bir kavramdır (Kesman, 2018). Bu nedenle eğitim kavramı sadece bir tanımının olamayacağı açıkça görülmektedir

Literatüre bakıldığında eğitimin tanımlarından bazılarına değinilecek olunursa;

Eğitim, kişi ve topluluklara düzenli bir yaşam tarzı benimsetme ve bu kişilerin sahip oldukları bilgi, beceri ve değerlerini bir plan dâhilinde sonraki nesillere aktarma ve bu sırada kişilerin davranış biçimlerini yaşantılar yoluyla yeniden şekillendirme sürecidir

(Yetim, 2015). Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1993). Tüm bu tanımlamaların arasında eğitim için sıklıkla kullanılan iki tanım vardır. Bunların ilki; eğitimin kasıtlı bir kültürlenme süreci olduğunu söylerken, ikincisi ise kişilerde davranış değiştirme süreci olduğunu söylemektedir (Abir, 2013). Tüm bu tanımlara bütüncül olarak bakılarak yorumlandığında araştırmacıların iki durumda genel bir uzlaşmaya vardığı söylenebilir. Birincisi; eski duruma kıyasla değişim ile meydana gelen yeni durumun pozitif anlamda bir gelişim olmasıdır. İkincisi ise; bu olgunun merkez noktasını düşünme yeteneğine ve bir akla sahip olan insanı oturtan anlayışın olmasıdır.

Araştırmacıların uzlaşmaya vardığı bir diğer nokta ise; eğitimin bilinçli ve istendik olarak belli bir amaç doğrultusunda yürütülen bir süreç olduğudur (Yetim, 2015).

Bu bağlamda yukarıda verilen tanımların ışığında eğitim kavramını özetleyecek olursak;

- a) Eğitim, bir süreçtir.
- b) Eğitim sürecinde, kişinin davranışlarında arzu edilen biçimde değişimler hedeflenmektedir.
- c) Eğitim yoluyla kişilerin davranışlarındaki değişimler bilinçli ve istendik bir şekilde gerçekleşmektedir.
- d) Eğitim süreci boyunca kişiye ait yaşantılar esas alınmaktadır (Gülüm, 2008).

Eğitimin en temel amacı, toplumu oluşturan kişileri yetiştirmek ve bu kişileri topluma faydalı bireyler olarak en iyi biçimde yaşama hazır hale getirmektir. Bu amacın gerçekleştirilebilmesi için eğitim kurumları içerisinde bireyleri, duyuşsal, bilişsel, fiziksel ve sosyal anlamda geliştiren bazı etkinliklere yer verilir. Eğitim programları içerisinde verilen bu etkinlikler amaca yönelik olarak verilen dersler yoluyla pratiğe geçirilerek eğitimin amacına ulaşması sağlanmaktadır (Yalçın, 2009).

2.8. Ders Dışı Sportif Etkinlikler

Ders dışı sportif etkinlikleri öğrencilerin örgün eğitim dışında kalan zaman dilimi içerisindeki sportif alanda eğitimine devam etme sürecidir.

Ders dışı sportif etkinlikler spor eğitiminin vazgeçilmez bir parçasıdır. Ders dışı sportif etkinliklere gereken önem verilmeden yeterli imkân ve destek sağlanmadan spor eğitiminin yeterli seviyeye ulaşması mümkün değildir (Kırçık ve Pepe, 2008).

Ders saatleri dışında düzenlenen yarışmalar okul takımları ile katılım sağlanan turnuvalar izcilik faaliyetleri ve halk oyunları gibi etkinlikler ders dışı sportif etkinlikler alanında yer alır.

Uygulamada ders dışı spor etkinlikleri beden eğitimi dersinin devamı niteliğindedir. Beden eğitimi öğretmenleri örgün eğitimin planı içerisinde yer almayan saatlerde egzersiz adı altında ders dışı sportif etkinlikleri planlayarak bu etkinlikleri gerçekleştirirler.

Beden eğitimi derslerinde kendilerini ifade edemeyen çocuklar ilgi istidat ve kabiliyetleri doğrultusunda ders dışı sportif etkinliklerden faydalanırlar. Özellikle öğrenci sayısının fazla olduğu sınıflarda beden eğitimi derslerinde kendilerini ifade etme fırsatı bulamayan öğrenciler için ders dışı sportif etkinlikler iyi bir fırsattır.

Ders dışı sportif etkinliklerin öğrencilerin sportif bir yaşam tarzı edinmesine, sporu alışkanlık haline getirmesine büyük oranda katkı sağladığını söyleyebiliriz (Pehlivan ve Selçuk 2005).

Özellikle yaşam biçiminin hareketsiz bir hal aldığı günümüzde sporun alışkanlık haline getirilmesi bir öğrenci için elde edilebilecek en büyük kazanımdır.

Başarılı bir eğitim 3 unsurdan yoksun olmamalıdır.

1. Fiziksel gelişim
2. Zihinsel gelişim
3. Ruhsal gelişim

Sporun bu üç gelişim alanının üçüne birden olumlu yönde etki ettiğini düşünecek olursak sportif etkinliklerin önemini daha iyi kavramış oluruz. Akademik başarısı ne kadar yüksek olursa olsun fiziksel ve ruhsal gelişimi yeterince gelişmemiş bir bireyin başarılı bir hayat sürmesi düşünülemez. Fiziksel ruhsal ve zihinsel olmak üzere her yönüyle topyekûn bir gelişim için sportif etkinliklerin ve sporu bir alışkanlık haline getirmenin önemi çok büyüktür (Aybek, 2007).

2.8.1. Ders Dışı Sportif Etkinlikler ve Okul Yönetimi

Okul yöneticileri okul dışında çevrelerine de hizmet ederler. Yöneticilerin başarıları kurum içi ve dışı ilişkilerinin etkinliğine bağlıdır. Yöneticilerin bu etkin çalışmaları bütün eğitim sistemini doğrudan etkiler. Yöneticiler öğrencilerin moral

gücünü yüksek tutmasını bilmelidir. Bunun için öğrencilerine işbirliği, disiplin, güven, memnunluk, gayret, telkin etmelidirler. Aksi halde öğrencilerde isteksizlik, memnuniyetsizlik, tedirginlik, ürkeklik, disiplinsizlik ve bezginlik hali olabilir. Bu tür olumsuzluklar öğrencilerin moral gücünün düşüklüğüne ve başarısızlıklarının artmasına neden olur. Okul yöneticileri öğrencilerini kendi düşünceleri ile inceleme ve araştırma yapmaya yöneltmelidirler (Başar, 2008). Öğrencilerin ders dışı etkinliklerde okul, önemli bir merkez oluşturmaktadır. Okul, sevdirme, yönlendirme, tanıtmaya, öğretme ve uygulama fonksiyonlarını yerine getirecek yeterli imkâna sahiptir (Acet, 2000).

Türkiye’ de okullarda uygulanan ders dışı etkinliklerin inisiyatifi okul yöneticilerindedir. Yöneticilerin inancı ve enerjisi, ders dışı etkinliklerin öğrencilere katkısının farkına varmaları ve diğer iyi bir yönetici olma özelliklerini taşımaları okullardaki ders dışı etkinliklerin çok sayıda öğrenciye ulaşmasına ve yaygınlaşmasına neden olur (Karaküçük ve Yetim, 1999).

Ders dışı etkinliklerin amaçlarına ulaşabilmesi, eğitim-öğretim etkinlikleriyle birlikte düşünmek, organizasyonun ilk aşamasıdır ve okul yönetiminin görevidir. Organizasyonun işleyişinin kontrolünü ve denetimini de okul yönetimi yapmalıdır (Köse, 2003).

Hem ders içi nitelikli etkinliklerle, hem de eğitim-öğretim hizmetlerinde modern eğitim kurumları, nitelikli personelle donanmış kurumlardır. Bu tür kurumlarda, öğrenciler zamanlarının büyük bir bölümünü planlı bir şekilde, görevli personel nezaretinde geçirmektedir. Özellikle gelişmiş ülkeler, eğitim-öğretim hizmetlerinin yalnız sınıf ortamında yapılamayacağını anlamışlar ve öğrencilerin sınıf ve okul dışı zamanlarını da kontrol etmek amacıyla, okulun fiziksel olanaklarını arttırmışlardır (Köse, 2003).

2.8.2. Okul Yönetiminin Sportif Faaliyetleri Çerçevesinde Yapması Gerekenler

Okul yönetiminin sportif faaliyetleri çerçevesinde yapması gerekenleri aşağıdaki şekilde sıralanmıştır (Gacar, 2001).

a) Okul yöneticileri, öncelikle kendileri sportif faaliyetlerin öğrencilerin bütün alanlarda gelişimine yaptığı katkıyı öğrenmeli ve ardından bütün paydaşlara bunu anlatmalıdır.

b) Öğrencilerin çok yönlü gelişiminin hırslı bir akademik başarı yarışından çok daha önemli olduğunu okul yöneticileriyle birlikte eğitimin içinde bulunan bütün paydaşlar fark etmelidir.

c) Okul yöneticileri okullarında bulunan Beden Eğitimi ve Spor öğretmenleri ile sürekli istişare halinde bulunmalıdır. Okulun sportif etkinlikler yönünden iyi bir analizini yapmalı ve yine beden eğitimi ve spor öğretmeni ile birlikte her yıl titiz bir sportif etkinlik planı yapmalıdır. Sportif etkinliklere öğrenci katılımını desteklemeli ve teşvik etmelidir

d) Beden eğitimi ve spor derslerinde ve ders dışı sportif etkinliklerde kullanılacak araç gereç ve ekipmanı, bir şekilde ve mutlaka tedarik etmelidir.

2.8.3. Ders Dışı Sportif Etkinliklerle İlgili Yasal Düzenlemeler

Milli Eğitim Bakanlığı sosyal etkinlikler yönetmeliğiyle öğrencilerin ders dışı etkinliklerle ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünde eğitilmesine devam edilmesini yasal bir çerçevede ifade etmiştir. Bu sosyal etkinliklerin düzenlenmesi, yönetilmesinde ve yürütülmesinde okul yöneticileri ve öğretmenleri sorumlu tutmuştur (Resmi Gazete, 1989).

Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı'nın Tebliğler dergisinin İlköğretim Kurumları ortaöğretim kurumları spor yarışmaları yönergesinin 6. madde A şıkkında da belirtildiği gibi öğrencilerin yalnız beden eğitimi dersleri ile beden eğitimi ve sporun amaçlarına uygun yeterli gelişme ve eğitime ulaşmaları imkânsızdır. Bu neden ötürü okul içinde ders dışı spor faaliyetlerine büyük önem verilmeli, tüm öğrencilerin katılımına fırsat verecek şekilde çalışmalar düzenlenmeli ve yürütülmelidir (MEB Tebliğler Dergisi, 2003).

2.8.4. Ders Dışı Sportif Etkinliklerde Karşılaşılan Sorunlar

Haftalık ders programı çerçevesinde yapılmakta olan beden eğitimi derslerinde kendini yeterince ifade etme ortamı bulamayan çocuklar, kendilerini ders dışı sportif etkinliklerde ifade etme olanağı bulmuşlardır. Bu nedenle ders dışı sportif etkinlikler özellikle dezavantajlı öğrenciler açısından hayati önem arz etmektedir. Ancak ders dışı sportif etkinliklerin hayata geçirilmesinde karşılaşılan bir takım sıkıntılar mevcuttur. Bu sıkıntıların en başında birçok okulda ders dışı sportif etkinliklerin hiç yapılmıyor olmasını gösterebiliriz (Pehlivan ve Selçuk, 2005).

Okullarımızın içerisinde bulunduğu akademik başarı yarışı, hem okul idarecilerinin hem de öğrenci verilerinin ders dışı sportif etkinliklere önem vermemelerine, hatta karşı çıkmalarına sebep olmaktadır.

Ülkemizde insanların eğitime bakış açısı akademik derslerden ibarettir. Öğrencilerin bütün gelişim alanlarını aynı anda olumlu yönde etkileme gücüne sahip olan sportif etkinlikler eğitimin içerisinde bulunan bütün paydaşlar tarafından, cehaletten ya da başka sebeplerden göz ardı edilmektedir. Derslerde beklentilerine ulaşamayan çocukların okula olan ilgisi azalmaya neden olmakta ve istenmeyen bazı davranışların kazanılmasına ve gereksinmelerini karşılamayı başka ortamlarda arar. Bu olumsuzluklar beden eğitimi dersinin ve ders dışı etkinliklerinin önemini bir kat daha artırmıştır (Pehlivan ve Selçuk, 2005).

3. GEREÇ ve YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Yapılan araştırma genel tarama yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Tarama yöntemi, “oldukça sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında kapsamlı bir yargıya varmak amacıyla, evrenin bütünü ya da bir grup, örnek veya örneklem üzerinde (Karasar, 2010), tutum, inanış, değer, alışkanlıklar ve düşünceler gibi bilgi türlerini belirlemek amacıyla kullanılan tarama düzenlemesidir” (Mcmillan ve Schumacher, 2001).

3.2. Araştırmanın Evreni

Bu çalışmanın evrenini, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Rize Milli Eğitim İl Müdürlüğü bünyesinde bulunan farklı ilk ve ortaöğretim devlet okullarında görev yapan yöneticilerden (okul müdürü ve okul müdür yardımcıları) oluşmaktadır.

Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğü 2019 yılı brifing dosyası raporuna göre İl Milli Eğitim Müdürlüğümüze bağlı tüm okul/kurumların yönetici personel sayısı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1. 2019 Yılı Okul /Kurum Yöneticisi Personel Durumu

Okul /Kurum Yöneticisi	Asil	Görevlendirme	Toplam
Müdür	185	35	220
Müdür Baş Yrd.	19	9	28
Müdür Yardımcısı	311	53	364

3.3. Araştırmanın Örneklemi

Araştırmanın örneklem grubunu, evrendeki Rize Milli Eğitim İl Müdürlüğü bünyesinde bulunan ilk ve orta öğretim devlet okullarında görev yapan, yöneticilerden (okul müdürü ve okul müdür yardımcıları) basit tesadüfi yöntemle seçilen ve gönüllü olarak araştırmaya katılım sağlayan 242 yöneticiden (112 müdür ve 130 müdür yardımcısı) oluşmaktadır.

3.4. Araştırma Tekniği ve Protokol

Araştırmanın uygulanma evresine geçilmeden önce kişi ve kurumların onayı alınmıştır. Öncelikle Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsünden Etik Kurul raporu alınmıştır (Ek-2 Etik Kurul Yazısı). Çalışmada kullanılan ölçek okul yöneticilerine araştırmacı tarafından içeriği ve önem arz eden noktalar vurgulanarak gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra 2019-2020 eğitim öğretim dönemi içerisinde yüz yüze görüşme ile tam olarak doldurulması sağlanmış, anketler elden dağıtılmış ve elden toplanmıştır.

3.5. Veri Toplama Aracı

Çalışmada verilerinin toplanması sürecinde Uyar (2019), tarafından geliştirilmiş ve faktör analizleri yapılmış olan “Spor Farkındalığı Ölçeği” (SFÖ) kullanılmıştır.

Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümünde araştırmacı tarafından hazırlanan katılımcıların bağımsız demografik değişkenlerinin belirlenmesini sağlayan 11 maddeli soru, ikinci bölümünde ise yöneticilerin spor ile ilgili farkındalık düzeylerini ölçmeye yönelik 2 alt boyuttan ve 30 maddeli sorudan oluşan ölçekten oluşmaktadır.

Ölçeğin ikinci bölümünü oluşturan (SBF) alt boyutu 9 maddeden oluşmaktadır (2,4,8,13,17,21,23, 26 ve 30), (SBBAE) alt boyutu ise 21 maddeden oluşmaktadır. (1,3,5,6,7,9,10,11,12,14,15,16,18,19,20,22,24,25,27, 28 ve 29).

Aşağıdaki tabloda araştırmada kullanılan ölçeğin faktörlerinin desenine yer verilmiştir.

Tablo 2. Spor Farkındalığı Ölçeği Faktörlerinin Deseni

Sıra No	MADDE	ÖLÇEK MADDELERİ	SBBAE	SBF
1	M2	Spora özgü terimler konusundaki bilgime güvenirim	.805	.046
2	M30	Spor olaylarını bir başka kişiyle tartışabilirim	.781	.185
3	M31	Bir spor müsabakasında hakemin verdiği kararları	.768	.076
4	M6	Temel spor branşlarının oyun kuralları konusundaki bilgime	.758	.086
5	M10	Sporda başarılı ülkeler dikkatimden kaçmaz	.746	.085
6	M9	Önemli spor olaylarını aklımda tutmaya çalışırım	.074	.011

7	M7	Sporla ilgili bir haber duyduğumda o branşa özgü bilgiler kafamda	.739	.133
8	M18	Spor alanındaki gelişmeler dikkatimden kaçmaz	.736	.126
9	M4	Büyük spor organizasyonlarına örnekler verebilirim	.736	.004
10	M3	Sporla ilgili ulusal/uluslararası kuruluşlara örnekler verebilirim	.731	.008
11	M14	Spor medyasını günlük olarak takip etmeye çalışırım	.727	-.033
12	M11	Spor tarihine damgasını vurmuş önemli sporcuları hatırlayabilirim	.715	.005
13	M8	Spor dallarının temel materyallerinin özelliklerini tanımlayabilirim	.693	.066
14	M37	Spor camiası içinden beş kişinin adını hiç düşünmeden	.653	.163
15	M35	Spor ile ilgili kurumların işlevlerini temel düzeyde bilirim	.642	.019
16	M33	Sporda merak ettiğim konular hakkında araştırma yapmaya	.634	.265
17	M41	İnsanlarla spor hakkında konuşmaktan keyif alırım	.628	.036
18	M36	Spor programlarını izlerken seçici davranırım	.599	.172
19	M15	Spor takımlarıyla özdeşleşmiş renkler hafızamda yer edinmiştir	.584	.122
20	M1	Sporun benim için ne anlama geldiğini yazılı olarak ifade	.486	.321
21	M17	Halka açık olan spor etkinliklerine katılmaya çalışırım	.484	.263
22	M42	Sporun stresi azaltmaya yardımcı olduğu düşünüyorum	.102	.767
23	M43	Sporun insanın sosyalleşmesine katkı sağladığını düşünüyorum	.114	.738
24	M27	Spor, insanların yaşam kalitesinin artmasına katkı sağlar	.053	.732
25	M23	Sağlıklı kalmak için spor yapmanın faydalı olduğunu düşünüyorum	-.028	.687
26	M24	Spor, farklı kültürlerden insanların kaynaşmalarını sağlayan bir	.132	.676
27	M40	Etrafımda spor yapan insanlar gördüğümde onları saygıyla	.155	.631
28	M39	Spor yapmak beni mutlu eder	.385	.612
29	M22	Çocukların gelişimleri için spor faydalıdır	-.045	.057
30	M38	Spor yapmak için bir gerekçeye ihtiyacım olmadığını düşünürüm	.301	.413

Ölçek maddelerine bakıldığında ölçeğin faktör yük değerlerinin aralığı .413-.805 olarak görülmektedir. Yapılan ölçek maddelerinden elde edilen sonuçların güvenilirliğine bakıldığında iç tutarlılık ölçüsü olan cronbach alfa katsayısına bakıldığında SBBAE alt boyutunda .93, SBF alt boyutunda .86 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin tüm maddelerinde ise cronbach alfa katsayısı .94 olarak hesaplanmıştır. Bu bağlamda ölçeğin hem toplam puana hem de alt boyutlara ait güvenilirlikleri cronbach alfa iç tutarlılık katsayılarının yüksek düzeyde olduğu görülmüştür (Özdamar, 2004).

Yapılan bu araştırmada ise ölçeğin geçerlilik ve güvenirlik değeri (Cronbach Alpha) .95, SBBAE alt boyutunda. 93, SBF alt boyutunda ise. 86 olarak değeri hesaplanmıştır. Cronbach's Alpha katsayısının. 70'in üzerinde olması ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir (Arseven, 2001).

Araştırmada kullanılan ölçekle katılımcıların spor faaliyetlerine yönelik farkındalık düzeylerini sosyal bilimlerde ölçme aracı olarak kullanılan yöntemlerden birisi olan beşli likert tipi ölçek kullanılarak belirlenmeye çalışılmıştır. Derecelemeler toplamıyla oluşturulan (Turgut ve Baykul, 2014), likert tipi ölçme araçları, ölçekteki her maddenin anlamına ilişkin tutumun derecesini belirtir (Tezbaşaran, 1997; Sekreter ve Gökhan, 2003). Bu bağlamda ölçeğin seçenekleri, “Tam Katılım (5), Çok Katılım (4), Orta Derecede Katılım (3), Az Katılım (2), Hiç Katılmam (1)” şeklinde sıralanmıştır. Böylelikle, yöneticilerin sorulara verdikleri cevaplar “dereceleme” ye dayalı bir ölçeğe uygun hale gelerek (Bayat, 2014) yöneticilerin spor faaliyetlerine yönelik farkındalık düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu düzeylerden elde edilen puanlama aşağıdaki formül ile belirlenerek farkındalık düzeyleri seçenek aralıklarıyla verilerek gerekli olan yorumlama yapılmıştır (Hacıcaferoğlu, 2020).

$$SA = \frac{EYD - EDD}{SS} = \frac{5 - 1}{5} = 0,8$$

Formül Açılımı

SA: Seçenek Aralığı

EYD: En Yüksek Değer

EDD: En Düşük Değer

SS: Seçenek Sayısı

1) Hiç Katılmam: 1.00-1.79/Düşük düzey

2) Az Katılım: 1.80-2.59/Orta altı düzey

3) Orta Derecede Katılım: 2.60-3.39/Orta düzey

4) Çok Katılım: 3.40-4.19/Orta üstü düzey

5) Tam Katılım: 4.20-5.00/Üst düzey

3.6. Verilerin Analizi

Çalışmada kullanılan verilerin düzenlenmesi ve grafiklerin çiziminde Microsoft Office Excel, istatistik testlerde SPSS paket programı kullanılmıştır. Çalışmada verilerinin değerlendirilmesinde; Kolmogorov Smirnov testi kullanılarak verilerin normal dağılıma uygunluğu belirlenmiştir. Çıkan sonuçlarda değişkenlerin normal bir dağılımın izlenmediği saptanmıştır. Çalışmada; ankete verilen cevaplara yorum yapabilmek amacıyla aritmetik sıralaması (Mean Rank) ile aritmetik ortalamasına (Ort.), örneklemdaki katılımcıların dağılımlarını bulmak için yüzde (%) dağılımları ve kişi

sayısına (N) değinilmiştir. Analizleri yapabilmek amacıyla normal dağılım göstermeyen dağılımlarda kullanılan Kruskal-Wallis H testi ile Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. Kruskal-Wallis H testi analizi cevabında anlamlı farklılık bulunan grupların ikili karşılaştırılmasında çoklu mukayese testlerinden Bonferroni düzeltmesi testi kullanılmıştır. İstatistiki açıdan anlamlılık derecesi Alpha (α) yanılma düzeyi ise $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir. Bulgular hakkındaki gerekli yorumlama yapılarak önerilere yer verilmiş ve dağılımlardan elde edilmiş sonuçlar tablolar haline gösterilmiştir.

4. BULGULAR

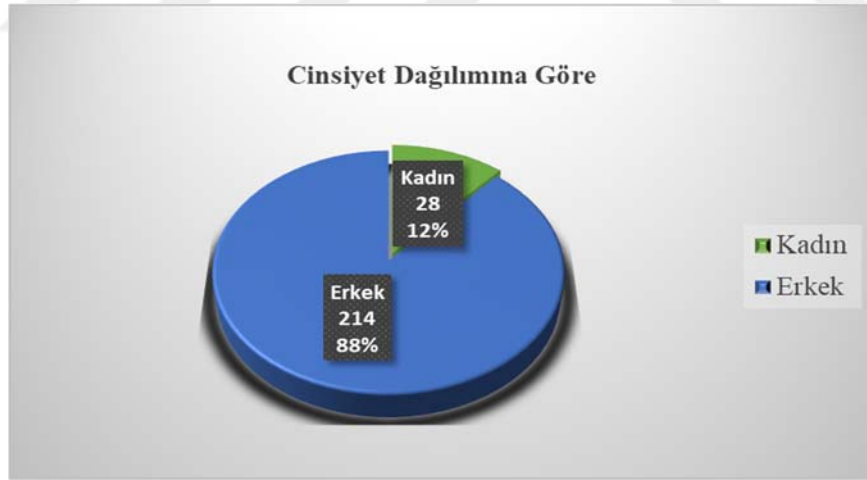
Araştırmanın bu bölümünde; okul yöneticilerinin demografik özellikleri ile alakalı bulgu ve yorumlara, araştırmanın genel amacına yönelik toplanan verilerin istatistiki analizlerine ve bu analizlerden elde edilmiş değerlere yer verilmiştir.

4.1. Okul Yöneticilerinin Bireysel Değişkenlere Göre Dağılımlarının İncelenmesi

Aşağıda ankete katılan okul yöneticilerinin bireysel değişkenlere göre (cinsiyet, yaş, medeni durum, öğrenim durumu, ailesinde sporla uğraşmış/uğraşan bireylerin bulunma durumu, bireyin sporla ilişki durumu, okulda beden eğitimi öğretmeni bulunma durumu, okul sporları federasyonu faaliyetlerine katılım sağlayan aktif spor dalları durumu) dağılımları yer almaktadır.

Çalışmaya katılan okul yöneticilerinin sahip oldukları demografik değişkenlere ait betimsel istatistiki değerler aşağıda verilmiştir.

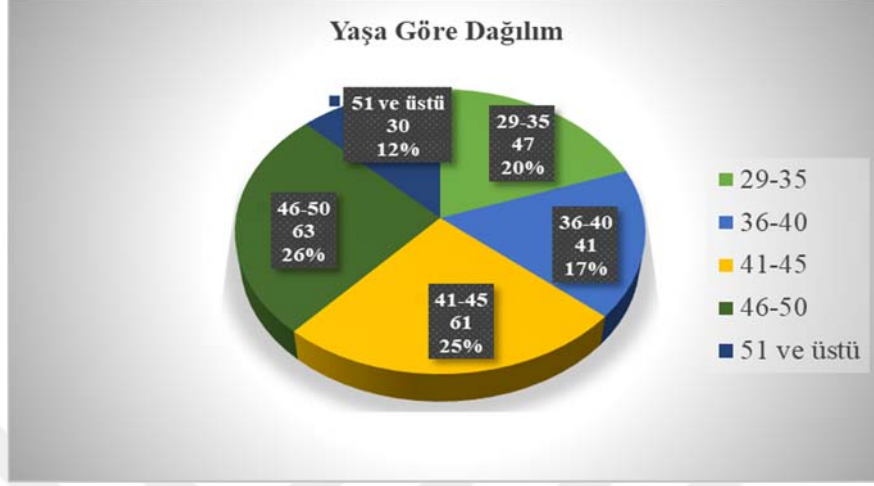
Örneklemdaki okul yöneticilerinin cinsiyet değişkenine ilişkin sonuçlar Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Okul Yöneticilerinin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Şekil 1’de okul yöneticilerinin cinsiyet değişkenlerine göre dağılımları yer almaktadır. Buna göre çalışmaya katılan yöneticilerin %88’i (f=214) erkek, %12 (f=28) kadın yöneticilerden oluşmaktadır.

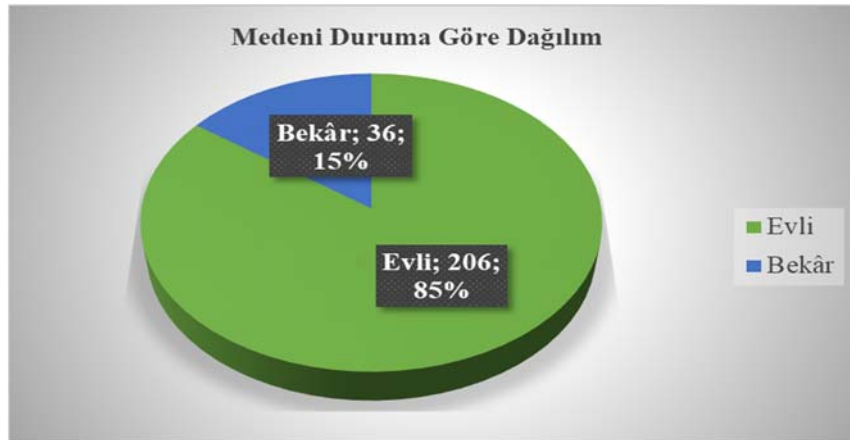
Örneklemdaki okul yöneticilerinin yaş değişkenine ilişkin sonuçlar Şekil 2’de gösterilmiştir.

Şekil 2. Okul Yöneticilerinin Yaşlarına Göre Dağılımları

Şekil 2’de okul yöneticilerinin yaş değişkenlerine göre dağılımları yer almaktadır. Buna göre çalışmaya katılan yöneticilerin %20’si (f=47) 29-35 yaş aralığında, %17 (f=41) 36-40 yaş, %25’i (f=61) 41-45 yaş, %26’sı (f=63) 46-50 yaş, %12’si (f=30) 51 yaş ve üstü olan yöneticilerden oluşmaktadır.

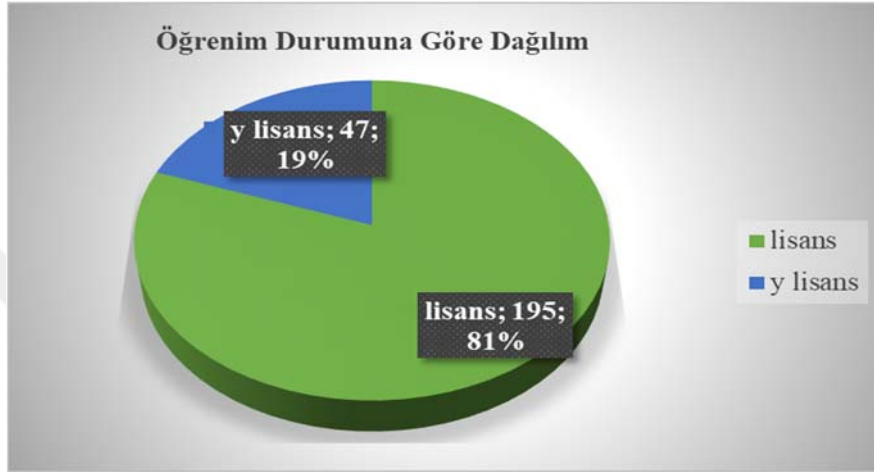
Örneklemdaki okul yöneticilerinin medeni durum değişkenine ilişkin sonuçlar Şekil 3’de gösterilmiştir.

Şekil 3. Okul Yöneticilerinin Medeni Durumlarına Göre Dağılımları

Şekil 3’de okul yöneticilerinin medeni durum değişkenlerine göre dağılımları yer almaktadır. Buna göre çalışmaya katılan yöneticilerin %85’i (f=206) evli, %15 (f=36) bekâr yöneticilerden oluşmaktadır.

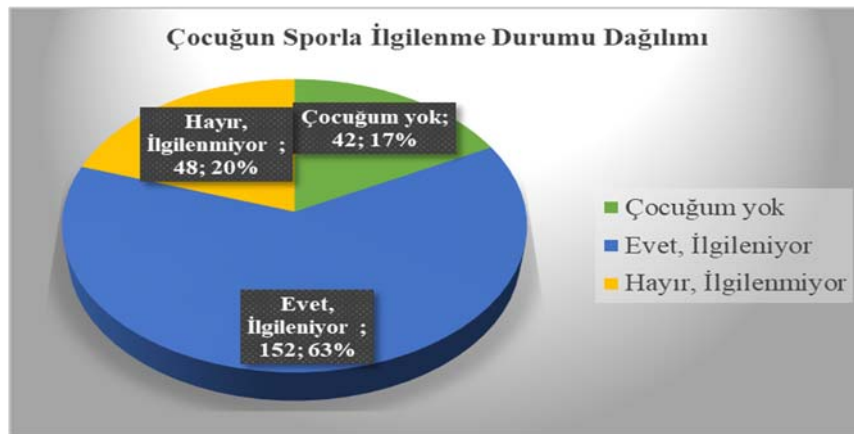
Örneklemdaki okul yöneticilerinin öğrenim durumu değişkenine ilişkin sonuçlar Şekil 4’de gösterilmiştir.

Şekil 4. Okul Yöneticilerinin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımları

Şekil 4’de okul yöneticilerinin öğrenim durum değişkenlerine göre dağılımları yer almaktadır. Buna göre çalışmaya katılan yöneticilerin %81’i (f=195) lisans mezunu iken, %19 (f=47) yüksek lisans mezunu yöneticilerden oluşmaktadır.

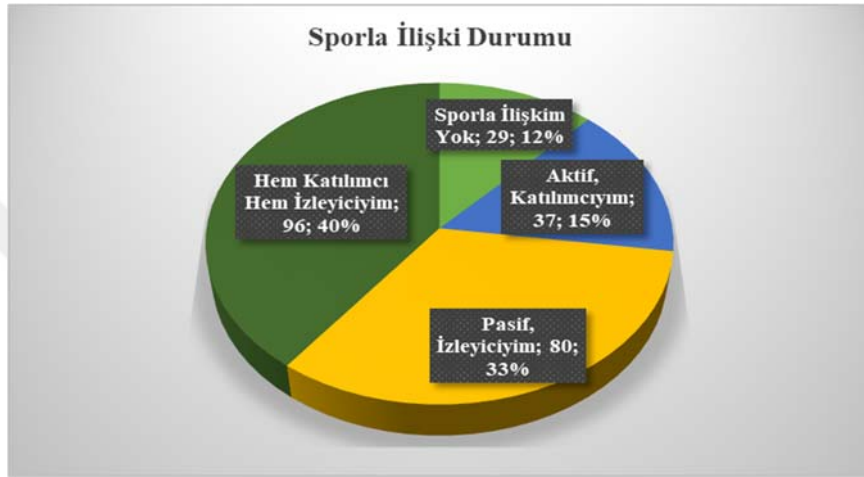
Örneklemdaki okul yöneticilerinin çocuğunun sporla ilgilenme durumu değişkenine ilişkin sonuçlar Şekil 5’de gösterilmiştir.

Şekil 5. Okul Yöneticilerinin Çocuğunun Sporla İlgilenme Durumlarına Göre Dağılımları

Şekil 5’de okul yöneticilerinin çocuklarının sporla ilgilenme durumuna göre dağılımları yer almaktadır. Buna göre çalışmaya katılan yöneticilerin %17’si nin (f=47) çocuğu yok, % 63 (f=152)’si evet sporda ilgileniyor, % 20 (f=48)’i hayır sporda ilgilenmiyor olduğunu belirten yöneticilerden oluşmaktadır.

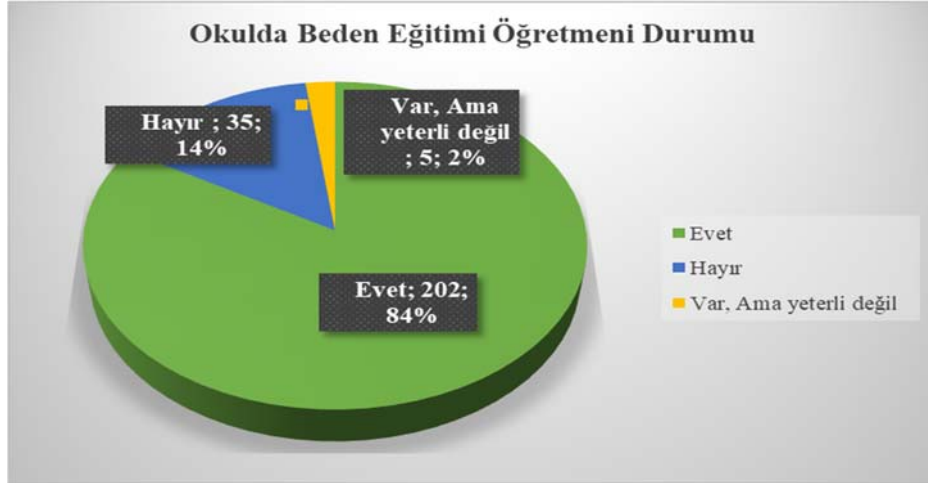
Örneklemdaki okul yöneticilerinin sporla ilgilenme durumu değişkenine ilişkin sonuçlar Şekil 6’da gösterilmiştir.

Şekil 6. Okul Yöneticilerinin Sporla İlişki Durumlarına Göre Dağılımı

Şekil 6’da okul yöneticilerinin sporla ilişki durum değişkenlerine göre dağılımları yer almaktadır. Buna göre çalışmaya katılan yöneticilerin % 12’si (f=29) sporla ilişkisi olmadığını, % 15 (f=37) sporda aktif katılımcı olduğunu, % 33’ü (f=80) Pasif, izleyici olduğunu ve % 40’ı (f=96) hem katılımcı hem izleyici olduğunu belirten yöneticilerden oluşmaktadır.

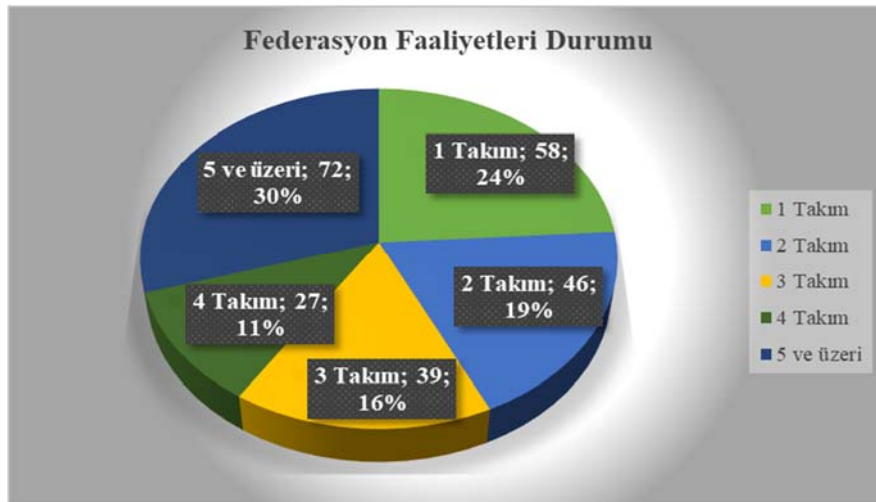
Örneklemdaki okul yöneticilerinin okulda beden eğitimi öğretmeni durumu değişkenine ilişkin sonuçlar Şekil 7’de gösterilmiştir.

Şekil 7. Okul Yöneticilerinin Okulda Beden Eğitimi Öğretmeni Durumuna Göre Dağılımı

Şekil 7’de okul yöneticilerinin okulda beden eğitimi öğretmeni durum değişkenine göre dağılımına yer verilmektedir. Bu duruma göre çalışmaya katılım sağlayan yöneticilerin % 84’u (f=202) okulda beden eğitimi öğretmeni olduğunu, % 14 (f=35) okulda beden eğitimi öğretmeni olmadığını, % 2’si (f=5) okulda beden eğitimi öğretmeni var ama yeterli olmadığını belirten yöneticilerden oluşmaktadır.

Örneklemdaki okul yöneticilerinin okul sporları federasyonu faaliyetlerine katılım sağlayan aktif spor dalları durumu değişkenine ilişkin sonuçlar Şekil 8’de gösterilmiştir.

Şekil 8. Okul Yöneticilerinin Okul Sporları Federasyonu Faaliyetlerine Katılım Sağlayan Aktif Spor Dallarına Durumuna Göre Dağılımı

Şekil 8’de okul yöneticilerinin okul sporları federasyonu faaliyetlerine katılım sağlayan aktif spor dalları durum değişkenine göre dağılımına yer verilmektedir.

Bu duruma göre çalışmaya katılım sağlayan yöneticilerin % 24’u (f=58) 1 takım ile katılım, % 19 (f=46) 2 takım ile katılım, % 16’sı (f=16) 3 takım ile katılım, % 11’i (f=27) 4 takım ile katılım ve % 30’u (f=72) 5 ve üzeri takım ile okul sporları federasyonu faaliyetlerine katılım sağlayan yöneticilerden oluşmaktadır.

4.2. Okul Yöneticilerinin Ölçeğin Maddelerine Vermiş Oldukları Cevapların Dağılımları ve Spor Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi

Aşağıdaki çalışmaya katılım sağlayan okul yöneticilerinin ölçek maddelerine vermiş oldukları cevapların ölçeğin alt boyutlarında SBF ile SBBAE dağılımlarına değinilmiştir.

Tablo 3. Okul Yöneticilerinin Spor Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi Çalışmasında Kullanılan Ölçeğin Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme (SBBAE) Alt Boyutundaki Tanımlayıcı Bilgileri

DEĞİŞKENLER	N	Ort	Ss
Spora özgü terimler konusundaki bilgime güvenirim	242	3.62	.97
Çocukların gelişimleri için sporun faydalı olduğunu düşünürüm	242	4.64	.84
Spor yapmak beni mutlu eder	242	4.23	.96
Bir spor müsabakasında hakemin verdiği kararları yorumlayabilirim	242	3.70	1.04
Sağlıklı kalmak için spor yapmanın faydalı olduğunu düşünürüm	242	4.52	.93
Spor medyasını günlük olarak takip etmeye çalışırım	242	3.14	.96
Sporla ilgili ulusal/uluslararası kuruluşlara örnekler verebilirim	242	3.46	1.14
Sporda başarılı ülkeler dikkatinden kaçmaz	242	3.39	.96
Spor, insanların yaşam kalitesinin artmasına katkı sağlar	242	3.64	1.00
Büyük spor organizasyonlarına örnekler verebilirim	242	4.40	.89
Sporla ilgili bir haber duyduğumda o branşa özgü bilgiler kafamda canlanır	242	3.80	.99
Spor tarihine damgasını vurmuş önemli sporcuları hatırlayabilirim	242	3.64	.92
Spor yapan insanlara saygı duyarım	242	3.69	.96
Spor camiası içinden beş kişinin adını hiç düşünmeden sayabilirim	242	4.39	.96
Sporla ilgili kurumların işlevlerini temel düzeyde bilirim	242	3.99	1.06
Spor programlarını izlerken seçici davranırım	242	3.89	1.02
Sporun benim için ne anlama geldiğini yazılı olarak ifade edebilirim	242	4.00	.87
Spor takımlarıyla özdeşleşmiş renkler hafızamda yer edinmiştir	242	3.76	.99
Spor tarihindeki önemli olaylar hafızamda yer etmiştir	242	3.46	.96
Sporun stresi azaltmaya yardımcı olduğunu düşünürüm	242	4.40	.96
Sporda merak ettiğim konular hakkında araştırma yapmaya çalışırım	242	3.54	.99
<i>Ölçeğin genel aritmetik ortalama puanı 3.88 olarak orta üstü düzeyde bulunmuştur.</i>			

Okul yöneticilerinin spor farkındalıkları ölçeği kapsamında bulunan SBBAE alt boyutu maddesine vermiş oldukları yanıtlarda; “Çocukların gelişimleri için sporun faydalı olduğunu düşünürüm” maddesinin genel aritmetik ortalamalarına bakıldığında katılımın en fazla puan ile (4.64) yüksek düzeyde gerçekleştiği görülmektedir. “Spor medyasını günlük olarak takip etmeye çalışırım” maddesinin genel aritmetik ortalamalarına bakıldığında katılımın en az puanla (3.14) orta altı düzeyde gerçekleştiği görülmektedir.

Ölçeğin SBBAE alt boyutundaki maddelerinin genel aritmetik puanlarına bakıldığında; katılımcıların “Çocukların gelişimleri için sporun faydalı olduğunu

düşünürüm” maddesinin (4.64) puan ile “Sağlıklı kalmak için spor yapmanın faydalı olduğunu düşünürüm” maddesinin (4.52) puan ile “Spor insanların yaşam kalitesinin artmasına katkı sağlar” maddesine (4.40) puan ile “Sporun stresi azaltmaya yardımcı olduğunu düşünürüm” maddesine (4.40) puan ile “Spor yapan insanlara saygı duyarım” maddesine (4.39)puan, “Spor yapmak beni mutlu eder” maddesine (4.23) puan ile üst düzey spor farkındalıklarının olduğu, “Sporun benim için ne anlama geldiğini yazılı olarak ifade edebilirim” maddesinin (4.00) puan ile “Spor camiası içinden beş kişinin adını hiç düşünmeden sayabilirim” maddesinin 3.99) puan ile “Spor programlarını izlerken seçici davranırım” maddesine (3.89) puan ile “Büyük spor organizasyonlarına örnekler verebilirim” maddesine (3.80) puan ile “Spor takımlarıyla özdeşleşmiş renkler hafızamda yer edinmiştir” maddesine (3.76) puan ile “Bir spor müsabakasında hakemin verdiği kararları yorumlayabilirim” maddesine (3.70) puan ile “Spor tarihine damgasını vurmuş önemli sporcuları hatırlayabilirim” maddesine (3.69) puan ile “Sporla ilgili kurumların işlevlerini temel düzeyde bilirim” maddesine (3.66) puan, “Sporda başarılı ülkeler dikkatimden kaçmaz” maddesine (3.64) puan ile “Spora özgü terimler konusundaki bilgime güvenirim” maddesine (3.62) puan ile “Spor da merak ettiğim konular hakkında araştırma yapmaya çalışırım” maddesine (3.54) puan ile “Spor tarihindeki önemli olaylar hafızamda yer etmiştir” maddesine (3.46) puan ile “Spor ile ilgili bir haber duyduğumda o branşa özgü bilgiler kafamda canlanır” maddesine (3.64) puan ile orta üstü düzey farkındalığın olduğu, “Spor ile ilgili ulusal/uluslararası kuruluşlara örnekler verebilirim” maddesinin (3.39) puan ile “Spor medyasını günlük olarak takip etmeye çalışırım” maddesinin (3.14) puan ile orta düzey farkındalıklarının olduğu saptanmıştır.

Tablo 4. Okul Yöneticilerinin Spor Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi Çalışmasında Kullanılan Ölçeğin Sosyal ve Bireysel Fayda (SBF) Alt Boyutundaki Tanımlayıcı Bilgiler

DEĞİŞKENLER	N	Ort.	Ss
Spor olaylarını bir başka kişiyle tartışabilirim	242	3.59	1.07
Temel spor branşlarının oyun kuralları konusundaki bilgime güvenirim	242	3.48	.96
Spor alanındaki gelişmeler dikkatimden kaçmaz	242	3.53	1.01
Spor dallarının temel materyallerinin özelliklerini tanımlayabilirim	242	3.55	.93
Spor farklı kültürlerden insanların kaynaşmalarını sağlayan bir araçtır	242	4.36	.86
İnsanlarla spor hakkında konuşmaktan keyif alırım	242	3.51	1.09
Spor yapmak için bir gerekçeye ihtiyacım olmaz	242	3.87	.97
Halka açık olan spor etkinliklerine katılmaya çalışırım	242	3.29	1.01
Sporun insanın sosyalleşmesine katkı sağladığını düşünürüm	242	4.49	.831
<i>Ölçeğin genel aritmetik ortalama puanı 3.74 olarak orta üstü düzeyde bulunmuştur</i>			

Okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği kapsamında bulunan SBF alt boyutu maddelerine vermiş oldukları yanıtlarında; “Sporun, insanın sosyalleşmesine katkı sağladığını düşünürüm” maddesinin genel aritmetik ortalamalarına bakıldığında katılımın en fazla puan ile (4.49) yüksek düzeyde gerçekleştiği görülmektedir. “Halka açık olan spor etkinliklerine katılmaya çalışırım” maddesinin genel aritmetik ortalamalarına bakıldığında ise katılımın en az puanda (3.29) orta düzey farkındalıkla gerçekleştiği görülmektedir.

Ölçeğin SBF alt boyutundaki maddelerinin genel aritmetik puanlarına bakıldığında katılımcıların; (4.49) puanı ile “Sporun insanın sosyalleşmesine katkı sağladığını düşünürüm” maddesine (4.36) puan ile “Sporun, farklı kültürden insanların kaynaşmalarını sağlayan bir araçtır” maddesine verdikleri cevaplar ile üst düzey spor farkındalıklarının olduğu belirlenmiştir. (3.59) puan ile “Spor olaylarını bir başka kişiyle tartışabilirim” maddesine (3.55) puan ile “Spor dallarının temel materyallerinin özelliklerini tanımlayabilirim” maddesine (3.53) puan ile “Spor alanındaki gelişmeler

dikkatinden kaçmaz” maddesine (3.51) puan ile “İnsanlarla spor hakkında konuşmaktan keyif alırım” Maddesine (3.48) puan ile “Temel spor dallarının oyun kuralları konusundaki bilgime güvenirim” maddesine (3.87) puan ile “Spor yapmak için bir gerekçeye ihtiyacım olmaz” maddesine ise orta üstü düzey spor farkındalıklarının olduğu, (3.29) puan ile “Halka açık olan spor etkinliklerine katılmaya çalışırım” maddesine orta düzey farkındalıklarının olduğu saptanmıştır.

Okul Yöneticilerinin SBF ve SBBAE puanlarının cinsiyet durumu değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı farklılığının belirlenmesi amacıyla yapılan Mann Whitney-U Testi sonucu Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5. Spor Farkındalık Ölçeği Alt Boyutlarının Okul Yöneticilerinin Cinsiyet Değişkeni İlişkisi ve Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Bileşenler	Cinsiyet	N	Mean Rank	Mann-Whitney U	z	p
SBBAE	Kadın	28	74.21	1.672.000	-3.803	.000
	Erkek	214	127.69			
	Toplam	242				p<.05
SBF	Kadın	28	73.20	1.643.500	-3.889	.000
	Erkek	214	127.82			
	Toplam	242				p<.05

Örneklemdaki okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği içerisinde yer alan SBBAE alt boyutu maddelerine vermiş oldukları cevapların toplam puanları ile cinsiyet durumu değişkeninde istatistiki açıdan anlamlı farklılığının belirlenmesi amacıyla yapılan Mann Whitney-U Testi sonucunda, SBBAE puanlarına oranla cinsiyet durum değişkeninin anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır (U=1672.000; z=-3.803; p<.05). Bu durumda istatistiki açıdan erkek yöneticilerin SBBAE alt boyutundan almış oldukları puanların (Mean Rank=127.69), kadın yöneticilerin puanlarına göre (Mean Rank=74.21) daha fazla olduğu ve bu bağlamda spor konusunda daha fazla farkındalıklarının olduğu söylenebilir.

Okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği içerisinde yer alan SBF alt boyutundaki maddelere vermiş oldukları cevapların toplam puanları ile cinsiyet durum değişkeninde istatistiki açıdan anlamlı farklılığının belirlenmesi amacıyla yapılan Mann Whitney-U Testi sonucunda, SBF puanlarına göre cinsiyet durumu değişkeninin anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir (U=1643.500; z=-3.889; p<.05). Bu bağlamda istatistiki

açından erkek yöneticilerin sosyal ve bireysel fayda alt boyutundan almış oldukları puanların (Mean Rank=127.82) kadın katılımcıların almış oldukları puanlara göre (Mean Rank=73.20) daha fazla olduğu ve bu bağlamda da spor konusunda daha fazla farkındalıklarının olduğu söylenebilir.

Şekil 9. Okul Yöneticilerin Cinsiyet Değişkenine Bağlı Olarak SBF İle SBBAE Puanlarına İlişkin Düzeyleri

Okul Yöneticilerinin SBF ile SBBAE puanları yaş durumu değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı farklılığının belirlenmesi amacıyla yapılan Mann Whitney-U Testi sonuçları Tablo 6’da sunulmuştur.

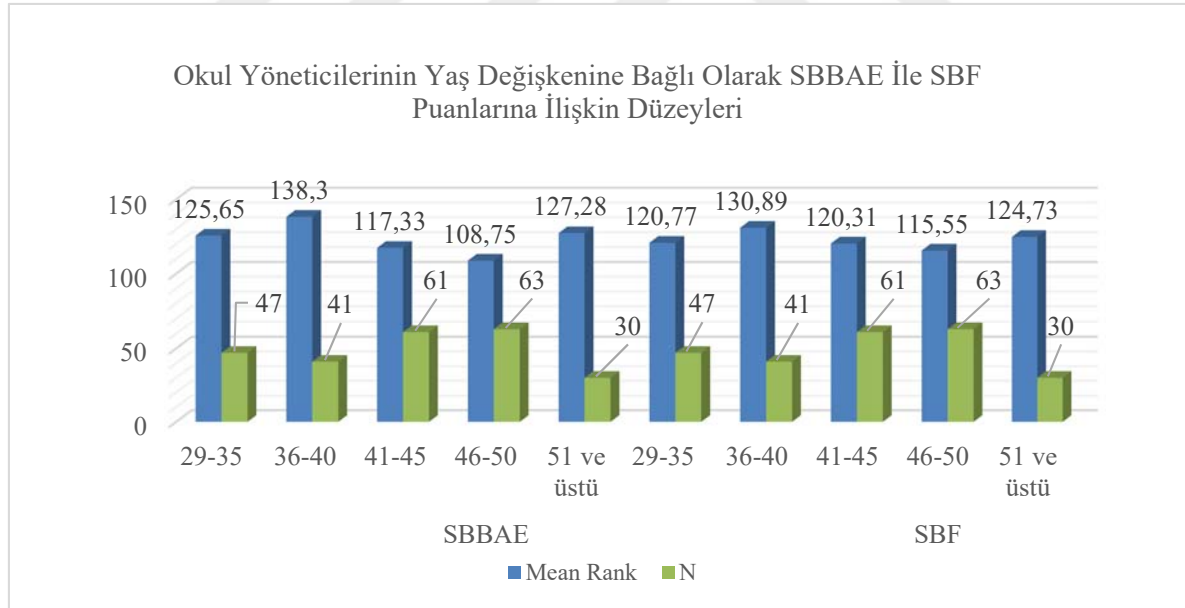
Tablo 6. Spor Farkındalık Ölçeği Alt Boyutlarının Okul Yöneticilerinin Yaşları Değişkeni İlişkisi ve Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Bileşenler	Yaş	N	Mean Rank	χ^2	df	p
SBBAE	29-35	47	125.65	5.043	4	.283
	36-40	41	138.30			
	41-45	61	117.33			
	46-50	63	108.75			
	51 ve üstü	30	127.28			
	Toplam	242				p>.05
SBF	29-35	47	120.77	1.284	4	.864
	36-40	41	130.89			
	41-45	61	120.31			
	46-50	63	115.55			
	51 ve üstü	30	124.73			
	Toplam	242				p>.05

Örneklemdaki okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği içerisinde yer alan SBBAE alt boyutu maddelerine vermiş oldukları cevapların toplam puanları ile yaş durum değişkeninin istatistiki açıdan anlamlı farklılığının belirlenmesi amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda, SBBAE puanlarının yaş durum değişkeninde anlamlı farklılık

olmadığı saptanmıştır [$\chi^2=5.043$; $sd=4$; $p>.05$]. Bu durumda istatistiki açıdan 36-40 yaş grubunda bulunan yöneticilerin spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme alt boyutundan almış oldukları puanların (Mean Rank=138.30) diğer yaş grubundaki yöneticilerin almış oldukları puanlara göre daha fazla olduğu ve bağlamda da spor farkındalıklarının daha fazla olduğu söylenebilir.

Okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği içerisinde yer alan sosyal ve bireysel fayda alt boyutundaki maddelere vermiş oldukları cevapların toplam puanı yaş durum değişkenine göre istatistiki olarak anlamlı farklılığının belirlenmesi amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda, sosyal ve bireysel fayda puanlarının anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır [$U=1643.500$; $z=-3.889$; $p>.05$]. Bu durumda istatistiki açıdan 36-40 yaş grubunda bulunan yöneticilerin SBF alt boyutundan almış oldukları puanların (Mean Rank=130.89) diğer yaş grubundaki yöneticilerin almış oldukları puanlara göre daha fazla olduğu görülmüştür. Bu bağlamda 36-40 yaş aralığında bulunan yöneticilerin diğer yaş gurubunda olan yöneticilere oranla spor farkındalıklarının daha fazla olduğu söylenebilir.

Şekil 10. Okul Yöneticilerin Yaş Değişkenine Bağlı Olarak SBF İle SBBAE Puanlarına İlişkin Düzeyleri.

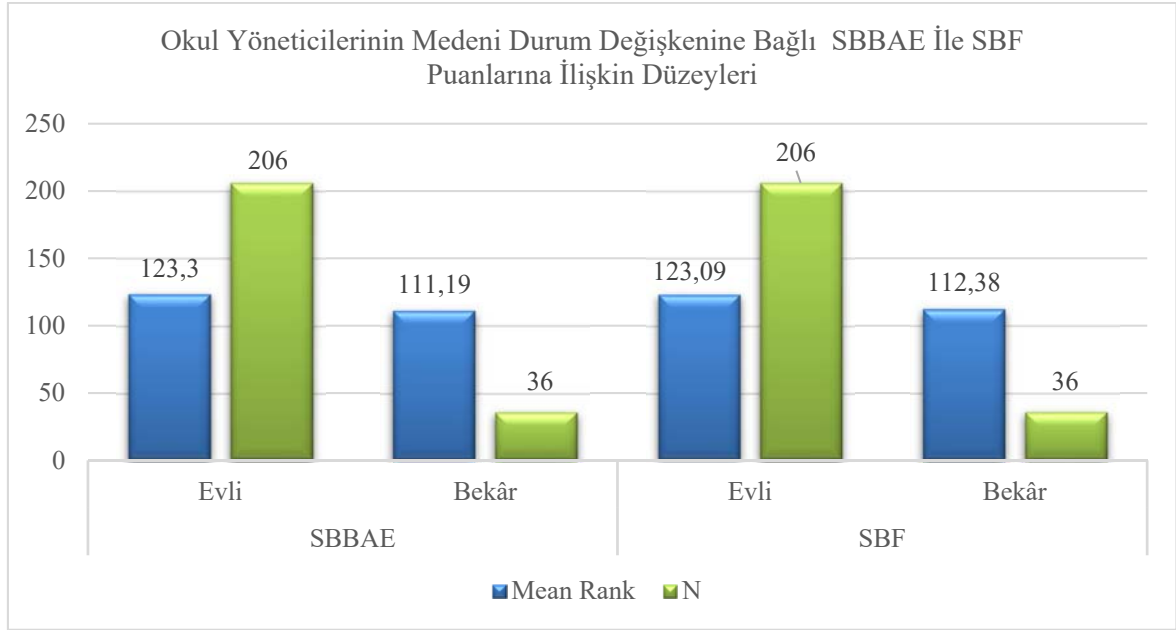
Okul Yöneticilerinin SBF ile SBBAE puanlarının medeni durum değişkeninin istatistiki açıdan anlamlı farklılığının belirlenmesi amacıyla yapılan Mann Whitney-U Testi sonucu Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Spor Farkındalık Ölçeği Alt Boyutlarının Okul Yöneticilerinin Medeni Durum Değişkeni İlişkisi ve Mann Whitney-U Testi Sonuçları

Bileşenler	Medeni durum	N	Mean Rank	Mann Whitney-U	z	p
SBBAE	Evli	206	123.30	3.337.000	-.958	.338
	Bekâr	36	111.19			
	Toplam	242				p>.05
SBF	Evli	206	123.09	3.379.500	-.849	.396
	Bekâr	36	112.38			
	Toplam	242				p>.05

Okul Yöneticilerinin Spor Farkındalığı Ölçeği alt boyutu içerisinde bulunan SBBAE puanlarının medeni durum değişkeninin istatistiki açıdan anlamlı farklılığının belirlenmesi amacıyla yapılan Mann Whitney-U Testi sonucunda, SBBAE puanının medeni durum değişkeni açısından anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür [$U=3337.000$; $z=-0.958$; $p>.05$]. Bu durumda istatistiki açıdan evlilerin SBBAE puanları (Mean Rank=123.30) bekârların SBBAE puanlarından (Mean Rank=111.19) daha fazla olduğu ve bu durumda da spor farkındalıklarının daha fazla olduğu söylenebilir.

Okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği alt boyutu içerisinde bulunan SBF puanlarının medeni durum değişkeninin istatistiki olarak anlamlı farklılığının belirlenmesi amacıyla yapılan Mann Whitney-U Testi sonucunda ise SBF puanlarının anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir [$U=3379.500$; $z=-0.849$; $p>.05$]. Evlilerin SBF puanları (Mean Rank=123.09) bekârların SBF puanlarından (Mean Rank=112.38) daha fazla puanda olduğu ve bu durumda evli yöneticilerin bekâr yöneticilere göre daha fazla spor farkındalıklarının olduğu söylenebilir.

Şekil 11. Okul Yöneticilerinin Medeni Durum Değişkenine Bağlı Olarak SBF İle SBBAE Puanlarına İlişkin Düzeyleri

Okul Yöneticilerinin SBF ile SBBAE puanlarının öğrenim durumu istatistiki olarak anlamlı farklılığının belirlenmesi amacıyla yapılan Mann Whitney-U Testi sonuçları Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Spor Farkındalık Ölçeği Alt Boyutlarının Okul Yöneticilerinin Öğrenim Durumu Değişkeni İlişkisi ve Mann Whitney-U Testi Sonuçları

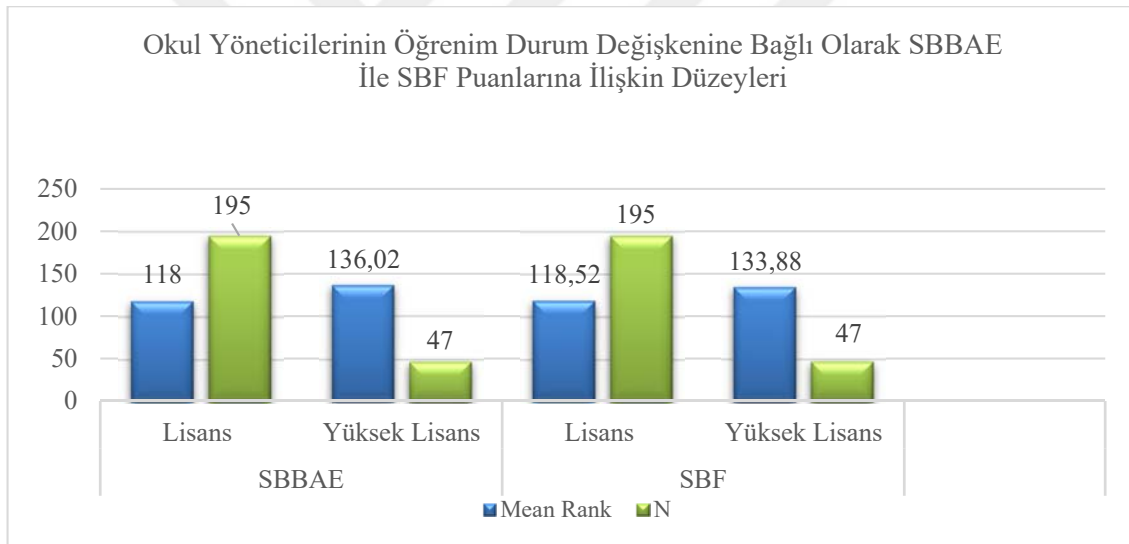
Bileşenler	Öğrenim Durumu	N	Mean Rank	Mann-Whitney U	z	p
SBBAE	Lisans	195	118.00	3.900.000	-1.585	.113
	Yüksek Lisans	47	136.02			
	Toplam	242				P>.05
SBF	Lisans	195	118.52	4.000.500	-1.353	.176
	Yüksek Lisans	47	133.88			
	Toplam	242				P>.05

Okul Yöneticilerinin Spor Farkındalığı Ölçeği alt boyutu içerisinde bulunan SBBAE puanlarının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür [$U=3900.000$; $z=-1.585$; $p>.05$]. Bu bağlamda istatistiki açıdan yüksek lisans mezunu yöneticilerin SBBAE alt boyutundan almış oldukları puanların (Mean Rank=136.02) lisans mezunu katılımcıların almış oldukları puanlara göre (Mean

Rank=118.00) yüksek lisans mezunu yöneticilerin spor konusunda daha fazla farkındalıklarının olduğu söylenebilir.

Okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği alt boyutu içerisinde bulunan SBF puanlarının eğitim durumu değişkeninin istatistiki açıdan anlamlı farklılığının belirlenmesi amacıyla yapılan Mann Whitney-U Testi sonucunda ise SBF puanlarının anlamlı farklılığın olmadığı belirlenmiştir [$U=4000.500$; $z=-1.353$; $p>.05$].

Bu bağlamda istatistiki açıdan yüksek lisans mezunu yöneticilerin SBF alt boyutundan almış oldukları puanların (Mean Rank=133.88) lisans mezunu katılımcıların almış oldukları puanlara göre (Mean Rank=118.52) daha fazla olduğu ve bu bağlamda da yüksek lisans mezunu yöneticilerin spor konusunda daha fazla farkındalıklarının olduğu söylenebilir.

Şekil 12. Okul Yöneticilerin Öğrenim Durumu Değişkenine Bağlı SBF İle SBBAE Puanlarına İlişkin Düzeyleri

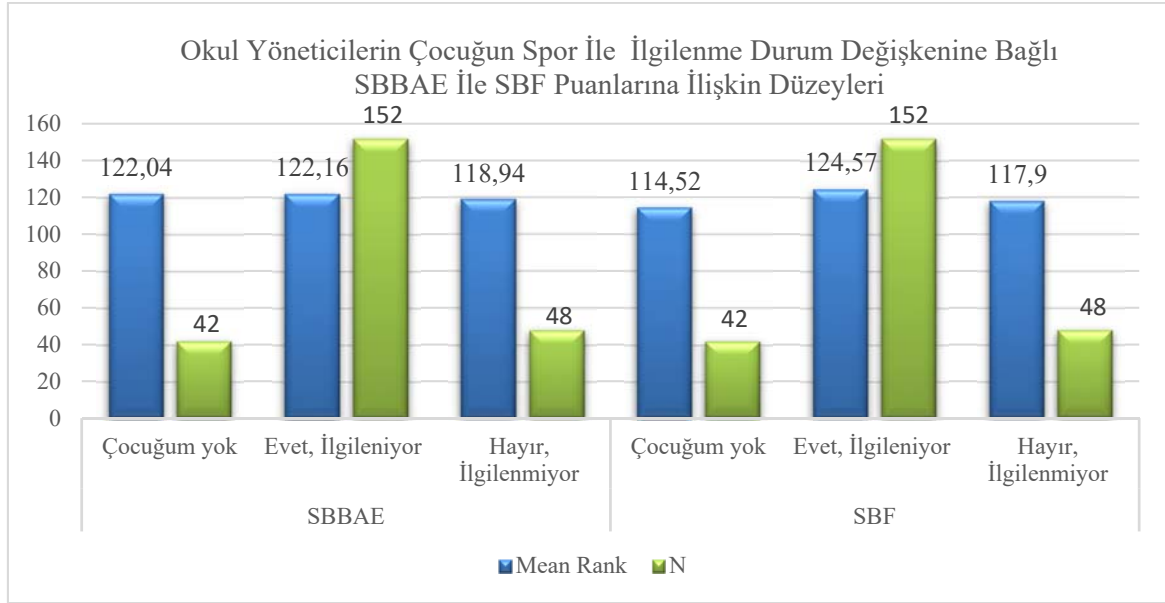
Okul Yöneticilerinin SBF ile SBBAE puanlarının çocuğun sporla ilgilenme durumunun istatistiki olarak anlamlı farklılığının belirlenmesi amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonuçları Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Spor Farkındalık Ölçeği Alt Boyutlarının Okul Yöneticilerinin Çocuklarının Sporla İlgilenme Durumu Değişkeni İlişkisi ve Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Bileşenler	Çocuğun Sporla İlgilenme Durumu	N	Mean Rank	χ^2	df	p
SBBAE	Çocuğum yok	42	122.04	.080	2	.961
	Evet, İlgileniyor	152	122.16			
	Hayır, İlgilenmiyor	48	118.94			
	Toplam	242				p>.05
SBF	Çocuğum yok	42	114.52	.839	2	.658
	Evet, İlgileniyor	152	124.57			
	Hayır, İlgilenmiyor	48	117.90			
	Toplam	242				p>.05

Okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği alt boyutu içerisinde bulunan SBBAE puanlarının yönetici çocuklarının sporla ilgilenme durumuna göre istatistiki olarak anlamlı farklılığının belirlenmesi amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi onucunda, SBBAE puanlarının çocuğun sporla ilgilenme durumuna göre anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir [$\chi^2=0.080$; sd=2; $p>.05$]. Bu durumda istatistiki açıdan çocuğu sporla ilgilenen okul yöneticilerinin SBBAE puanları (Mean Rank=122.16) çocuğu sporla ilgilenmeyen okul yöneticilerinin almış olduğu puanlara (Mean Rank=118.94) göre daha fazla olduğu ve bu durumda da daha fazla spor farkındalığına sahip oldukları söylenebilir.

Okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği alt boyutu içerisinde bulunan SBF puanlarının çocuğunun spor ile ilgilenme durumuna göre istatistiki açıdan anlamlı farklılığının belirlenmesi amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda, SBF puanlarının anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür [$\chi^2=0.839$; sd=2; $p>.05$]. Çocuğu sporla ilgilenen okul yöneticilerinin SBF puanları (Mean Rank=124.57) çocuğu olmayan okul yöneticilerinin almış oldukları puanlara (Mean Rank=114.52) göre daha fazla olduğu ve bu durumda da daha fazla spor farkındalıklarının olduğu söylenebilir.

Şekil 13. Okul Yöneticilerin Çocuğunuzun Spor İle İlgilenme Durum Değişkenine Bağlı Olarak SBF İle SBBAE Puanlarına İlişkin Düzeyleri

Okul Yöneticilerinin SBF ile SBBAE puanlarının çocuğun spor ile ilgilenme durumu değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı farklılığının belirlenmesi amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi ve Bonferroni sonuçları Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10. Spor Farkındalık Ölçeği Alt Boyutlarının Okul Yöneticilerinin Sporla İlişki Durumu Değişkeni İlişkisi ve Kruskal Wallis-H Testi ile Bonferroni Testi Sonuçları

Sporla İlişki Durumu	N	Mean Rank	x ²	df	p	Bonferroni			
						Gru p	p	Grup	p
SBBAE	1-Sporla ilişkim yok	29	48.758	3	.00	1-2	.000	2-3	.004
	2-Aktif katılımcıyım	37	109.012			1-3	.000	2-4	.660
	3-Pasif izleyiciyim	80	135.864			1-4	.000	3-4	.010
	4-Katılımcı ve İzleyiciyim	96	148.343						
	Toplam	242			p<.05				p<.008
SBF	1-Sporla ilişkim yok	29	53.362	3	.00	1-2	.000	2-3	.054
	2-Aktif katılımcıyım	37	142.851			1-3	.000	2-4	.349
	3-Pasif izleyiciyim	80	103.943			1-4	.000	3-4	.029
	4- Katılımcı ve İzleyiciyim	96	148.484						
	Toplam	242			p<.05				p<.008

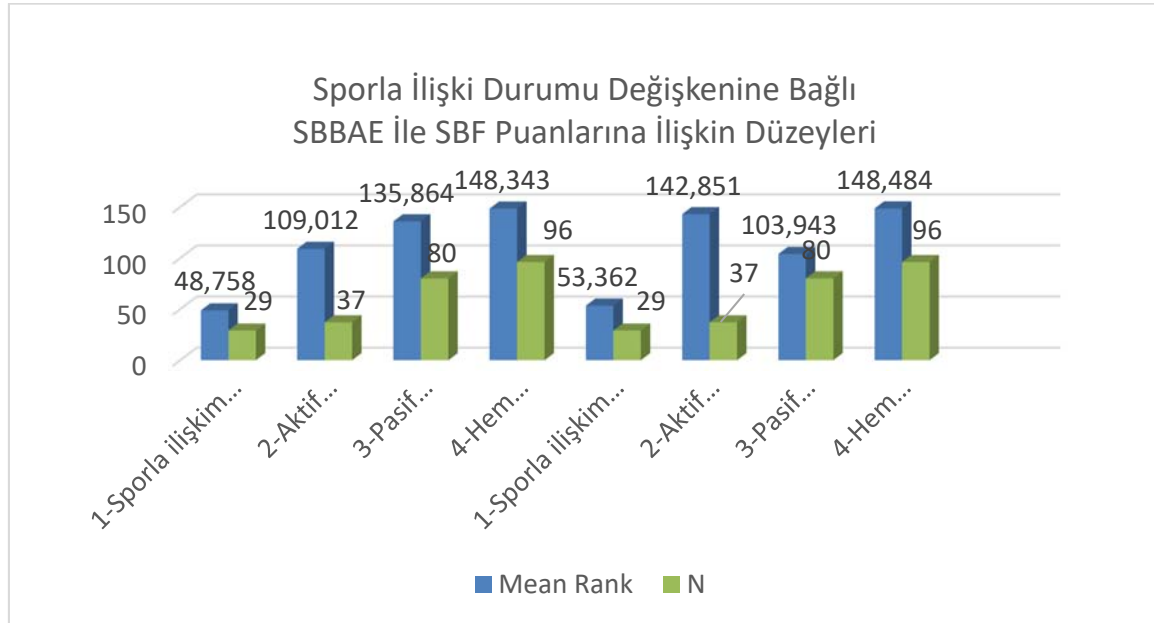
Örneklemdaki okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği içerisinde yer alan SBBAE alt boyutu maddesine vermiş oldukları cevapların toplam puanları ile spor algı

durumlarına göre istatistiki açıdan anlamlı farklılığının belirlenmesi amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda, SBBAE puanlarının spor algı değişkenine göre anlamlı farklılığın olduğu saptanmıştır [$\chi^2=49.585$; $df=3$; $p<.05$].

Anlamlı farklılıkları bulunan boyutların ikili karşılaştırılmaları yapıldığında Bonferroni düzeltmesi testi sonucunda SBBAE boyutunun sıra ortalamalarına bakıldığında; aktif olarak spor ile ilgilenen (1-2), pasif izleyici olarak ilgilenen (1-3), katılımcı ve izleyici olarak spor ile ilgilenen (1-4) yöneticilerin sporla ilişkisi olmayanlara göre daha fazla spor farkındalıklarının olduğu söylenebilir.

Örneklemdaki okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği içerisinde yer alan SBF alt boyutundaki maddelere vermiş oldukları cevapların toplam puanları ile spor algı durumlarına göre istatistiki açıdan anlamlı farklılığının belirlenmesi amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda, SBF puanlarının spor algı değişkenine göre anlamlı farklılığın olduğu saptanmıştır [$\chi^2=50.372$; $df=3$; $p<.05$].

Anlamlı farklılıkları bulunan boyutların ikili karşılaştırılmaları yapıldığında Bonferroni düzeltmesi testi sonucunda SBF alt boyutu sıra ortalamalarına bakıldığında; aktif olarak spor ile ilgilenen (1-2), pasif izleyici olarak ilgilenen (1-3), katılımcı ve izleyici olarak spor ile ilgilenen (1-4) yöneticilerin sporla ilişkisi olmayanlara göre daha fazla farkındalıklarının olduğu belirlenmiştir.

Şekil 14. Okul Yöneticilerin Sporla İlişki Durumu Değişkenine Bağlı Olarak SBF İle SBBAE Puanlarına İlişkin Düzeyleri

Okul Yöneticilerinin SBF ile SBBAE puanlarının okulda beden eğitimi öğretmeni durum değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı farklılığının belirlenmesi amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonuçları Tablo 11’de sunulmuştur.

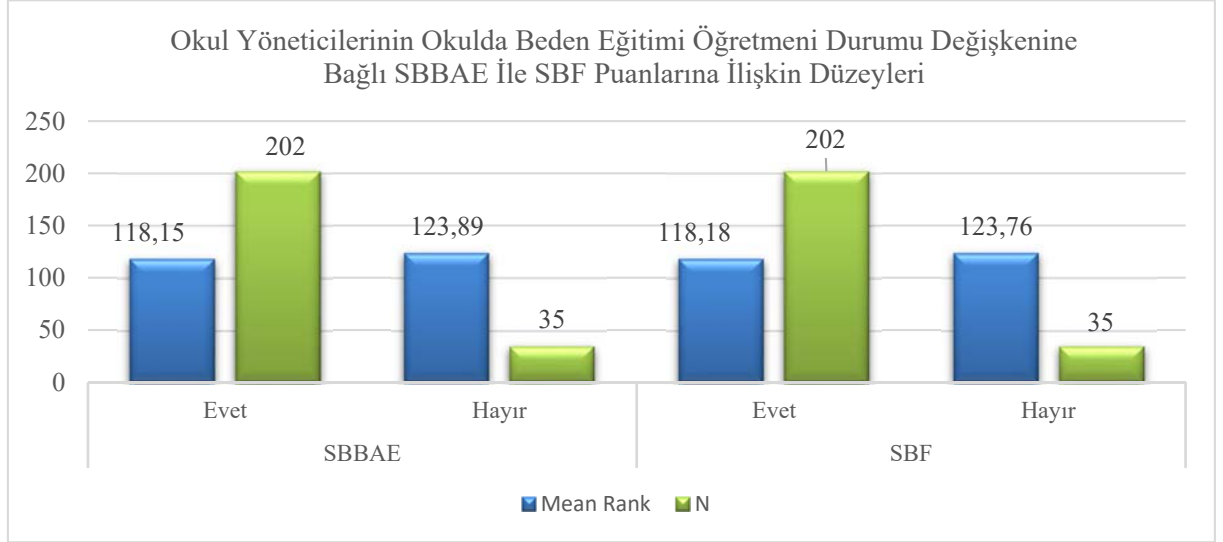
Tablo 11. Spor Farkındalık Ölçeği Alt Boyutlarının Okul Yöneticilerinin Okulda Beden Eğitimi Öğretmeni Durumu Değişkeni İlişkisi ve Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Bileşenler	Okulunuzda Beden Eğitimi Öğretmeni Var mı?	N	Mean Rank	χ^2	df	p
SBBAE	Evet	202	118.15	.209	1	.648
	Hayır	35	123.89			
	Toplam	242				p>.05
SBF	Evet	202	118.18	.198	1	.656
	Hayır	35	123.76			
	Toplam	242				p>.05

Okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği alt boyutu içerisinde bulunan SBBAE puanlarının okulda beden eğitimi öğretmeni durumunun istatistiki açıdan anlamlı farklılığın belirlenmesi amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda, SBBAE puanlarının okulda beden eğitimi öğretmeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir [$\chi^2=0.209$; sd=1; p>.05]. Bu durumda istatistiki açıdan okulunda beden eğitimi öğretmeni bulunmayan okul yöneticilerinin SBBAE puanları (Mean Rank=123.89) okulunda beden eğitimi öğretmeni bulunan okul yöneticilerinin almış olduğu puanlardan (Mean Rank=118.15) daha fazla olduğu ve bu durumda da daha fazla spor farkındalıklarının olduğu söylenebilir.

Okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği alt boyutu içerisinde bulunan SBF puanlarının okulda beden eğitimi öğretmeni durumu istatistiki açıdan anlamlı farklılığın belirlenmesi amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda ise SBF puanlarının anlamlı bir farklılığının olmadığı belirlenmiştir [$\chi^2=.198$; sd=1; p>.05]. Okulunda beden eğitimi öğretmeni bulunmayan okul yöneticilerinin SBF puanlarının (Mean Rank=123.76) okulunda beden eğitimi öğretmeni bulunan okul yöneticilerinin puanlarına (Mean

Rank=118.18) göre daha fazla olduğu ve bu durumda da daha fazla spor farkındalığı içerisinde oldukları söylenebilir.

Şekil 15. Okul Yöneticilerin Okulunda Beden Eğitimi Öğretmeni Durumu Değişkenine Bağlı Olarak SBF İle SBBAE Puanlarına İlişkin Düzeyleri

Okul yöneticilerinin SBF ile SBBAE puanlarının federasyon faaliyetleri durum değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı farklılığın belirlenmesi amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi ve Bonferroni testi sonuçları Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12. Spor Farkındalık Ölçeği Alt Boyutlarının Okul Yöneticilerinin Federasyon Faaliyetlerine Katılım Durumu Değişkeni İlişkisi ve Kruskal Wallis-H Testi, Bonferroni Testi Sonuçları

Bileşenler	Federasyon Faaliyetlerine Katılım Sayı Durumu	N	Mean Rank	X2	df	p	Bonferroni			
							Grup	p	Grup	p
SBBAE	1 takım ile katılım	58	102.08				1-2	.156	2-4	.045
	2 takım ile katılım	46	130.8				1-3	.078	2-5	.146
	3 takım ile katılım	39	129.85	20.714	4	.00	1-4	.620	3-4	.019
	4 takım ile katılım	27	81.41				1-5	.005	3-5	.010
	5 takım ile katılım	72	141.72				2-3	.551	4-5	.010
	Toplam	242				p<.05				p<.005
SBF	1 takım ile katılım	58	104.39				1-2	.045	2-4	.001
	2 takım ile katılım	46	90.61				1-3	.055	2-5	.349
	3 takım ile katılım	39	122.82	14.955	4	.05	1-4	.290	3-4	.005
	4 takım ile katılım	27	131.49				1-5	.002	3-5	.375
	5 takım ile katılım	72	140.62				2-3	.961	4-5	.000
	Toplam	242				p<.05				p<.005

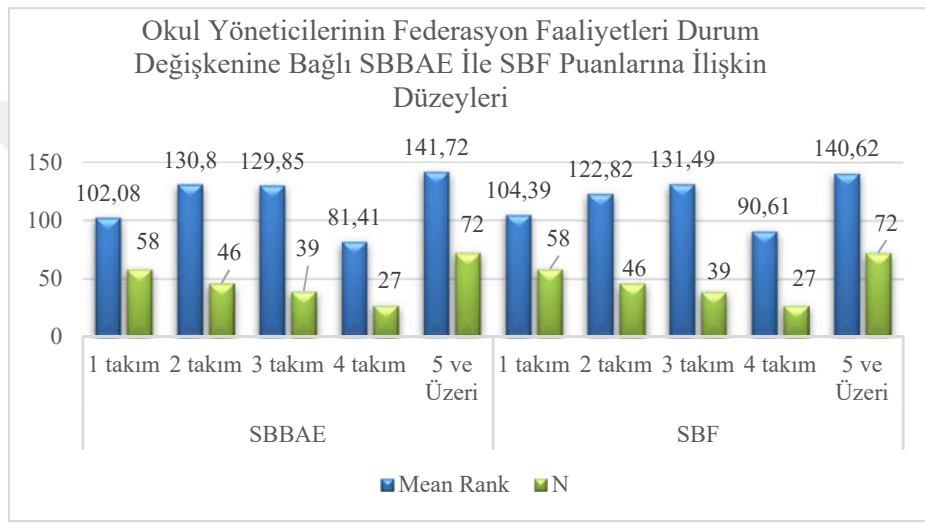
Örneklemdaki okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği içerisinde yer alan SBBAE alt boyutundaki maddelerine vermiş oldukları cevapların toplam puanları ile federasyon faaliyetlerine katılım sayılarının durumlarına göre istatistiki açıdan anlamlı farklılığının belirlenmesi amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda, SBBAE puanlarının federasyon faaliyetlerine katılım sayı durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olduğu Sporla ilgili kurumların işlevlerini temel düzeyde bilirim saptanmıştır [$\chi^2=20.714$; $df=4$; $p<.05$].

Anlamlı farklılıkları olan boyutların ikili karşılaştırmaları yapıldığında Bonferroni düzeltmesi testi sonucunda SBBAE boyutunda sıra ortalamalarına bakıldığında; müsabakalara beş ve üzeri takım ile katılım sağlayan okul yöneticilerinin daha az sayıdaki takım ile katılım sağlayan okul yöneticilerine göre daha fazla puanla spor farkındalıklarının olduğu saptanmıştır.

Örneklemdaki okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği içerisinde yer alan SBF alt boyutundaki maddelere vermiş oldukları cevapların toplam puanları ile federasyon faaliyetlerine katılım sayılarının durumlarına göre istatistiki açıdan anlamlı farklılığın belirlenmesi amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda, SBF puanlarının

federasyon faaliyetlerine katılım sayı durumlarına göre anlamlı bir farklılığın olduğu saptanmıştır [$\chi^2=14.95$; $df=4$; $p<.05$].

Anlamlı farklılıkları bulunan boyutların ikili karşılaştırılmaları yapıldığında Bonferroni düzeltmesi testi sonucuna göre SBF alt boyutu sıra ortalamalarına bakıldığında; fazla takım ile bu organizasyonlara katılım sağlayan okul yöneticilerinin daha az sayıda katılım sağlayan okul yöneticilerine göre daha fazla spor farkındalığı içerisinde oldukları söylenebilir.

Şekil 16. Okul Yöneticilerin Federasyon Faaliyetleri Durum Değişkenine Bağlı Olarak SBF İle SBBAE Puanlarına İlişkin Düzeyleri

5. TARTIŞMA

Araştırmada 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde farklı ilk ve ortaöğretim devlet okullarında görevli yöneticilerin (okul müdür ve okul müdür yardımcıları) spora yönelik farkındalık düzeylerinin incelenmesi sonucunda;

1. Araştırmanın örneklemdaki okul yöneticilerinin spor farkındalıkları ölçeği kapsamında bulunan, SBBAE alt boyutu maddelerine vermiş oldukları yanıtlardan hareketle; SBBAE alt boyutunun geneline orta üstü düzeyde farkındalık düzeylerinin olduğu görülmüştür. Bu durumda “okul yöneticilerinin spora yönelik farkındalık ölçeğinin SBBAE alt boyutuna göre algı durumları düşük düzeydedir” hipotezimiz reddedilmiştir.

Sporla ilgili kurumların işlevlerini temel düzeyde bilirim aileler ile birlikte okullardaki eğitim süreci; çocuklara, gençlere spor alışkanlığı kazandırma ve spora yönlendirme eğiliminde olmalıdır. Hareketsiz yaşam tarzının sağlık sorunlarına neden olduğundan, ilk önce çocuklarda hareketsiz yaşam tarzının ortadan kaldırılması gereklidir (Hekim, 2016). Bu minvalde sporun, bireylerin gelişiminde önemli bir rolü vardır. Aileler ve okullar çocukları ve gençleri küçük yaşlardan itibaren spora yönlendirmeleri gerektiği söylenebilir. Bireylerin spor alışkanlığı kazanması ve bu alışkanlığın devamlılık haline getirilebilmesi gençlerin ve çocukların geleceği açısından en önemli yatırımlardan biri olarak görülmeli hatta devlet politikası haline getirilmelidir. Çünkü sağlıklı bir toplumun en iyi göstergesi o toplumu oluşturan insanlardır. Aile, antrenör ve öğretmenlerin desteğiyle sağlıklı bir nesil için fiziksel aktiviteye yönelik farkındalık geliştirerek spor faaliyetlerini gerçekleştirebilecekleri bir ortam yaratmak, sağlıklı bireylerin yetiştirilebilmesine katkı sağlayacaktır (Ayan, 2016).

Çocukların sevdikleri spor dallarında uzmanlaşmalı, spor yapmaya ve spora devam etme imkânları sağlanmalıdır. Bu dönemde fiziksel aktivite ve spor yapmak, kişisel gelişim açısından önemli rol oynamaktadır. Bu kazanımları okul döneminde kazanmaları önemlidir. Bu kazanımlar sayesinde spor sadece fiziksel sağlık için değil, ayrıca sosyal ve psikolojik sağlığın da geliştirilmesinde yardımcı bir etken olduğunu görmeleri açısından önemlidir (Eime ve ark., 2013).

Spor yapanların yaptıkları fiziksel aktiviteyi bir meslekten ziyade rekreasyonel bir etkinlik olarak görebilirler. Sporun bireylerin sosyal statüsünden ziyade; sağlık ve kişisel

gelişimi artırıcı yönüyle bireylerin sosyalleşme sürecini pozitif yönde etkilediği görülmektedir (Filiz, 2010).

Spor teknolojik imkânların yardımıyla web erişiminin olduğu her yerden kitlelere direkt servis edilebilmekte, istenen sportif faaliyetler canlı olarak takip edilebilir olmasına karşın SBBAE alt boyutunda “*Spor medyasını günlük olarak takip etmeye çalışırım*” maddesine katılımın en az olduğu görülmektedir. Bu durum ülkemizdeki spor bilincinin yeterli seviyede olmaması ve spor medyasının çoğunlukla futbol ağırlıklı haber yapması ve konuyu bu alanda programlamasından kaynaklı olduğu söylenebilir. Sporcular günümüzde camia tarafından en çok tanınan kişiler haline gelmiştir (Çaha, 1999). Ayrıca spor ve sportif faaliyetler sadece spor yapanlar için değil izleyiciler içinde de önemli bir sohbet konusunu da oluşturmaktadır.

Çelik (2016), yapmış olduğu “Federasyonların yönetsel sorunlarının yönetici perspektifinden değerlendirilmesi” çalışmasında sporunun problemlerinden birinin de spor bilincinin olmadığını belirtmektedir. İmamoğlu ve Şahin (2011), yapmış oldukları çalışmada ise sporun en önemli sorunlarından birinin spor bilincinin yeterli düzeyde olmadığını ifade etmeleri araştırmamızın bu bulgusuyla paralellik göstermektedir.

2. Örneklemdeki okul yöneticilerinin spor farkındalıkları ölçeği kapsamında bulunan, SBF alt boyutu maddelerine vermiş oldukları yanıtlardan hareketle; SBF alt boyutunun geneline orta üstü düzeyde farkındalık düzeylerinin olduğu görülmüştür. Bu durumda “okul yöneticilerinin spora yönelik farkındalık ölçeğinin SBF alt boyutuna göre algı durumları düşük düzeydedir” hipotezimiz reddedilmiştir.

Ölçek maddelerine tek tek bakıldığında ise yöneticilerin, “*Sporun, insanın sosyalleşmesine katkı sağladığını düşünürüm*” maddesinin genel aritmetik ortalamalarına bakıldığında katılımın en yüksek düzeyde, “*Halka açık olan spor etkinliklerine katılmaya çalışırım*” maddesine ise düşük puanda orta düzeyde farkındalık algılarının gerçekleştiği görülmektedir. Ayrıca ölçeğin SBF alt boyutundaki maddelerinin genel aritmetik puanlarına bakıldığında katılımcıların; “*Spor farklı kültürden insanların kaynaşmalarını sağlayan bir araçtır*”, “*Sporun insanın sosyalleşmesine katkı sağladığını düşünürüm*” maddelerine üst düzeyde katılım sağladıkları saptanmıştır. İnsanlar kendilerine kimlik bulmak amacıyla spora ilgi duymaktadırlar. Sporu yaşamlarının bir parçası olarak gören toplumların spora perspektif ve spor politikaları sporun gelişip yayılması ve sporda başarıya ulaşma konusunda önemli görev üstlenmektedir.

Bir diğerk açıdan sosyal ve bireysel fayda (SBF) alt boyutunda, “*Halka açık olan spor etkinliklerine katılmaya çalışırım*” ölçek maddesine katılımın ise en az düzeyde gerçekleştiğı görölmüşür. Spor yapan bireylerin evlerinin spor merkezlerine olan uzaklığı, halka açık spor merkezlerine ulaşım ve spor merkezinin yeri bireylerin spora yönelmesindeki en büyük sorunlar arasında gösterilebilir. Açık alan sportif rekreasyon faaliyetleri kent merkezlerine yenilikçi bir yaklaşım: millet bahçeleri adlı çalışmada millet bahçelerinde vatandaşlara sunulan her kesime hitap edecek hizmet çeşitliliğı, boş zamanları değerlendirmelerine önemli katkılar sağlayacak olup, kolay ulaşılabilirlik ile ulaşım eksikliğinin kaldırılması hedeflenmesi, toplumun halka açık rekreasyon alanları hakkında daha fazla bilinçlendirilmesi sayesinde topluma önemli kazanımlar sağlayacağı düşünülmektedir (Aydın ve Birol, 2019).

Günümüz çalışma ortamının yorucu, yıpratıcı, yoğun ve stresli temposu insanların kendilerine ayırdıkları zamanı kısıtlamaktadır. İnsanlar sosyal çevreleri tarafından spora yönlendirilmedikleri sürece spor ve veya sportif etkinliklere vakit ayırmamaktadır. Son yıllarda sayısı artan spor salonlarına ilginin yüksek olduğu görünse de bu durumun spor salonlarının uzun süreli üyelikler satarak gerçekleştiğı söylenebilir. Buna karşın spor salonlarına katılım sağlayan üyelerin devamlılık konusunda düzenli olmadıkları görölmektedir. Literatürde spor farkındalığı ile ilgili meydana getirilen araştırmalara bakıldığında Uyar (2019), tarafından yapılan toplumun spor farkındalıklarının değerlendirilmesi çalışması ile çalışmamızın bulguları benzerlik göstermektedir.

3. Araştırmada okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeğı alt boyutlarından SBBAE ile SBF alt boyutlarından hissettikleri farkındalık durumlarının cinsiyet değişkenine bağılı olarak istatistiki durumları bakımından anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir. Bu durumda “cinsiyet durum değişkenine göre okul yöneticilerinin spora yönelik farkındalık ölçeğinin tüm alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık yoktur” hipotezimiz reddedilmiştir.

Ölçek geneline bakıldığında her iki alt boyuttaki puanlar kapsamında erkek yöneticilerin spor farkındalığı kadın yöneticilere göre yüksek düzeyde çıkmıştır. Erkek yöneticilerin spor farkındalıklarının kadın yöneticilere oranla daha yüksek olması, her dönemde toplumsal açıdan sporun tüm alanlarında erkeklerin hâkimiyetinin kadınlardan daha çok olduğundan kaynaklandığı söylene bilir. Spor, geleneksel olarak erkek etkinliğı olarak görölüp, sportif performans durumunun erkeklikle eş değer olarak

benimsenmektedir (Koca, 2005). Bu nedenle sporun bir erkek etkinliği olarak benimsetilmiş toplumumuzda sporculuk mesleği kadınlardan çok erkelere benimsenmiş meslek gruplarından sayılabilmektedir. Sporun bir erkek etkinliği olarak benimsenmiş toplumumuzun spor örgütlenmesine de yansıdığı söylenebilir. Koca (2011), tarafından 268 kişi üzerinde yapılan çalışmada spor müesseselerinin yönetim kademelerinde kadınların temsil oranlarının orta ve üst düzey yöneticilerin Spor Federasyonlarında % 4.2'sinin, Gençlik ve Spor Bakanlığı teşkilatında % 4.3'ünün, oluşturduğunu ifade etmesi kadınların bu alanda kendilerine çok az yer bulduğu görölmektedir. Bu minvalde yapılan araştırmalarda kadınların yöneticilik alanında çok fazla yer almadığı söylenebilir. Kalkınma Göstergeleri 2010-2018 Raporu'na göre Türkiye genelinde kadın idareci payı %14,4 olarak erkek yönetici sayısından az olduğu ifade edilmektedir (www.tuik.gov.tr).

Konu ile ilgili yapılan araştırmalara bakıldığında; Kangalgil vd., (2006) erkek ve kadınların spora yönelik tutumlarını inceleyen araştırmasında erkeklerin spora yönelik tutumlarının kadınlara oranla daha fazla olduğunu belirtmektedirler. Varol ve arkadaşları (2017) tarafından Bartın Üniversitesi öğrencilerin spora yönelik tutumlarının belirlenmesi için 573 katılımcıya yapılan araştırmada; erkek öğrencilerin aktif spor yapma, spora ilgi duyma ve sporla yaşama düzeylerinin, kadın öğrencilere oranla daha fazla olduğu görölmüştür. Kadınların spor etkinliklerine katılımları ve okul yöneticilerinin spora yönelik tutumlarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi için 125 okul yöneticisine yapılan çalışmada, sporla yaşam, spora ilgi duyma, aktif spor yapmaya yönelik özelliklerin hepsinde erkek yöneticilerin tutumlarının kadın yöneticilere oranla daha fazla olduğu görölmüştür (Gökdağ, 2018). Buna karşın Özkan (2018) tarafından yöneticilerin işyeri rekreasyon farkındalık algılarının ve etkinliklere katılımlarının incelenmesi konulu yapmış olduğu çalışmasında ise kadın yöneticilerin erkek yöneticilere oranla daha fazla farkındalık algısına sahip olduğunu belirtmiştir. Akbulut (2020) tarafından Gençlik ve spor il müdürlüğu çalışanlarının rekreatif etkinliklere katılımını kolaylaştıran faktörlerin ve iş yeri rekreasyon farkındalıklarının incelenmesine yönelik yapmış olduğu araştırmada erkek ve kadın yöneticilerin rekreatif faaliyetleri yapan personeli algılama ve fark etme düzeyleri arasında anlamlı farklılıkların olmadığı sonucuna ulaştığı görölmektedir. Bu sonuç araştırmamızın bu bulgusuyla paralellik göstermektedir.

4. Araştırmada okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği alt boyutlarından SBBAE ile SBF alt boyutlarından hissettikleri farkındalık durumlarının yaş değişkenine

bağlı olarak istatistiki durumları bakımından anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir. Bu durumda “yaş durum değişkenine göre okul yöneticilerinin spora yönelik farkındalık ölçeğinin tüm alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık yoktur” hipotezimiz kabul edilmiştir.

Alt boyutlara bakıldığında her iki alt boyutta yer alan 36-40 aralığında olan okul yöneticilerinin spor farkındalık puanları, öteki yaş gruplarından daha fazla olduğu görülmektedir. Ayrıca yaş guruplarına bakıldığında 46-50 yaş aralığında olan yöneticilerin en az puanda yer aldıkları söylenebilir. Bu durum yaş ilerledikçe spor farkındalığının azaldığı şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca bu durum, okul yöneticilerinin oldukları yaşla alakalı olabileceği gibi çevrelerindeki spor konusundaki yaşantı ve paylaşımlarının yoğun olmasından kaynaklı olabileceği de söylenebilir. Milli Eğitim Bakanlığının 2023 vizyon belgesine göre ilk atamaların ağırlıklı olarak yeni mezun veya ilk üç yılda öğretmenliğe atandıkları şeklindedir. Dolayısıyla bu durum çalışmamızda çıkan sonuçlarla örtüşmektedir.

Konu ile ilgili bazı çalışmalara bakıldığında Yılmaz, (2020)’ın ortaokul yöneticilerinin rekreasyon farkındalık algı düzeylerinin incelenmesi araştırmasında yöneticilerin yaşları arasında çok belirgin farklılıklar görülmemiş ve sportif rekreasyon faaliyetlerinde öğretmenlerin algılama yönünde farklılıklarının olmadığını belirttiği görülmektedir.

Miller ve arkadaşları (2017) 234 yetişkin birey üzerine yapmış oldukları çalışmada gençlikte kazanılan spor tecrübesiyle, yetişkinlikteki spor davranışları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmada, gençlikte yapılan spor, yetişkinlikte fiziksel aktivite yapma oranını artırdığı ve pozitif ilişki olduğu bulgusuna ulaştığı görülmüştür. Günümüz gençlerinin, geleceğin yetişkinleri olacağını düşünürsek, spor farkındalıklarının gelecekteki yetişkinlerin daha fazla olabileceğini söyleyebiliriz. Küçük yaşlarda kazanılan spor bilgisi ve alışkanlıkların yetişkinlikte de devam etme olasılığının olduğu, bu sebeple erken yaşlarda alınan spor eğitiminin ilerleyen yaşlarda spor farkındalığı üzerinde etkisinin olduğu söylenebilir (Ergül ve ark.,2016). Literatürde konu ile ilgili bazı araştırmalarda Akbulut ve arkadaşlarının (2016) ve Özkan (2018)’nın rekreatif araştırmalar üzerine yaptıkları araştırmalarda katılımcıların yaş değişkenine göre farkındalık durumları arasında istatistiki durumları bakımından anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir. Buna rağmen Siyahtaş ve arkadaşlarının (2018), rekreatif

faaliyetler üzerine yapmış oldukları çalışmada katılımcıların yaş değişkenine göre farkındalık durumları arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farkın olduğunu belirledikleri görülmüştür.

5. Araştırmada okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği alt boyutlarından SBBAE ile SBF alt boyutlarından hissettikleri farkındalık durumlarının medeni durum değişkenine bağlı olarak istatistiki durumları bakımından anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir. Bu durumda “medeni durum değişkenine göre okul yöneticilerinin spora yönelik farkındalık ölçeğinin tüm alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık yoktur” hipotezimiz kabul edilmiştir.

Ölçeğin geneline bakıldığında, SBBAE ve SBF alt boyutlarında, evli olan okul yöneticilerinin spor farkındalıklarının, bekâr okul yöneticilerine oranla daha yüksek puanda algı durumlarının olduğu görülmektedir. Evlilerin spor farkındalığının bekârlardan daha yüksek olmasının nedeni çocuk sahibi olmaları ve çocuklarının sağlıklı ve sosyal yönde yetişmelerini sağlamak için spora teşvik ettikleri, çocuklarının spor bilinci kazanmalarını sağlamaya çalıştıklarından kaynaklandığı söylenebilir.

Konu ile ilgili literatüre bakıldığında Ardahan (2012)’nın yapmış olduğu araştırmada Antalya şehir merkezinde yaşayan bireylerden oluşan rekreatif spor etkinliklerine katılım sağlayan bireylerin etkinliklere katılım nedenlerinin, medeni durum değişkeni açısından incelendiğinde bekâr bireylerin evli bireylere göre daha fazla sosyal/eğlence, dış görünüş ve beceri gelişimleri için spora katıldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum katılımcıların farklı alanlarda da olsa spor hakkında farkındalıklarının olduğu şeklinde yorumlanabilir.

6. Araştırmada örneklemdeki okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği alt boyutlarından SBBAE ile SBF alt boyutlarından hissettikleri farkındalık durumlarının öğrenim durum değişkenine bağlı olarak istatistiki durumları bakımından anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir. Bu durumda “öğrenim durumu değişkenine göre okul yöneticilerinin spora yönelik farkındalık ölçeğinin tüm alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık yoktur” hipotezimiz kabul edilmiştir.

Bu durumda SBBAE ve SBF alt boyutlarına bakıldığında öğrenim durumu yüksek lisans mezunu olan okul yöneticilerinin lisans mezunu olan yöneticilere oranla daha fazla spor farkındalığı içerisinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenim durumu seviyesi

arttıkça spor farkındalığının da arttığı söylenebilir. İnsanın niteliklerini arttırarak, sosyal hayatta ve üretimde daha başarılı hale gelmesi eğitim-öğretim ile mümkün olur (Ünlütepe, 2000). Spor, bireyin, fizyolojik, sosyo-psikolojik gelişiminde büyük bir etkidir. Spor ve eğitim birbirini destekler ve birbirinden beslenir yani spor ve eğitim iç içedir. Bu bağlamda eğitim ve spor farkındalığı doğru orantılı olduğu söylenebilir.

Konu ile ilgili bazı araştırmalara bakıldığında, öğrenim durumu ve spor farkındalığı ile ilgili birbirleri ile bağlantılı çalışmalara rastlamak mümkündür. Toplumsal tabaka farklılıklarının spora yansıyan neticelerini belirlenmesi için Akkaya ve Kaplan (2013), tarafından 150 kişiye yapılan araştırmada, öğretim düzeyi arttıkça, spora katılımın ve ilginin de arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Ortaöğretimde okuyan sporcu öğrencilerin kış sporlarına yönelik farkındalık düzeylerinin değerlendirilmesi amacıyla Eski (2010), tarafından 656 katılımcı üzerine yapılan araştırmada, babası ilköğretim mezunu olan sporcu öğrencilere göre, babası yükseköğretim mezunu olan sporcu öğrencilerin kış sporlarına yönelik farkındalıklarının daha yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir. Antrenörlerinin olimpiyat oyunları hakkındaki farkındalık düzeylerinin belirlenmesi için Şentuna (2013), tarafından 283 katılımcı üzerine yapılan araştırmada, antrenörlerin modern olimpiyat farkındalıklarının öğrenim düzeyine göre farklılaşmadığı sonucuna varılmıştır. Üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinlikler konusundaki farkındalıklarının araştırılması için Ekinci (2017), tarafından 939 kişiye yaptığı çalışmada ise, alt boyutlarının hiç birinde eğitim değişkeni arasında anlamlı bir farka rastlanmadığı sonucuna ulaşıldığı görülmektedir. Yukarıdaki bahsedilen çalışma bulguları ile bizim çalışmamızın sonuçları benzerlik gösterdiği görülmektedir.

7. Araştırmada okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği alt boyutlarından SBBAE ile SBF alt boyutlarından hissettikleri farkındalık durumlarının yöneticilerin çocuklarının sporla ilgilenme durum değişkenine bağlı olarak istatistiki açıdan anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir. Bu durumda “çocuk durumu değişkenine göre okul yöneticilerinin spora yönelik farkındalık ölçeğinin tüm alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık yoktur” hipotezimiz kabul edilmiştir.

Ölçeğin SBBAE ve SBF alt boyutlarına bakıldığında, çocuğu sporla ilgilenen okul yöneticilerinin spor farkındalıklarının çocuğu olmayan ve çocuğu sporla ilgilenmeyen okul yöneticilerine oranla daha fazla olduğu söylenebilir. Bu durum ailelerin spor konusunda bilinçli olmaları çocukların spor bilinci kazanmasına daha fazla katkı

sağlayacağı şeklinde yorumlanabilir. Kotan ve arkadaşlarının (2009), 500 katılımcıya yapılan temel eğitim okullarındaki sporcu öğrencilerin spor yapmalarındaki aile ve okul faktörünün etkisinin belirlenmesi çalışmalarında, ailesinde spor yapan olmayan öğrencilerin ailesinde spor yapan öğrencilere göre spor yapması ile ilgili aileleri tarafından daha fazla desteklendiği sonucuna varılmıştır. Bu durumda ailelerin sporla ilgili olması, sporun toplumun çoğunluğunca yapılmasında çocuğun spora katılmasında olumlu yönde etkisi olduğu söylenebilir (Öztürk, 1999).

Günümüzde çocukların ve gençlerin ruh ve beden yapılarının geliştirilmesinde spor en önemli eğitim araçlarının ilkidir (Yetim, 2014). Çocuğun sporu hayatının bir parçası haline getirmesi, küçük yaşlarda sporu sevmesi, benimsemesi, spora ilgili olması ailelerinin spor farkındalığından geçmektedir. Ancak toplumumuzda erkeklerin çoğunluğunun futbolla ilgilenmesi, kadınların çoğunlukla sporla ilgilenmemesi, çocuklarının spora olan ilgisini kısıtlı tutmaktadır (Akdemir vd., 2012). Bu bilgiler ışığında çocukların gelişiminde sporun ne kadar önemli olduğu konusunda ailelerin farkında olması çocukları spora yönlendirmeleri, teşvik etmeleri ve spor bilinci kazanması konusunda belirleyici bir özellik olduğu söylenebilir.

Ayrıca ilkokulda okuyan ve sporla ilgilenen sporcu öğrencilerin spor yapmalarında aile ve okul faktörünün etkisinin belirlenmesi amacıyla Kotan ve arkadaşları (2009) tarafından 500 katılımcıya yaptıkları çalışmalarında, çocuklarını spor yapmaları için ailelerin büyük çoğunluğunun yönlendirdiği, çoğu zaman evlerinde spor programlarını izledikleri ve sporla ilgili dergi ve gazete okuyan ailelerin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç çalışmamızın bu bulgusu ile benzerlik göstermektedir. Bu bağlamda çocuklarını spora yönlendiren ailelerin spor farkındalıklarının daha yüksek olduğu söylenebilir. Ayrıca ailelerin spora devam etme ve sporu bırakma konusunda en önemli nedenlerden biri olduğu unutulmamalıdır (Pehlivan, 2013).

8. Araştırmada okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği alt boyutlarından SBBAE ile SBF alt boyutlarından hissettikleri farkındalık durumlarının yöneticilerin sporla ilişki durum değişkenine bağlı olarak istatistiki durumları bakımından anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir. Bu durumda “sporla ilişki durumu değişkenine göre okul yöneticilerinin spora yönelik farkındalık ölçeğinin tüm alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık yoktur” hipotezimiz reddedilmiştir.

Ayrıca puanların birbirine yakın ama fazla çıkmama durumunu yöneticilerin okul sporları faaliyetlerinde ortaya çıkabilecek risklerden dolayı mesuliyet almaktan kaçındıklarını ve faaliyetlere katılma mevzuunda çekimser davrandıklarını söyleyebiliriz. Anlamlı farklılığı olan boyutların ikili karşılaştırılmaları yapıldığında Bonferroni düzeltmesi testi sonucunda SBBAE ve SBF alt boyutlarının sıra ortalamasına bakıldığında; aktif olarak spor ile ilgilenen, pasif izleyici olarak ilgilenen, katılımcı ve izleyici olarak spor ile ilgilenen yöneticilerin sporla ilişkisi olmayanlara göre daha fazla spor farkındalıklarının olduğu belirlenmiştir. Ayrıca SBBAE alt boyutunda aktif katılımcı olan yöneticilerin pasif katılımcılara yöneticilere göre daha fazla spor farkındalıklarının olduğu saptanmıştır. Bu durumda bir şekilde sporun içerisinde olan yöneticilerin spor hakkında bilgileri olduğunu söyleyebiliriz.

Literatürde konu ile ilgili yapılan araştırmalara bakıldığında Aydemir, (2014) insanların severek icra ettikleri sportif faaliyetleri yapma eğilimi içinde olduklarını, sevmediği etkinlikleri ise yapmak istemeyeceğini belirttiği araştırmasında çocuklara, sevmedikleri sportif aktiviteleri yahut oyun yaptırmanın onları bu aktivitelerden uzaklaştıracağını, kendilerini mutlu hissetmeleri durumunda ise tekrar yapmak isteyeceklerini belirtmiştir. Bu bağlamda okul spor faaliyetleri hakkında hem yöneticileri hem de öğrencileri bilgilendirmek ve veya spor hakkında bilinirliği artırıcı seminerler düzenlemek gerektiği söylenebilir. Okul yöneticilerinin spor ile ilgilenmiş olmaları, spor hakkında bilgili olmaları okul sporlarına bakış açılarını etkilediği söylenebilir. Yüksek farkındalığın tutum-huy ilişkisini güçlendirdiğini göstermektedir (Kağıtçıbaşı, 1999). Araştırmanın en yüksek spor farkındalığına sahip olan grubu da hem katılımcı hem izleyici olan yöneticileridir. Yöneticilerin sporda hem izleyici bununla birlikte hem de katılımcı olarak yer alıyor olmaları yukarıda belirtilen yüksek farkındalığın tasarruf-davranış ilişkisi üzerindeki etkisinden kaynaklı olduğu söylenebilir.

Vatansever (2018), tarafından 64 katılımcı üzerinde yapılan çalışmada spor yapmayan katılımcılara oranla spor yapan katılımcıların vücut farkındalıklarının daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca iş stresinden kurtulmak amacıyla gerçekleştirilen fiziksel aktiviteler hakkında çalışma yapan Tezcan, (2007), fiziksel aktivitelerin bireylerde rahatlamaya ve iş performanslarına müspet katkı sağladığı yönünde olduğu sonucuna ulaşıldığı görülmektedir. Ailelerin fizyolojik aktiviteye ya da

spora yaklaşımı, çocuklarının da spora yaklaşımı konusunda da en belirleyici unsurdur (Erdemli, 1991).

Aile, çocuklarının beden eğitimi ve sporu tanınması için öncülük eden en önemli birimdir. Ailelerin çocuklarını spor konusunda eğitebilmeleri için ilk önce aile bireylerinin spor kültürüne sahip olmaları gerekmektedir. Ailenin spora ilgili olması çocuğun spor yapmasına karşı tutumunu ve isteğini olumlu yönde etkilediği görülmüştür (Kotan ve ark., 2009). Yeterli spor farkındalığı olan aileler çocuklarını spor yapmaları konusunda destek sağlayıp teşvik ederler. Çocuğun hangi sporu yapacağını belirlenmesinde ve spora katılıp katılmayacağı konusunda karar veren aile bireyleri olmasına karşın (Küntay, 1991), yönlendirilmesi noktasında okul döneminde okul yöneticilerinin de etkisi fazla olduğu söylenebilir. Bu minvalde yöneticilerin herhangi bir spor dalı ile aktif ve veya pasif olarak ilgilenmeleri öğrencileri spora yönlendirmede etkili olacağı söylenebilir.

9. Araştırmada okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği alt boyutlarından SBBAE ile SBF alt boyutlarından hissettikleri farkındalık durumlarının okulda beden eğitimi öğretmeni olma durum değişkenine bağlı olarak istatistiki durumları bakımından anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir. Bu durumda “yöneticilerin okulda beden eğitimi öğretmeni olma durum değişkenine göre okul yöneticilerinin spora yönelik farkındalık ölçeğinin tüm alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık yoktur” hipotezimiz reddedilmiştir.

Okul yöneticilerinin SBBAE ve SBF alt boyutlarına genel olarak bakıldığında, okulunda beden eğitimi öğretmeni bulunmayan okul yöneticilerinin spor farkındalıklarının okullarında beden eğitimi öğretmeni bulunan okul yöneticilerinin oranla daha fazla olduğu görülmüştür. Bu durum örneklemdeki yöneticilerin bulunduğu okullarda ki beden eğitimi öğretmenlerinin spor ve sportif etkinlikler alanında yeterli çalışmalar (okul spor takımları hazırlama, yılsonu sportif etkinlikler vs.) yapmadıkları şeklinde yorumlanabilir.

Konu ile ilgili literatür araştırmalarına bakıldığında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ortaokul beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı hakkında farkındalık durumlarının incelenmesi amacıyla Türkoğlu (2016), yapmış olduğu çalışmada, beden eğitimi öğretmenlerin öğretim programına yönelik farkındalıklarının sınırlı olduğu, program derslerinde okullarına uyarlama ve uygulama biçimleri ise programın amacı ile paralellik göstermediği görülmektedir. Buna karşın Kılıç ve

arkadaşları (2007), beden eğitimi öğretmenlerinin olimpiyatlar ile alakalı farkındalıklarının belirlenmesi için 240 kişiye yaptığı araştırmada, beden eğitimi öğretmenlerinin olimpiyat farkındalıklarının yüksek olduğu, olimpiyatların ancak başarı göstermiş sporcu yetiştirilmesine katkı sağlamayacağı, öğrencilere olimpik prensipleri kazandıracağı, sportmenlik, kararlılık, ahlaki değerler ve bilgili izleyici olma vurgulanmıştır.

Beden eğitimi dersi ile alakalı tasarruf ve bilimsel nitelikli başarı arasında olumlu bir birlikteliğin söz konusudur. Beden eğitimi ve spor dersini seven sporcu öğrencilerin bilimsel başarı motivasyonları artmaktadır. Bu nedenle sporcu öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları, gelecek için okul başarısını ve hedeflerini belirlemede etkilediği görülmüştür (Özyalvaç, 2010). Bu minvalde öğrencileri spora yönlendirmede beden eğitimi öğretmenlerinin ve onları desteklemede okul yöneticilerin etkisi büyüktür. Araştırmamızda okullarında beden eğitimi öğretmeni olduğu halde yöneticilerin farkındalık puanlarının azlığı manidardır. Yukarıda bahsedildiği gibi beden eğitimi öğretmenlerinin bu farkındalık durumuna katkı sağlayamama durumlarını; Okul yöneticilerinin, beden eğitimi ve spor öğretmenlerine okul sporları mevzusunda yeterince destek olmadığı, öğrenciyi destekleyen ve yönlendiren velilerinde sayısının azlığından kaynaklı olduğu söylenebilir.

10. Araştırmada okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği alt boyutlarından SBBAE ile SBF alt boyutlarından hissettikleri farkındalık durumlarının federasyon faaliyetlerine katılım durum değişkenine bağlı olarak istatistiki durumları bakımından anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir. Bu durumda “yöneticilerin federasyon faaliyetlerine katılım değişkenine okul yöneticilerinin spora yönelik farkındalık ölçeğinin tüm alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık yoktur” hipotezimiz reddedilmiştir.

Anlamlı farklılıkları olan boyutların ikili karşılaştırılmaları yapıldığında Bonferroni düzeltmesi testi sonucunda SBBAE ve SBF boyutlarının sıra ortalamalarına bakıldığında; fazla takım ile bu organizasyonlara katılım sağlayan okul yöneticilerinin daha az sayıda katılım sağlayan okul yöneticilerine göre daha fazla spor farkındalığı içerisinde oldukları saptanmıştır. Bu durumda okul spor faaliyetlerine katılım arttıkça spor farkındalığı da o oranda arttığı söylenebilir.

Konu ile ilgili literatür araştırmalarına bakıldığında Yanık (2018) tarafından ilk ve ortaöğretim okullarında okul takımı-egzersiz faaliyetleri vb. ders dışı spor etkinliklerinin

öğrencilerin okula bağlanması etkisinin belirlenmesi için yapılan çalışmada katılımcıların okullarında yapılan okul sporları etkinliklerine asla katılmayan grubun okula bağlılıklarının daha düşük olduğu görülmüştür. İlk ve ortaöğretim seviyesinde yapılan okul sporları faaliyetlerinin sayıları artırılmalı ve bu tür faaliyetlere katılımın sağlanması öğrencilerin okula bağlılık düzeylerinin artırılmasını destekleyebilir. Bu etkinliklerin öğrencilerin eğitimsel hedeflere ulaşmada katkı sağlanabileceği ve bu sayede okullarını daha olumlu algılamalarını sağlayacaktır.

Kul (2010)'un, yapmış olduğu okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkileri araştırmasında, beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel bağlılığı ile ilgili orta düzey bağlılık yaşadıkları görülmektedir. Buradan beden eğitimi öğretmenlerinin örgütleriyle veya okullarıyla bütünleştiğini örgütlerine ve iş arkadaşlarına daha yakın olduğunu söyleyebiliriz. Bu sonucu destekleyen Cemaloğlu (2007), araştırmasında okulun örgüt sağlığı oluşumunda, okul yöneticisinin liderlik özelliklerinin önemli olduğunu, öğretmenlerin kendilerini mesleki açıdan geliştirdiklerini, öğretmenlerin birbirleriyle daha pozitif ilişki kurduklarını, okulun daha fazla öğrenen örgüt özelliği gösterdiğini, kaynakların etkili ve verimli kullanıldığını ve öğretmenlerde okula karşı aidiyet duygusunun güçlendiğini ve morallerinin yüksek olduğu sonucuna ulaştığı görülmektedir.

Çolakoğlu ve Karaküçük (2006)'nın yapmış olduğu çalışmada okul dışında yapılan sportif faaliyetlere katılım sağlayan öğrencilerin ilgileri doğrultusunda spora yönlendirilmesi, spor ile daha fazla ilgilenmeleri sağlandığında akademik başarının da artacağı ve bu süreçte derslerindeki başarılarının da artış sağlana bileceği belirtilmektedir. Ayrıca okul döneminde gerçekleştirilen bu sportif faaliyetlerin (spor kulüpleri, sportif etkinlikler vs.) ülke sporunun gelişmesine ve sporun yaygınlaştırılmasına da ayrıca katkı sağlayabilir.

Hacıcaferoğlu ve Kulaber (2019) 193 sporcu öğrenci üzerine yaptıkları okul sporu etkinliklerinin sporcu öğrencilerin öz güvenlerine olan katkısının in erkek incelendiği araştırmada; erkek sporcu öğrencilerin, 17 yaş grubunda ki öğrencilerin, meslek lisesinde öğrenim gören öğrencilerin, futbol, taekwonda ve hentbol spor dalını yapan öğrencilerin daha yüksek puanlarda özgüven algılarının olduğu görülmüştür.

Aksoy (2018) tarafından orta öğretimde okul spor faaliyetlerine katılan 423 öğrenci ile yapılan çalışmada okul spor faaliyetlerine katılım sağlayan öğrencilerin sosyal

destek düzeylerinin incelediği araştırma sonucunda öğrencilerin okul türlerine, sınıf düzeylerine, ailelerinin aylık gelirlerine, lisanslı spor yapma durumları ve okul sporlarına katılma durumlarına göre istatistiki açıdan anlamlı bir fark görülmemiştir. Ayrıca cinsiyetlerine göre sosyal destek puanı arasında anlamlı farkın olduğu belirlenmiş ayrıca erkeklerin kadınlara oranla daha sosyal destek puanlarının olduğu, kardeş sayısına göre ise aile sosyal destek karşılaştırılmasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır.

Hacıcaferoğlu ve Sümer (2019) 272 gönüllü sporcu öğrenci üzerinde yaptıkları okul spor faaliyetlerinin sporcu öğrencilerin sosyalleşmelerine yönelik katkısını inceledikleri araştırmalarında cinsiyet değişkeninin tüm gruplar üzerinde, yaşı küçük olan sporcu öğrenciler üzerinde ve aile eğitim düzeyi yüksek olan sporcuların üzerinde olumlu yönde bir etkileşimin olduğu ve sporcu öğrencilerin spor ile daha fazla sosyal bütünlük içerisinde oldukları sonucuna ulaşmışlardır.

Ayrıca Kalkavan ve arkadaşlarının (2016), yapmış oldukları araştırmada okullar arası müsabakalarda bazı spor dallarındaki sportif müsabakalarda yer alan çocukların ve spor yapmayan çocukların motor beceri gelişimleri arasındaki ilişkiye bakıldığında düzenli olarak spor ve antrenmanı yapan 10-11 yaş aralığındaki çocukların motor becerileri gelişimini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşıldığı görülmüştür. Bu sonuçlara göre okul sporlarına katılım öğrencilerin akademik başarılarına, davranışsal ve fiziksel gelişimleri üzerinde olumlu katkılar sağladığı görülmektedir.

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde farklı ilköğretim ve ortaöğretim devlet okullarında görevli yöneticilerin (okul müdür ve okul müdür yardımcıları) spora yönelik farkındalık düzeylerinin incelenmesi sonucunda, yöneticilerin ölçek sorularına verdikleri cevaplardan hareketle;

✓ Okul yöneticilerinin SBBAE alt boyutunun geneline orta üstü düzeyde farkındalık düzeylerinin olduğu görülmüştür. Ölçek maddelerine tek tek bakıldığında ise “Çocukların gelişimleri için sporun faydalı olduğunu düşünürüm” maddesinin genel aritmetik ortalamalarına bakıldığında katılımın en yüksek düzeyde gerçekleştiği görülmektedir. “Spor medyasını günlük olarak takip etmeye çalışırım” maddesinin genel aritmetik ortalamalarına bakıldığında ise katılımın en düşük puanla orta altı düzeyde gerçekleştiği belirlenmiştir.

✓ Okul yöneticilerinin SBF alt boyutunun geneline orta üstü düzeyde farkındalık düzeylerinin olduğu görülmüştür. Ölçek maddelerine tek tek bakıldığında ise yöneticilerin, “Sporun, insanın sosyalleşmesine katkı sağladığını düşünürüm” maddesinin genel aritmetik ortalamalarına bakıldığında katılımın en yüksek düzeyde, “Halka açık olan spor etkinliklerine katılmaya çalışırım” maddesine ise düşük puanda orta düzeyde farkındalık algılarının gerçekleştiği görülmektedir.

✓ Araştırmada okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği alt boyutlarından SBBAE ile SBF alt boyutlarından hissettikleri farkındalık durumlarının cinsiyet değişkenine göre erkek yöneticilerin spor farkındalığı kadın yöneticilere göre yüksek düzeyde çıkmıştır. Cinsiyet değişkeni açısından SBBAE ile SBF alt boyutlarından hissettikleri istatistiki durumları bakımından anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir.

✓ Araştırmada okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği alt boyutlarından SBBAE ile SBF alt boyutlarından hissettikleri farkındalık durumlarının yaş değişkenine göre 36-40 aralığında olan okul yöneticilerinin spor farkındalık puanları, diğer yaş gruplarından daha fazla olduğu belirlenmiştir. Yaş değişkeni açısından SBBAE ile SBF alt boyutlarından hissettikleri istatistiki durumları bakımından anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

✓ Araştırmada okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği alt boyutlarından SBBAE ile SBF alt boyutlarından hissettikleri farkındalık durumlarının medeni durum

değişkenine göre evli okul yöneticilerinin spor farkındalıklarının, bekâr okul yöneticilerine oranla daha yüksek puanda farkındalık algı durumlarının olduğu belirlenmiştir. Medeni durum değişkeni açısından SBBAE ile SBF alt boyutlarından hissettikleri istatistiki durumları bakımından anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir

✓ Örneklemdaki okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği alt boyutlarından SBBAE ile SBF alt boyutlarından hissettikleri farkındalık durumlarının öğrenim durum değişkeninde yüksek lisans mezunu olan okul yöneticilerinin lisans mezunu olan yöneticilere oranla daha fazla spor farkındalığı içerisinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenim durum değişkeni açısından SBBAE ile SBF alt boyutlarından hissettikleri istatistiki durumları bakımından anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir

✓ Örneklemdaki okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği alt boyutlarından SBBAE ile SBF alt boyutlarından hissettikleri farkındalık durumlarının yöneticilerin çocuklarının sporla ilgilenme durum değişkenine göre çocuğu sporla ilgilenen okul yöneticilerinin daha fazla spor farkındalığı içerisinde oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Yöneticilerin çocuklarının sporla ilgilenme durum değişkeni açısından SBBAE ile SBF alt boyutlarından hissettikleri istatistiki durumları bakımından anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

✓ Araştırmaya katılım sağlayan okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği alt boyutlarından SBBAE ile SBF alt boyutlarından hissettikleri farkındalık durumlarının yöneticilerin sporla ilişki durum değişkenine göre; aktif, pasif ve katılımcı ve veya izleyici olarak spor ile ilgilenen yöneticilerin sporla ilişkisi olmayanlara göre daha fazla spor farkındalığının içerisinde olduğu ve yine SBBAE alt boyutunda aktif katılımcı olan yöneticilerin pasif katılımcı yöneticilere göre daha fazla spor farkındalığı içerisinde oldukları saptanmıştır. Yöneticilerin sporla ilişki durum değişkeni açısından SBBAE ile SBF alt boyutlarından hissettikleri istatistiki durumları bakımından anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir.

✓ Örneklemdaki okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği alt boyutlarından SBBAE ile SBF alt boyutlarından hissettikleri farkındalık durumlarının okulda beden eğitimi öğretmeni olma durum değişkenine göre, okulunda beden eğitimi öğretmeni bulunmayan okul yöneticilerinin spor farkındalıklarının daha fazla olduğu görülmüştür. Okulda beden eğitimi öğretmeni olma durum değişkeni açısından SBBAE ile SBF alt

boyutlarından hissettikleri farkındalıklarının istatistiki durumları bakımından anlamlı bir farkın olmadığı belirlenmiştir.

✓ Örneklemdaki okul yöneticilerinin spor farkındalığı ölçeği alt boyutlarından SBBAE ile SBF alt boyutlarından hissettikleri farkındalık durumlarının federasyon faaliyetlerine katılım durum değişkenine göre, fazla takım ile bu organizasyonlara katılım sağlayan okul yöneticilerinin daha az sayıda katılım sağlayan okul yöneticilerine göre daha fazla spor farkındalığı içerisinde oldukları belirlenmiştir. Federasyon faaliyetlerine katılım durum değişkeni açısından SBBAE ile SBF alt boyutlarından hissettikleri farkındalıklarının istatistiki durumları bakımından anlamlı farkın olduğu belirlenmiştir.

6.1. Öneriler

Aşağıda, araştırma bulgularının sonuçlarına göre önerilerde bulunulmuştur.

✓ Spor ve Sportif faaliyetlerin daha fazla genç bireylere ulaştırılabilmesi Türkiye'deki okul müdürlerinin spor farkındalık düzeylerinin bilinmesi için yapılan bu araştırmayı değişik bölgelerdeki il ve ilçelerde görev alan okul yöneticilerinin spor hakkındaki farkındalık düzeylerini belirleyebilmek için uygulanabilir.

✓ Okullar sportif faaliyetler için kendi bahçe ve oyun alanlarını oluştururken birçok farklı spor dalına hitap edecek şekilde planlanmasının yapılması okul yöneticilerinin bu alana daha fazla katkı sağlanabilir.

✓ Okul yöneticileri okullarında bulunan beden eğitimi ve spor öğretmenleri ile işbirliği içerisinde bulunarak temel eğitimden itibaren sporcu öğrencileri programlı ve planlı bir şekilde takip ederek spordaki devamlılık sağlanabilir.

✓ Spor kulüpleri, belediye, üniversite ve spor federasyonları gibi kurumlar ile okul yöneticileri işbirliği içerisinde girebilir ve böylelikle spor aktiviteleri okullarda uygulanabilir.

✓ Okullar kendi öğrencisine yönelik mevcut eğitim öğretim müfredatına spor yaptırmayı, spor saati uygulaması gibi öğrencilerin haftanın ve günün belirli saatlerinde spor yapmalarını sağlayacak içeriklerin sağlanması için Milli Eğitim Bakanlığına proje vs sunabilir.

✓ Kamu spotları gibi aktiviteler ile sporun faydaları hakkında tüm toplumu bilgilendirici kampanyalar yapılarak spor farkındalığı artırılabilir.

✓ Okullarda spor çalışmalarını başarıyla yerine getiren okul yöneticileri ve beden eğitimi öğretmenleri ödüllendirilerek sporun kalıcı bir şekilde eğitim kurumlarında kalmaları, daha fazla spor hakkında farkındalıkların yöneticilerde oluşması sağlanabilir.

✓ Okullarda spor etkinliklerine daha çok zaman ayrılmalı, bunun için tesis, malzeme ve uzman kişilerin sayıları çoğaltılmalıdır. Spor Bakanlığı ile daha fazla etkileşim içerisinde olunmalıdır.

✓ Öğrencilere sistemli spor yapma alışkanlığı kazandırılırken, uygulanan beden eğitimi ders programı, öğrenci beklentileri de düşünülerek uygulamaya konulmalıdır.

7. KAYNAKLAR

- Abir M (2013). İlkokullar ve ortaokullar fen bilimleri dersi öğretim programlarının öğretmen görüşlerine göre incelenmesi (Muğla ili örneği). Yüksek lisans tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Muğla.
- Acet M (2001). Futbol seyircisini fanatik ve saldırgan olmaya yöneltten sosyal faktörler. Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.
- Açıkalın A (1998). Toplumun Kurumsal ve Toplumsal Yönleriyle Okul Yöneticiliği. 4.Baskı. Pegem Yayınları, Ankara; Sayfa: 7-22.
- Ağca NT (2019). Duygu düzenleme eğitiminin genç sporcuların duygu düzenleme becerileri ve bilinçli farkındalık deneyimleri üzerindeki etkisi. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.
- Akbulut BA (2020). Gençlik ve spor il müdürlüğü çalışanlarının rekreatif etkinliklere katılımını kolaylaştıran faktörlerin ve iş yeri rekreasyon farkındalıklarının incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Giresun.
- Akbulut V, Küçük Kılıç S, Öncü E, Gürbüz B (2016). Serbest zaman etkinliklerine katılımı neler kolaylaştırır? Sınıf öğretmeni adayları örneği 14. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Antalya, 1 - 04 Kasım 2016, s, 308.
- Akdemir A, Mavi S, Tuncel S (2011). Toplum Gözünde Spor Algısı. Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi 2(3): 131-141.
- Akın S, Gülaç M, Kalkavan A (2016). Okullar arası müsabakalara katılan 10-11 yaş grubu sporcu çocuklar ile spor yapmayan çocukların temel motor beceri düzeylerinin karşılaştırılması. Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi 3(1): 21-32.
- Akkoyun F (2005). Gestalt Terapi Büyüme ve Gelişme Gücümüzün Harekete Geçışı. 2. Baskı. Nobel Yayın Dağıtım. Yayın No: 238 Ankara; Sayfa:74-83.
- Aksoy E (2018). Ortaöğretim kurumlarında okul sporlarına katılan öğrencilerin algılanan sosyal destek düzeyleri. Yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Bolu.

Aracı H (1999).Okullarda Beden Eğitimi. 2. Baskı, Bağırhan Yayın Evi, Ankara; Sayfa: 3-28-32.

Ardahan F (2012). Sosyal sermaye ölçeği geçerlilik, güvenilirlik çalışması. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi 9(2): 773-789.

Arıcı, H.(2001). Okullarda Beden Eğitimi, Nobel Yayın, İstanbul; Sayfa:3-28-32

Arseven A (2001). Alan Araştırma Yöntemi. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık Ankara.

Ayan S (2016). Beden eğitimi ve gençlik sporunda pedagojik olaylar. 1.Baskı, Pegem Yayıncılık, Ankara; Sayfa:1-6.

Aybek A (2007). Öğrencilerin beden eğitimi dersine ve ders dışı etkinliklere yönelik tutumlarında beden eğitimi öğretmenlerinin rolü. Yüksek lisans tezi, On dokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Samsun.

Aydemir İ (2014). Spor Genel müdürlüğünün yürüttüğü okul sporları faaliyetlerinin değerlendirilmesi: Bolu örneği. Yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı, Bolu.

Aydın E, Birol S Ş (2019). Açık Alan Rekreatasyonunda Kent Merkezlerine Yenilikçi Bir Yaklaşım: Millet Bahçeleri. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi 12(66): 490-496

Aydın M (1994). Eğitim Yönetimi. Hatipoğlu Yayınevi, İstanbul; Sayfa:247 - 261

Aydın M (2005). Eğitim Yönetimi. 7.Baskı, Hatipoğlu Yayınevi, Ankara; Sayfa:253 - 268

Bakay E, Kalem G (2009). Ulusal Araştırma Raporu (Türkiye) Türk Eğitim Sistemi ve Etkili Okul Göstergeleri. Educational and Culture DG Lifelong Learning. Rapor Numarası142320-LLP-1-2008-1-TR-COMENIUS

Balcı A (2002). Etkili okul ve okul geliştirme. Pegem Yayıncılık, Ankara; Sayfa:47-51

Balcı A (2005). Açıklamalı Eğitim Yönetimi Terimleri Sözlüğü. Tek Ağaç Basım Yayım, Ankara; Sayfa: 93-99

Balcı A (2005). Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler. Pegem A Yayıncılık, Ankara; Sayfa: 124-130

Başar Z E (2008). Düzce’de kamu ve özel öğrenim kurumlarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin ders dışı etkinliklerinde spor alanlarının etkin kullanımı üzerine

görüşleri. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, İstanbul.

Başaran İ E (1996). Eğitime Giriş. (4. Basım), Yargıcı Matbaası, Ankara; Sayfa:147-151.

Başaran İ E (2000). Eğitim Yönetimi-Nitelikli Okul. (Dördüncü Kez Yeniden Yazım), Feryal Yayınevi Ankara; Sayfa:87-121.

Bayat B (2014). Uygulamalı Sosyal Bilim Araştırmalarında Ölçme, Ölçekler ve “Likert” Ölçek Kurma Tekniği. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 16 (3)1-24.

Bebek S (2020). Kadınların bedeni beğenme tutumları, rekreasyon farkındalık düzeyleri ve arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Erzincan.

Brown K W ,Ryan R M (2003). The Benefits of Being Present: Mindfulness and Its Role in Psychological Well-Being. Journal of Personality and Social Psychology 84(4): 822–848.

Bursalıoğlu Z (1999). Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. Pegem Yayınları, Ankara; Sayfa: 298.

Bursalıoğlu Z (2002). Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış.11.Basım, Pegem Yayıncılık, Ankara; Sayfa: 268-289

Celep C. (2004). Eğitim Örgütlerinde Dönüşümsel Önderlik. Anı Yayıncılık, Ankara; Sayfa: 457-479.

Cemaloğlu N (2007). Okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile yıldırma arasındaki ilişki, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 33: 77-87.

Çaha Ö (1999). Spora Yaslanarak Bir Nefes Almak. Düşünen Siyaset Dergisi Futbol (Özel Sayı) 1: 115-125.

Çatak P D, Ögel K (2010). Farkındalık Temelli Terapiler ve Terapötik Süreçler. Klinik Psikiyatri 3: 85-91.

Çelik A (2016). Federasyonların Yönetimsel Sorunlarının Yönetici Perspektifinden Değerlendirilmesi. Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi 3 (1): 1-9.

Çınar İ (2002). Eğitimin tarihsel temelleri. E.Toprakçı (Ed.) Eğitim üzerine içinde Ütopya Yayınevi, Ankara; Sayfa 45-88.

Çolakoglu T, Karaküçük S (2006). Beden eğitimi öğretmenlerinin okullarda uygulamada karşılaştıkları sorunlar üzerine bir araştırma. Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 11(3): 35-48.

Demirhan G (2005). Okul Spor Eğitimine Güncel Bakış, Spor Eğitiminin ve Performansının Felsefi Temelleri Sempozyumu, 8-9 Nisan 2005 Manisa.

Demirtaş H (2016). Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi.5.basım, Anı Yayıncılık, Ankara; Sayfa: 110.

Duranay P (2005). Orta öğretim kurumlarının etkili okul özelliklerini karşılama düzeyleri: Erzurum örneği. Yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Denizli.

Eime R M, Harvey J T, Craike M J, Symons C M, Payne W R (2013). Family support and ease of access link socio-economic status and sports club membership in 202 adolescent girls: a mediation study. International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity 10(1): 1-12.

Ekinci N E (2017). Üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinlikler hakkındaki farkındalıklarının araştırılması. Doktora tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kütahya.

Erdemli A (1991). Türk-Alman Kültür Diyalogunda Spor Ahlakı ve Spor Felsefesine Yeni Yaklaşımlar. Meya Matbaacılık ve Yayımcılık, İstanbul; Sayfa: 50.

Erdemli A (2008). Spor Yapan İnsan, E Yayınları, İstanbul; Sayfa:14-25-42.

Erden G (2018). 3. Kuşak Bilişsel Davranışçı Terapiler Kuramları II Psikoterapi, İstanbul.

Erdoğan İ (2008). Eğitim ve okul yönetimi, Alfa basım yayım Dağıtım, İstanbul.

Ergül M A, Tınaz C, Ertay M (2016). Lise öğrencilerinin spora yönelik farkındalık düzeylerine etki eden faktörlerin incelenmesi: Tenis Branşı Örneği. Spor Bilimleri Dergisi 27(2): 69-83.

Erkal, M. E. (1998). Güven Ö. ve Ayan D. Sosyolojik açıdan spor.3.baskı. Der yayınları, İstanbul; Sayfa:193-209.

Ertürk S (1972). Eğitimde Program Geliştirme. Hacettepe Üniversitesi Basım Evi, Ankara; Sayfa: 9-23.

Ertürk S (1993). Eğitimde Program Geliştirme. 7. Baskı. Meteksan Yayınları, Ankara; Sayfa: 12.

Eski T (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin kış sporlarına yönelik farkındalık düzeylerinin değerlendirilmesi (Kastamonu İli Örneği).Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Ankara.

Filiz Z (2010). Üniversite öğrencilerinin sosyalleşmesinde spora katılımın değerlendirilmesi. Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 4(3):192-203.

Gacar A (2001). Elazığ il merkezindeki ilköğretim okulları ve liselerde görev yapan beden eğitimi öğretmenleri ve öğrencileri açısından ders dışı egzersiz faaliyetlerinin değerlendirilmesi. Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Elazığ.

Gedikoğlu T (2005). Avrupa Birliği sürecinde Türk eğitim sistemi: Sorunlar ve çözüm önerileri. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 1(1): 66-80.

Germer C (2004). What is mindfulness? Insight Journal 22: 24-29.

Gökdağ M (2018). Okul yöneticilerinin spora yönelik tutumları ve kadınların spor etkinliklerine katılımlarına dair görüşlerinin araştırılması (Bartın Örneği).Yüksek lisans tezi, Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Bartın.

Grössing S (1991). Beden ve Spor-Harekâtı. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu, Milli Eğitim Basımevi, Ankara; Sayfa: 16-21

Güler M (2009). Romatoid artritli hastalarda plazma lökosit ve eritrosit içi çinko, bakır ve magnezyum düzeylerinin değerlendirilmesi. Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Tıbbi Biyokimya Anabilim Dalı, Eskişehir.

Gülüm V (2008). Adana ilindeki beden eğitimi öğretmenlerinin ilköğretim okullarında uygulanmakta olan beden eğitimi öğretim programına yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Adana.

Hacıcaferoğlu S, Kulaber E (2019). Spor Etkinliklerinin Sporcu Öğrencilerin Özgüvenlerine Yönelik Olan Katkısını Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi 6(43): 3020-3027.

Hacıcaferoğlu S, Sümer H (2019). Okul Spor Faaliyetlerinin Sporcu Öğrencilerin Sosyalleşmelerine Yönelik Katkısını Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. International Journal of Cultural and Social Studies 5(2): 704-716.

Hacıcaferoğlu S (2020). Farklı illerde öğrenim gören spor lisesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi. Journal of Social and Humanities Sciences Research 7(64): 3999-4004

Hekim M (2016). Çocuklarda beden eğitimi, spor ve oyun etkinliklerine katılımın kemik gelişimi üzerine etkilerinin değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi 5(2): 66-71.

Hesapçıoğlu M (1994). Öğretim İlke ve Yöntemleri, 4. Baskı. Beta Basım, İstanbul; Sayfa: 29.

Kabat-Zinn J (2005). Full Catastrophe Living: Using The wisdom Of Your Body And mindt of acesstress, Pain, And illness, 3.Baskı, New York, Bantam Dell.

Kağıtçıbaşı Ç (1999). Yeni İnsan Ve İnsanlar. 10. baskı. Evrim Yayınevi. İstanbul; Sayfa:102-103.

Kangalgil M, Hünük D, Demirhan G (2006). İlköğretim Lise ve Üniversite Öğrencilerinin Beden Eğitimi Ve Spora İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması. Spor Bilimleri Dergisi 17(2): 48-57.

Kaplan Y, Akkaya C (2013). Toplumsal tabaka farklılıklarının spora yansıyan sonuçları (Antalya Örneği). MediterraneanJournal of Humanities 3(2): 143-158.

Karakuş A (2008). En büyük eserin sensin, Başarının Psikolojisi.7.Baskı. Resital-Kaizen yayıncılık İstanbul; Sayfa:74.

Karaküçük S, Yetim A (1999). Okul Yöneticilerinin Ders Dışı Etkinliklere Yaklaşımları. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 3: 51-62.

Karasar N (2010). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Nobel Yayıncılık, Ankara; Sayfa:81.

Karasüleymanoğlu A (1995). Yeni boyutlarıyla spor. 4.Basım. Ozan Dağıtım, Ankara.

Karataş İ H, Radmard S, Öksüz Gül F, Varol N, Dağ Ş (2019). Türkiye okul yöneticileri raporu 2019. Öncü Okul Yöneticileri Derneği Yayınları, İstanbul.

Karip E (2004). Yönetim Bilimin Alanı ve Kapsamı Y. Özden (ED.) Eğitim Kurumları Yönetici Adayları Seçme Sınavlarına Hazırlık ve Yerleştirme El Kitabı. Pegem A Yayıncılık, Ankara.

Kaya Y K (1999). Eğitim Yönetimi Kuram ve Türkiye’deki Uygulama. Bilim Yayıncılık, Ankara; Sayfa:81.98-121

Kaya Y K (1991). Eğitim Yönetimi Kuram ve uygulama. Set Ofset matbaacılık, Ankara; Sayfa:81

Kesler E (2020). Elit güreşçilerde bilinçli farkındalık, sürekli optimal performans duygu durumu, spora katılım motivasyonu ve stres düzeylerinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Rekreasyon Ana Bilim Dalı, Sakarya.

Kesman M (2018). İmam hatip ortaokulu meslek dersleri öğretim programlarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi, Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalı, İstanbul.

Kılıç H, Yılmaz S, Şahin İ (2009). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Olimpiyatlar Hakkındaki Farkındalığı. Spor Bilimleri Dergisi 20(2): 51–58.

Kırçık KŞ, Pepe, K (2008). Burdur merkez ilköğretim ve lise öğretim kurumlarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin ders dışı egzersiz faaliyetlerinin değerlendirilmesi. 6.Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu. 26- 28 Haziran, Burdur. 143-144.

Koca C (2011). Spor Kurumlarının Yönetim Kademelerinde Kadınların Temsili. Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi 22(1): 1-12.

Koca C, Bulgu N (2005). Spor ve Toplumsal Cinsiyet: Genel Bir Bakış. Toplum ve Bilim 103: 163-184.

Kotan Ç, Hergüner G, Yaman Ç (2009). İlköğretim okullarında okuyan sporcu öğrencilerin spor yapmalarında okul ve aile faktörünün etkisi (Sakarya il örneği).Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 3(1): 49-58.

Köse E (2003). İlköğretim düzeyinde ders dışı etkinliklerin akademik başarıya ve okul kültürünü algılamaya etkisi. Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Erzurum.

Kul M, Güçlü M (2010). Okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi 7(2): 1022-1038.

Küntay E (1991). Çocuk ve Gençlerde Davranış Bozukluğunu Düzeltici Önlem Olarak Spor. Meya Matbaacılık, İstanbul; Sayfa:198.

Lane R. D, Quinlan, D M, Schawartz G E, Walker, P A, Zeitlin S B (1990). The levels of emotional awareness scale: A cognitive developmental measure of emotion. Journal of Personality and Assessment 55 (1/2), 124-134.

Lane, RD, Schwartz, G E (1987). Levels of emotional awareness: A cognitive developmental theory and its application to psychopathology. American Journal of Psychiatry 144: 133-143.

Langer EJ (1989). Mindfulness. Reading, Ma, Us: Addison-Wesley/Addison Wesley Longman.

McMillan, James H, Schumacher, Sally. (2001). Eğitimde Araştırma, Kavramsal Bir Yaklaşım (Beşinci ed.). New York: Addison Wesley Longman, Inc.

MEB (2003). İlköğretim kurumları yönetmenliği, Tebliğler Dergisi (2552), Milli Eğitim Basımevi, Ankara.

MEB (2018). Güçlü yarınlar için 2023 eğitim vizyonu, MEB Yayınları, Ankara.

MEB Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Görevlendirilmelerine İlişkin Yönetmelik. T.C. Resmi Gazete, 29026, 10 Haziran 2014.

MEB Eğitim Kurumlarına Yönetici Görevlendirme. T.C. Resmi Gazete, 30455, 21 Haziran 2018.

MEB Okul Öncesi Eğitim Ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. T.C. Resmi Gazete, 29072, 26 Temmuz 2014.

MEB Orta Okul ve Orta Öğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Ders Dışı Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri Hakkındaki Yönetmelik. Tebliğler Dergisi, 2300, 27 Kasım 1989.

MEB Orta Okul ve Orta Öğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Ders Dışı Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri Hakkındaki Yönetmelik. T.C. Resmi Gazete, 20336, 08 Kasım 1989.

MEB Yönetici Ve Öğretmenlerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Karar. T.C. Resmi Gazete, 26378, 16 Aralık 2006.

MEB.(2018) 2023 Vizyon Belgesi <http://2023vizyonu.meb.gov.tr/> (02.03.2020).

Miller S M, Siegel J T (2017). Youth Sports and Physical Activity: The Relationship Between Perceptions of Childhood Sport Experience and Adult Exercise Behavior. *Psychology of Sport and Exercise* 33: 85-92.

Oral Ş (2005). İlköğretim okullarının etkili okul kavramı açısından değerlendirilmesi: Batman ili örneği. Yüksek lisans tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.

Otrav N (2005). Sporun Sosyalleşmeye Etkileri, Spor Eğitiminin ve Performansının Felsefi Temelleri Sempozyumu, 8-9 Nisan 2005 Manisa.

Örer MM (2020). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretim programlarına ilişkin farkındalıklarının ve programlardan yararlanma durumlarının incelenmesi: Çankaya örneği. Yüksek lisans tezi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Ankara.

Özçelik Çöp S (2019). Okul yöneticilerinin öğretmenlik geçmişine sahip olma durumlarına ilişkin öğretmen tutumları: Bir ölçek geliştirme çalışması. Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Edirne.

Özdamar K (2004). Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi (Çok Değişkenli Analizler). Kaan yayıncılık, Eskişehir; Sayfa:142-153

Özkan RT (2018) Yöneticilerin işyeri rekreasyon farkındalık algılarının ve etkinliklere katılımlarının incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, İstanbul.

Öztabağ L (1971). Eğitim Sosyolojisi. Remzi Kitabevi, İstanbul.

Öztürk F (1998). Toplumsal Boyutlarıyla Spor. Bağırhan Yayınevi, Ankara; Sayfa: 62-68.

Öztürk F (1998). Toplumsal Boyutlarıyla Spor. Bağırhan Yayınevi. Bölüm 1, 11, 14, 17,18, Ankara.

Özyalvaç NT (2010) .Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi (Konya Anadolu lisesi örneği). Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Konya.

Pehlivan Z (2013). Okullar arası Spor Yarışmalarına Katılanların Spor Bırakma ve Devam Etme Nedenleri. Spor Bilimleri Dergisi 24(3): 209-225.

Pehlivan Z, Selçuk T (2005). Ders Dışı Spor Etkinliklerine Yönelik Öğretmen Görüşleri. (Mersin İli Örneği). 4.Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu, 10-11 Haziran, Bursa.

Petzko V N, Clark D C, Valentine J W, Hackmann D G, Norn J R, Lucas S E (2002).Leaders and leadership in middle level schools. NASSP Bulletin, 86(631).

Polat Ş (2020). Üniversite öğrencilerinin kış sporlarına yönelik farkındalık düzeylerinin değerlendirilmesi (Erzurum ili örneği).Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Ankara.

Rize Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü Brifing Dosyası, Ocak-2019.

Sekreter SM, Akyüz G (2003). Pazarlama Araştırmalarında Kullanılan Ölçeklere İlişkin Bir Yazın Taraması (1995-2002), Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 3(6): 123-150.

Siyahtaş A, Tükenmez AGA, Hocaoglu AGM, Donuk B (2018). Üniversitede öğrenim gören bireylerin serbest zaman engelleri ile kolaylaştırıcıları arasındaki ilişki. Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR) 5(24): 1795-1805.

Şahin M (2005). Yarışmaya ve Yaşamaya Yansıyan Etik, Spor Eğitiminin ve Performansının Felsefi Temelleri Sempozyumu, 8-9 Nisan, Manisa.

Şahin M.(2005). Spor Eğitimi Sürecinde Etik Değer Sorunu, Spor Eğitiminin ve Performansının Felsefi Temelleri Sempozyumu, 8-9 Nisan, Manisa.

Şahin MY, İmamoğlu AF (2011). Akademisyenlerin ve milletvekillerinin spor siyaset etkileşimine yönelik görüşleri. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 16(2): 25-44.

- Şahin S (2009). Muhteşem Farkındalık.1. Baskı. Cinius Yayınları, İstanbul; Sayfa: 26.
- Şentuna M (2013). Türk Antrenörlerinin Modern Olimpiyat Oyunları Hakkındaki Farkındalık Düzeylerinin Belirlenmesi. Spor metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 11 (1): 41-46.
- Şişman M (1996). Etkili Okul Yönetimi, İlkokullarda Bir Araştırma. Araştırma Raporu, Osmangazi Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Eskişehir.
- Şişman M (2012). Öğretim Liderliği. (4.Baskı), Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- Şişman M, Turan S (2004). Eğitim ve okul yönetimi. Eğitim kurumları yönetici adayları seçme sınavlarına hazırlık ve yetiştirme el kitabı, Pegem yayıncılık, Ankara.
- Taymaz H (2003). İlköğretim ve ortaöğretim okul müdürleri için okul yönetimi.7.baskı, Pegem A yayıncılık, Ankara.
- Tezbaşaran A (1997). Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu.2.Baskı, Türk Psikologlar Derneği, Ankara; Sayfa: 5-45-128.
- Tezcan N (2007). Rekreatyon etkinliklerinin çalışanların performansları üzerine etkilerinin incelenmesi: (Kocaeli Trakya Birlik). Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Sakarya.
- Turgut MF, Baykul Y (2014). Eğitimde Ölçme Ve Değerlendirme. 6. Baskı, Pegem Akademi, Ankara; Sayfa 65-80.
- Turhan B, Er G, Çam İ, Er N (2005). Okullarda Yarışmalı Sportlara Analitik Yaklaşım, Spor Eğitiminin ve Performansının Felsefi Temelleri Sempozyumu, 8-9 Nisan, Manisa.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Kalkınma Göstergeleri 2010-2018 Raporu.
- Türkiye Okul Yöneticileri Raporu (2019). <http://ispc.oncuyoneticiler.com/wp-content/uploads/2019/07/Rapor_1_TurkiyeOkulYoneticileriRaporu_2019_Kucuk.pdf> (Erişim 28.06.2021)
- Türkoğlu Ç (2016). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ortaokul beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı hakkındaki farkındalık durumlarının incelenmesi. Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ankara.

Uyar Y (2019). Spor farkındalığı ölçeğinin geliştirilmesi ve toplumun spor farkındalıklarının değerlendirilmesi. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara.

Uyar Y, Sunay H (2019). Spor Farkındalığı Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlilik Ve Güvenilirlik Çalışması. Spor Metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 18(1): 46-58. DOI: 10.33689/spormetre.672441

Ünlütepe Ş (2000). Spor Ve Eğitim İlişkisi. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi.10: 171-174.

Varol R, Varol S, Türkmen M (2017). Bartın üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin spora yönelik tutumlarının belirlenmesi. Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi 3(2): 316-329.

Vatansever Ö M (2018). Farklı fiziksel aktivite düzeyindeki sağlıklı bireylerde vücut farkındalığı ile denge ve postür arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Programı, Ankara.

Yalçın H. (2009). Resmi ve özel ilköğretim okullarında uygulanan yeni ilköğretim beden eğitimi öğretim programına ilişkin öğretmen görüşleri (Ankara ili örneği), Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.

Yanık M (2018). Ortaöğretimde Yapılan Okul Sporlarının öğrencilerin Okula Bağlılık Düzeyine Etkisi. Spor metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 16(1): 73-78.

Yaşar OM (2019). Spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin kariyer farkındalıklarının incelenmesi. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Bilimleri Ana Bilim Dalı, Ankara.

Yetim A (2014). Sosyoloji ve Spor. Morpa Kültür Yayınları, Ankara; Bölüm 2-3, Sayfa 143-157.

Yetim A. (2015). Sosyoloji ve Spor, 7. Baskı. Berikan Yayınevi, Ankara; Sayfa:163-173.

Yıldız F (2019). Spor liselerinde okuyan öğrencilerin modern olimpiyatlar hakkındaki farkındalıklarının değerlendirilmesi. Yüksek lisans tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Spor Yönetimi Ana Bilim Dalı, İstanbul.

Yılmaz UC (2020). Ortaokul yöneticilerinin rekreasyon farkındalık algı düzeylerinin incelenmesi (Batman İl Örneği).Yüksek lisans tezi, Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rekreasyon Yönetimi Ana Bilim Dalı, Batman.

EKLER

EK 1. Ölçek Formu

Sayın Katılımcı,

Aşağıda spor farkındalığına ilişkin görüşlerin belirleneceği sorular yer almaktadır. Bu soruları dikkatle okuyarak, yanıtınızı işareti ile belirtiniz. Sorulara vereceğiniz cevaplar, yalnızca araştırma amacıyla kullanılacaktır. Araştırmanın amaçlarına ulaşması, soruları içtenlikle ve eksiksiz cevaplamaya bağlıdır.

Değerli zamanınızı ayırdığınız için teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Handan SÜMER
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

1-Cinsiyetiniz:

1. () Erkek 2. () Kadın

2- Yaşınız:

1. () 29-35 2. () 36-40 3. () 41-45 4. () 46-50 5. () 51 ve üstü

3- Medeni Durumunuz:

1. () Evli 2. () Bekar

4- Öğrenim Durumunuz:

1. () Lisans 2. () Yüksek Lisans 3. () Doktora

5- Mesleki Durumunuz:

1. () Müdür 2. () Müdür Yardımcısı

6- Çocuğunuz Sporla İlgileniyor mu?

1. () Çocuğum Yok 2. () Evet, İlgileniyor 3. () Hayır, İlgilenmiyor

7- Aylık Geliriniz (TL):

1. () 4.000-4.500 2. () 5000-5500 3. () 6.000-6.500 4. () 7.000 ve üzeri

8- Sporla İlişkinizi Nasıl Değerlendirirsiniz ?

1. () Sporla İlişkim Yok 2. () Aktif, Katılımcıyım 3. () Pasif, İzleyiciyim
4. () Hem Katılımcı Hem İzleyiciyim

9- Aile Geçmişinizde Sporla Uğraşan/Uğraşmış Bir Birey Var mı ?

1. () Evet 2. () Hayır

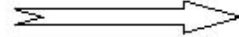
10. Okulunuzda Beden Eğitimi Öğretmeni Var mı ?

1. () Evet 2. () Hayır 3. () Var, Ama Yeterli Değil

11.Okulunuzda okul sporları federasyonu faaliyetlerine katılım sağlayan aktif spor dallarınızın sayısı kaçtır?

1. () -1- 2. () -2- 3. () -3- 4. () -4- 5. () 5 ve üzeri

ARKA SAYFAYA GEÇİNİZ

	Spor Farkındalığı Soruları	Hiç Katılmam	Az Katılım	Orta Derecede Katılım	Çok Katılım	Tam Katılım
1	Spora özgü terimler konusundaki bilgime güvenirim.	1	2	3	4	5
2	Çocukların gelişimleri için sporun faydalı olduğunu düşünürüm.	1	2	3	4	5
3	Spor olaylarını bir başka kişiyle tartışabilirim.	1	2	3	4	5
4	Spor yapmak beni mutlu eder.	1	2	3	4	5
5	Bir spor müsabakasında hakemin verdiği kararları yorumlayabilirim.	1	2	3	4	5
6	Temel spor branşlarının oyun kuralları konusundaki bilgime güvenirim.	1	2	3	4	5
7	Spor alanındaki gelişmeler dikkatimden kaçmaz.	1	2	3	4	5
8	Sağlıklı kalmak için spor yapmanın faydalı olduğunu düşünürüm.	1	2	3	4	5
9	Spor tarihindeki önemli olaylar hafızamda yer etmiştir.	1	2	3	4	5
10	Spor medyasını günlük olarak takip etmeye çalışırım.	1	2	3	4	5
11	Sporla ilgili ulusal/uluslararası kuruluşlara örnekler verebilirim.	1	2	3	4	5
12	Sporda başarılı ülkeler dikkatimden kaçmaz.	1	2	3	4	5
13	Spor, insanların yaşam kalitesinin artmasına katkı sağlar.	1	2	3	4	5
14	Büyük spor organizasyonlarına örnekler verebilirim.	1	2	3	4	5
15	Sporla ilgili bir haber duyduğumda o branşa özgü bilgiler kafamda canlanır.	1	2	3	4	5
16	Spor tarihine damgasını vurmuş önemli sporcuları hatırlayabilirim.	1	2	3	4	5
17	Spor yapan insanlara saygı duyarım.	1	2	3	4	5
18	Temel spor branşlarının gereçlerinin özelliklerini tanımlayabilirim.	1	2	3	4	5
19	Spor camiası içinden beş kişinin adını hiç düşünmeden sayabilirim.	1	2	3	4	5
20	Sporla ilgili kurumların işlevlerini temel düzeyde bilirim.	1	2	3	4	5
21	Sporun stresi azaltmaya yardımcı olduğunu düşünürüm.	1	2	3	4	5
22	Sporda merak ettiğim konular hakkında araştırma yapmaya çalışırım.	1	2	3	4	5
23	Spor, farklı kültürden insanların kaynaşmalarını sağlayan bir araçtır.	1	2	3	4	5
24	Spor programlarını izlerken seçici davranırım.	1	2	3	4	5
25	İnsanlarla spor hakkında konuşmaktan keyif alırım.	1	2	3	4	5
26	Spor yapmak için bir gerekçeye ihtiyacım olmaz.	1	2	3	4	5
27	Sporun benim için ne anlama geldiğini yazılı olarak ifade edebilirim.	1	2	3	4	5
28	Spor takımlarıyla özdeşleşmiş renkler hafızamda yer edinmiştir.	1	2	3	4	5
29	Halka açık olan spor etkinliklerine katılmaya çalışırım.	1	2	3	4	5
30	Sporun insanın sosyalleşmesine katkı sağladığını düşünürüm.	1	2	3	4	5

EK 2. Etik Kurul Raporu

T.C.
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ
Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Başkanlığı

Sayı : 40465587-050.01.04-46
Konu : Etik Kurul

11.03.2020

Sayın Doç. Dr. Serkan HACICAFEROĞLU

Üniversitemiz Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kuruluna yapmış olduğunuz “İlk ve Ortaöğretim Okul Yöneticilerinin Spora Yönelik farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi” isimli başvurunuz etik kurulumuz yönergesine göre 05.03.2020 tarihinde yapmış olduğu toplantıda incelenmiş olup, 2020/33 karar numarası ile bilimsel ve etik yönden uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla rica ederim.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Hüseyin Avni UYDU
Başkan

Tel : Fax :

Bilgi : BURAK HANKAYA

Bu belge 5070 sayılı elektronik imza kanuna göre güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Kodu : AC08A32D-5330-4EC7-8485-E8983726B278 - <http://ebys.erdogan.edu.tr/EBYS/eimzadogrulama>

